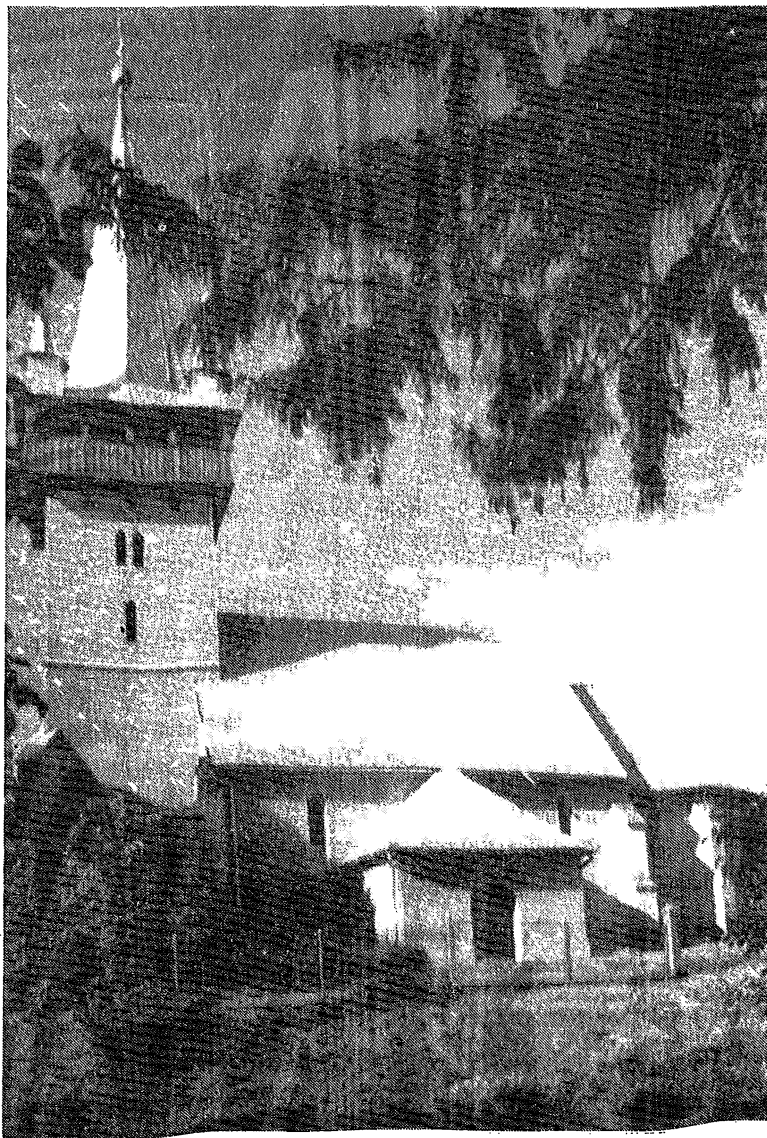


IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata



A micskei református templom

1998. december

IX. évf. 12. sz.

Tartalom

Tanulmány

| | |
|--|-----|
| Oscar Cullmann: A karácsony ünnepeinek kialakulása | 591 |
|--|-----|

Adventi prédikációk

| | |
|---|-----|
| Sárpataki János: Meddig még...? Ézsaiás 21,11b–12 | 596 |
| Visky János: Betelt az idő. Márk 1,15 | 598 |

Nagyheti prédikációk

| | |
|---|-----|
| Bustya Dezső: „Ímhol jő a Völegény!” | |
| I. Készülés a Völegény elé. Máté 25,1 | 603 |
| II. Eszesek és bolondok. Máté 25,1–2 | 605 |
| III. Van-e olaj a lámpádban? Máté 25,1–4 | 606 |
| IV. Mindannyian elszunnyadának. Máté 25,1–5 | 608 |
| V. Kiáltás az éjszakában. Máté 26,1–6 | 610 |
| VI. Felkelés, felkészülés. Máté 25,1–7 | 612 |

Karácsonyi prédikációk

Régi műhelyekből

| | |
|---|-----|
| Enyedy Andor: Dicsőség, békesség, jóakarát. Lukács 2,14 | 614 |
| Vass Vince: Ecce homo. János 19,5 | 615 |

Mai műhelyekből

| | |
|--|-----|
| Nagy István: Isten szeretet, hogy tudjunk szeretni. 1János 4,7–11 | 618 |
| Szallós Kis Ferenc: A Békesség Fejedelme. Ézsaiás 11,1–5 | 620 |
| Ifj. Szilágyi Imre: Karácsonyi ajándék. Lukács 2,10–11; János 3,16 | 624 |
| Visky János: Bemenvén a házba. Máté 2,11 | 626 |

Karácsonyi prédikációk délutánra

| | |
|---|-----|
| Csáky Károly: Jöjj, nincs ajtó, ami kirekesszen. Lukács 2,7 | 630 |
| Csáky Károly: Simeon példája. Lukács 2,25–26 | 631 |

Az esztendő fordulóján

Őesztendő estéjére

| | |
|---|-----|
| Oláh József: Végezetre. 2Timóteus 4,7–8 | 633 |
|---|-----|

Újévre

| | |
|--|-----|
| Visky János: Hajlék az örökkévaló Isten. 5Mózes 33,26–29 | 635 |
|--|-----|

Alkalmi prédikációk

Keresztelési beszéd

| | |
|---|-----|
| Dávid Lajos: Keresztelési prédikáció. Máté 28,18–20 | 639 |
|---|-----|

Esketési beszéd

| | |
|--|-----|
| Lőrincz István: Tűzfal leszek körülöttem... Zakariás 2,5 | 640 |
|--|-----|

Temetési beszéd

| | |
|---|-----|
| Balogh Béla: Jézus mellett – többre hivatva. Máté 4,18–25 | 642 |
|---|-----|

Karácsonyi versek

| | |
|---|-----|
| Karácsonyi versek magyarországi evangélikus költőktől | 644 |
|---|-----|

Tanulmány

Oscar Cullmann

A karácsony ünnepének kialakulása

A mi december 25-i karácsonyunkat az első három század keresztyénei nem ismerték. A negyedik század elejéig ez a nap – mely később a keresztyén egyházban oly fontos dátummá vált – az őskeresztyének közt észrevétlenül telt el, nem gyűltek össze is-tentiszteletre, még csak említést sem tettek Krisztus születéséről. Ezzel szemben azt látjuk, hogy ebben az időben a pogány római birodalomban december 25-e a Nap imádásának szentelt különleges ünnep volt.

Mielőtt *ezen* a napon kezdték ünnepelni Krisztus születését, inkább egy másik napra gondoltak Keleten (s később Nyugaton is): január 6-ra. Az ünnep lényegét tekintve eleinte nem volt alapvető jelentősége annak, hogy egy meghatározott naphoz kössék, egyszerűen azért nem, mert az első három század egyháza megelégedett annyival, hogy mi a születés időpontját egyáltalán nem ismerjük, bár voltak egyéni időszámítási kísérletek. Ezzel el is érkeztünk első kérdésünkhöz.

1. Jézus születésének dátuma

Az evangélium írói nem adják meg Krisztus születése napját, s más források erre nézve nem állnak rendelkezésünkre. Utalás rá a Lukács evangéliuma karácsonyi története, melyből legalább azt kiolvashatjuk, hogy melyik évszakba helyezte *ez* az elbeszélés Jézus születését. Palesztinában kb. március–április hónaptól novemberig vannak a pásztorok a mezőn. Eszerint tavasz, nyár vagy ősz jöhet számításba. Ennél többet az evangéliumok a dátumról nem mondanak.

Mivel minden közelebbi adat hiányzik, megkísérelte néhány ókori keresztyén ember ezt a dátumot mindenféle spekulációból levezetni; ennek történeti értéke nincs, és az ógyház hivatalosan nem is ismerte el. Olyan egyéni számíthatási kísérletekről van szó, melyek egymástól eltérők, de amelyek már Krisztus születését kozmikus eseménnyel hozzák összefüggésbe. Csak egy példát említek. 243-ból való irat szerint Krisztus születésének napja: március 28. Miért éppen március 28-a? Az irat szerzője Mózes első könyvének abból a szakaszából indul ki, ahol Isten a teremtéskor a világosságot elválasztja a sötétségtől. A szerző feltételezi, hogy világosság és sötétség egy egésznek két egyforma része. Következésképpen a világ teremtése olyan napon történt, amikor a nap és az éj egyforma hosszú. A tavaszi napéjegyenlőség a római naptárban március 25-e volt. Tehát március 25-e a teremtés első napja. A teremtéstörténet elbeszélése szerint a Napot Isten a 4. napon teremtette, tehát március 28-án. A keresztyének számára azonban Mal 3,20 szerint a Messiás „az igazság Napja”. Ebből következik, hogy Jézusnak március 28-án kellett világra jönnie.

Az első három századból származó más források is tavaszra teszik Krisztus születését, így pl. a pszeudokelemani levél. De itt aztán már semmiféle egyezés nincs. Az egyik Jézus születése napjának április 19-ét jelöli meg – mindenféle számítási és gondolati mesterkedéssel –, a másik május 20-át. Április 2-át is említik. Kivehető ezekből, hogy a tavaszt részesítik előnyben. Azért, mert egyrészt feltételezik, hogy a világ teremtése tavaszra esett, másrészt Jézus halálának napja tavasszal következett be, s azt gondolták, hogy Jézus élete csakis teljes évekből állhat.

Azokban a ritka esetekben is, amikor téli dátumot számítanak ki, számolásuk a tavaszról indul ki, és pedig úgy, hogy a fogantatás tavasszal volt, 9 hónappal később a születés. Így lehet december 25-éhez eljutni, az azt megelőző március 25-éből. Március 25-ét úgy tekintették ebben az esetben, mint a világ teremtésének, Jézus fogantatásának és halálának napját. De a negyedik század közepéig nem tulajdonítottak ezeknek a számításoknak nagyobb jelentőséget, mint az előbb említett sok dátumnak. Az előbb említett megfontolások alapján egyszer kiszámították január 6-át is (április 6-a után 9 hónap, amit aztán Jézus halála és fogantatása napjának tekintettek).

Mi ezeket a játszadozásokat büntetlenül feladhatjuk. Hisz Jézus születése napjának meghatározása az egyházban nem volt dogmatikai jelentőségű kérdés. Alexandriai Kelemen a második század végén kifütyolja azt, hogy ilyen módon akarják kikövetkeztetni Krisztus születése napját.

2. A január 6-i ünnep

Jézus születésnapja dátumának meghatározásában tehát az első három században nagy egyéni szabadság uralkodott, s ennek következtében hivatalos egyházi közömbösség. Az a tudat, hogy a pontos dátumot nem ismerik, mutatja, hogy Krisztus földön való megjelenése ünnepének meghatározásához nem egy dátum, hanem csakis egy teológiai *elv* adta meg az első ösztönzést. A további vizsgálat folyamán ki fog derülni, hogy ez az elsődlegesen teológiai gondolat pogány ünnepben gyökerezik-e, vagy keresztyén megfontolásból és szükségből származik, vagy pedig pogány ünnepben gyökerező fogalmakat az egyház azután csak másodlagosan vett tekintetbe a *dátum megválasztásánál*.

Az első időben a keresztyének nemcsak belenyugodtak abba, hogy nem ismerjük Jézus születésének dátumát, hanem szükségét sem érezték annak, hogy különösebben *ünnepeljék* Krisztus földre szállását. Krisztus halála és feltámadása sokkal jobban foglalkoztatta az ősegyházat, mint az ő emberré létele. Eleinte minden „Úr napja” (a későbbi vasárnap) az „Úr” Krisztus feltámadásának napja volt. Emellett később egy keresztyén ünnep is volt: a húsvét, Krisztus halálának és feltámadásának emlékére, a közvetlenül e köré kialakult ünnepkörrel. Az őskeresztyénségben az apostolok és mártírok emlékére szentelt ünnepek is az ő halálukra és nem születésnapjukra vonatkoztak. Origenész, a harmadik század elején élt író is kifejezetten tiltakozott a születésnap megünneplésének szokása ellen. Az pogány szokás. A Bibliában csak pogányok és istentelenek ünnepelték születésnapjukat: a fáraó és Heródes.

Mégsem lehetett ennél a magatartásnál megmaradni Krisztus esetében. Krisztus mégiscsak több volt, mint mártír és apostol. Az emberiség megváltója! Az ő megjelenését a világban mégis elsőrangú üdvöseménynek kell felfogni, akkor is, ha döntő üdvözítő tettet halálával vitte végbe. Ilyen különös fényvel világítja meg Máté és Lukács evangéliuma Jézus születését, János evangéliuma pedig a maga részéről ennek a misztériumnak ad kifejezést. Mihelyt a keresztre feszített és megdicsőült Úrba vett hitből Krisztus személyére és művére vonatkozó teológiai gondolkodás visszatekintett, az ő emberré lételeének egyre inkább a kegyes szemlélet előterébe kellett kerülnie. Különösen a keleti keresztyének gondoltak elmélyülten arra a misztériumra, hogy Isten emberi alakban lépett be ebbe a világba. De különböző lehetőségek voltak arra, hogy ezt az eseményt elképzeljék. Némelyek úgy képzeltek, hogy az isteni Krisztus csak a keresztség pillanatában jelent meg a földön az ember Jézusban. Ez az az eretnek felfogás, mely szerint Krisztus mint isteni lény nem költözhetett teljesen földi egzisztenciába, hanem csak ideiglenesen volt az ember Jézussal összekapcsolva, és pedig csak a keresztségtől fogva, amikor Isten szava meghirdette: „Te vagy az én szeretett fiam.” A későbbi ortodox egyházi felfogás szerint viszont Isten valóságosan az ember Jézusban jelent meg, és ebben

az esetben a születés pillanatában lépett be az isteni Ige a világba. Ezekből a krisztológiai szemléletekből kiindulva értjük meg a keresztyén karácsonyi ünnep eredetét – bár csak gyengén kimutathatóan. Ugyanis Alexandriai Kelemtől tudjuk, hogy az alexandriai gnosztikusnak, a második században élt Basilidesnek követői január 10-én vagy január 6-án ünnepelték Krisztus *keresztelését*. Itt van az első – mindenesetre mostanáig legmesszebbre visszanyúló és indirekt – bizonyíték a karácsony eredetére nézve. Basilides és követői ugyanis eretnek nézeteket vallottak, mely szerint az isteni Krisztus csak Jézus keresztelésekor jelent meg a földön. Erről a megjelenés szóról – görögül: epifánia – nevezték Jézus megkeresztelésének ünnepét epifániának. Tehát Basilides tanítványai január elején ünnepelték Krisztusnak a földi világba lépését. Itt még Jézus születéséről szó sincs. Annak – még e szerint a felfogás szerint – nincs központi jelentősége az üdvösségre nézve. A döntő isteni „epifánia” Basilides követői számára Jézus keresztelésével esik egybe.

Miért éppen január első napjaiban tartották a keresztelés ünnepét, s miért éppen január 6-án? Hiszen az evangéliumokban éppúgy nincs megadva a keresztelés dátuma, mint a születésé. Helyes, ha ebben az összefüggésben rámutatunk arra, hogy a pogányoknak január 6-án Dionüszosz-ünnepük volt, amely a nappalok meghosszabbodásával állt összefüggésben, s hogy éppen Alexandriában ugyanezen a napon ünnepelték a szűz Korétól származó Aión születését, továbbá, hogy ez a nap Ozirisznek szentelt is volt. Sőt állítólag január 6-án éjszaka telt meg a Nílus vize különös csodaerővel. Így érthető meg az, hogy Basilides tanítványai Krisztus keresztelése ünnepének ezt a napot választották, hogy a pogányokkal szemben hirdessék, a földön megjelent igazi isteni lény Krisztus, aki hirtelen a Jordánnál belépett a földi világba, amint felhangzott a szó: „Te vagy az én szeretett fiam.”

Mi köze mindennek a karácsonyhoz? Basilides tanítványainak ez a január 6-án tartott keresztelési ünnep meghonosodott Kelet hivatalos egyházában, mely bár harcolt az eretnekek ellen, mégis tőlük más egyházi szokásokat is átvett. Láttuk, hogy Krisztus keresztelését eleinte csak Krisztus „megjelenése”, az epifánia szemszögéből nézve ünnepelték. Főfogalom ennél az ünnepnél a *megjelenés* volt. Az egyházban – az eretnekek körét kivéve – Krisztus tulajdonképpen földi megjelenésének nem a keresztelését, hanem Jézus születését tekintették, egybehangzóan az evangéliumoknak az ő születéséről szóló elbeszéléseivel. Lehet az is, hogy néhány eretnek gnosztikus mind a kettőt, a keresztelést és a születést ünnepelte január 6-án. Különösen a negyedik század elején a Krisztus istenségéről folytatott viták kapcsán merült fel az az igény, hogy Krisztus megjelenésének az ő születését tekintsék. Mindenesetre határozottan állítjuk, hogy a negyedik század első felében most már az egyház január 6-án epifániát ünnepelt, s ezzel *Krisztus születését és keresztelését egymással összekötötte*. Az eredeti keresztelési ünnepből semmit le nem vontak, csak hozzáadták a születés ünnepét. Két részre osztható az ünnep lefolyása. Január 5-ről 6-ra virradó éjjel volt Krisztus születésének ünnepe, a január 6-i nap a keresztelési ünnep. Tehát mielőtt Krisztus születését december 25-én ünnepelték volna, legalábbis Keleten január 5-ről 6-ra virradóan emlékeztek erre a boldog eseményre.

Van a negyedik század elejéről egy Egyiptomban talált papiruszlap. Liturgiai formuláról van szó, amely egyházi énekkar számára készült és azokat a liturgikus részleteket tartalmazza, amelyeket a karnak feleletképpen kellett énekelnie a pap igeolvasására. Ezt a lapot nagyon sokat használták; sok kéz nyoma látható rajta. A hátlapján egy másik liturgiai feljegyzésről kiderül, hogy a január 5-én és 6-án tartott epifánia-ünnepre vonatkozik, melyet a Jordánban való megkeresztelkedés emlékére ünnepeltek. A kezünkben levő liturgiárészlet az ünnepnek éppen arra a felére vonatkozik, melynek Krisztus szü-

letése a tárgya. Ez az érdekes papirusz tartalmazza azt a legősibb karácsonyi liturgiát, amiről tudomásunk van, s eszerint még január 5-ről 6-ra virradó éjjel ünnepelték a karácsonyt. A bibliai felolvasásra – Krisztus betlehemi születése, az Egyiptomba menekülés és a Názáretbe való visszatérés – az énekkar görög himnusszal válaszol, melynek fordítása:

Bethlehemben született,
Názáretben neveltetett,
Galileában lakott.

Aztán nyilvánvalóan Máté evangéliumából olvasta a pap a keleti bölcsek történetét. Az énekkar ezt felelte:

Fénylő csillag jelét
Láttuk fenn az égen.

Akkor a Lukács evangéliuma második részéből következett a karácsonyi történet felolvasása, mire az énekkar:

A mezőn legeltető pásztorok elámultak,
Énekeltek és térdükre hullottak:
Dicsőség az Atyának. Halleluja!
Dicsőség a Fiúnak és a Szentléleknek.
Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Így ünnepelték Keleten január 5-ről 6-ra virradó éjjel Krisztus születését. Eleinte Alexandriában Krisztus születéséhez és kereszteléséhez még más elemek is tartoztak ezen az ókeresztyén epifánia-ünnepen. Jézus születésekor történt megjelenésén kívül, keresztelesekor történt megjelenésén kívül, visszaemlékeztek a csodák által való megjelenésére: a kánai csodára, a víz borrá változtatására (ebbe belejátszhatott a Nílus csodátevő erejébe vetett ősi pogány hiedelem), vagy a kenyérszaporítás csodájára, és mint legfontosabb jelenséget említették mindig a csillagot, amit a keleti bölcsek láttak. Ez az egyetlen, ami számunkra a január 6-i gazdag ókeresztyén epifánia-ünnepből megmaradt: „a három királyok ünnepe”.

Szír Efrém negyedik században élt egyházatyától is maradt ránk leírás erről az ünnepről. Azt mondja, hogy ez a január 6-i a keresztyén ünnepek közt a legfenségesebb. Említi, hogy ezen a napon minden házat koszorúkkal díszítettek (talán a mi karácsonyfánk legősibb előképével van dolgunk). Efrém leírja azt a túlradó örömet, mely ezen a napon az egész egyházat eltöltötte. Azt mondja: maguk a templomok falai is ujjongani látszanak ezen a napon, s a gyerekek csak örömteli szavakat mondanak. Majd külön is leírja a szép éjszakai ünnepet. Felkiált: „Itt az éj, az az éj, mely a világmindenségnek békét adott! Ki tud ezen az éjszakán aludni, melyen az egész mindenség éber?” Aztán ünneplik Krisztus születését, a pásztorok imádatát és a csillag megjelenését. A következő napot a keleti bölcsek hódolatának és a Krisztus Jordánban való megkeresztelésének szentelik. Egy himnuszban, melyet Efrém maga költött, megpróbálja az epifánia-ünnep különböző elemeit összekapcsolni:

A teremtett mindenség ezt hirdeti.
A bölcsek ezt hirdetik.

A csillag ezt hirdeti:
Nézzétek, itt a Király Fia!
A menny megnyílik,
A Jordán vize tajtékszik,
A galamb megjelenik:
Ez az én szeretett Fiam!

Itt látjuk, hogy már milyen szorosan egybetartozónak tekintik Krisztus keresztelését és születését a megjelenés felől nézve.

Különös pompával ünnepelték még sokáig Palesztinában az epifánia-ünnepet. Híres tudósításunk van erről a nemes zarándoknótól, Aetheriától, aki 3 évet töltött Palesztinában. Szinte nem talál szavakat az ünnep nagyszerűségének, az óriási embertömegben felhangzó énekek szépségének leírásához. Elmondja, hogy január 5-ről 6-ra virradó éjjel ünnepi menetben a püspökkel együtt Betlehembe vonulnak, hogy ott abban a barlangban tartsanak éjszakai istentiszteletet, melyet Jézus születése helyének tartanak. Még napkelte előtt indul az egész menet vissza Jeruzsálembe, himnuszokat énekelve Krisztus dicsőségére, aki eljött e világra. Január 6-án hajnali derengésben Jeruzsálembe érkeznek, mennek a Feltámadás-templomba, melyet belül ezernyi gyertya hihetetlen fénye ragyog be. Ott zsoldárokat énekelnek, a pap imádkozik. Akkor néhány órai pihenésre visszavonulnak. Délben újra a Feltámadás-templomba mennek. Délben befejeződik az ünnep első része, majd este újabb pompával kezdődik a második rész.

Mindhárom leírásban nagy szerepet játszik a fény, s ezt szimbolikusan is kifejezésre juttatták. Már az Újtestamentum úgy ábrázolja Krisztus megjelenését a világban, mint a világosság belépését a sötétségbe. Lehet, hogy ezzel függ össze, hogy éppen 6-át választották ünnepnek; már a pogányok is a nappal meghosszabbodását mint Aión születését ünnepelték. De egyáltalán nem valószínű, hogy innen vették az indítást a keresztyén ünnepre. A sötétséget előző, Krisztusban megjelent világosság képe olyan régi, mint maga a keresztyénség, végigkövethető az egész Újtestamentumon. A január 5-i és 6-i ógyházi epifánia-ünnep kimerítő ábrázolásával csak az volt a célom, hogy megmutassam: *a mi karácsonyi ünnepünknek egész keresztyén gondolatrendszere már itt jelen van liturgikus formában.* Mert nemcsak az a fontos karácsonyról szólva, hogy miért 25-én üljük ezt az ünnepet. Hogy a január 6-i ünnep – mint epifánia-ünnep – egyidejűleg összekapcsolódott a keleti bölcsek, a keresztelés, a kánai menyegző ünnepével, mit sem változtat azon a tényen, hogy minden keresztyén karácsonyi gondolat, Krisztus földi megjelenésének a kozmikus eseményekkel való összekapcsolása is, ebben az ünnepben már liturgikusan és szimbolikusan kifejeződik, hogy semmi lényeges új gondolatot nem hoz az, amikor a születés ünnepe különválik az epifánia ünnepétől.

Egészen alárendelt szerepet játszik ennél az ünnepnél az a kérdés, hogy Krisztus tényleg január 6-án született-e. Aligha elmélkedtek azon, hogy vajon az összes esemény, amelyet ezen a napon egyidejűleg ünnepeltek, mind január 6-án ment-e végbe. Döntő a megjelenés-ünnep *gondolata* volt, nem a dátum. Így keresztülvihető volt a születés-ünnep megtartására egy másik dátum a negyedik század folyamán. Ezzel megérkeztünk a december 25-i ünnephez.

Fordította: Karasszon Dezsőné

(Részlet a szerző *A karácsonyi ünnepének kialakulása és a karácsonyfa eredete* c. tanulmányából. Bp. 1992.)

Adventi prédikációk

Sárpataki János

Meddig még...?

Alapige: Ézsaiás 21,11b–12

Bibliolvasás: Máté 24,3–13

Sokat beszélnek mostanában az emberi tűrőképességről. Hogy mennyi testi megterhelést bír ki az ember, azt nagyon nehezen lehet lemérni, mert ahány ember, annyiféle. Néha hatalmas izomkolosszus emberek váratlanul összeomlanak. Máskor vékony, látzólag erőtlén emberek csodákat művelnek. Ismertem egy nyolc gyermeket felnevelt, törekeny termetű, halk szavú édesanyát. Valami kimeríthetetlen életenergiája volt. Hihetetlenül sokat tudott dolgozni. Sohasem fáradt el.

A lelki tűrőképesség határát pedig igazán nem ismerjük. Pál apostol boldog vallomással mondja – a maga törekeny volta ellenére is –: mindenre van erőm a Krisztusban. Illés pedig csodálni való hősként áll egyedül az Úr ügye mellett; egyedül a Baál-prófétákkal szemben a Kármel hegyén; Jézabel királynő fenyegető üzenetére összerokkadván kiált fel: „most, ó, Uram, vedd el az én lelkemet...”

Úgy érzem, ebben a kérdésben is a tűrőképesség határáig eljutott ember kérdése, s óhaja vagy éppen zúgolódása van benne: „Vigyázó, meddig még az éjszaka?” Sokáig tart még? Hát már sohasem lesz vége? Mikor jön már el Krisztus az ő ítéletével, szabadításával? Hát csak az örök advent, csak az örök várakozás jut nekünk? Mikor lesz már igazi karácsony, igazi biztonság, igazi nyugalom, igazi békesség? Meddig tart még a gyűlölet, a gyanakvás, a bizonytalanság, a félelem? Mikor lehet már szorongás nélkül élni? Mikor lesz már uralkodóvá az emberek között a békesség, a jóakarát, a megtérés, a szeretet?

Ahonnán a kiáltás jön, ott bizonyára éjszaka van. S aki kérdez, éppen azért szól így, mert nem tudja, hogy az éjszaka első, második vagy utolsó szakaszában járnak. Sokáig tart még? Hol tartunk? Vagy jön már a reggel? Az edomi sötétség éjszakájában közel van-e már a hajnalhasadás? Újból és újból belénk nyilalló kérdés ez. Akkor is, ha a beteg várja a lázas éjszakában hanykolódva a hajnalt, a reggelt, amely talán könnyebbülést hoz, és akkor is, ha a politikai-gazdasági bizonytalanságban élő társadalom kérdez szorongva.

Akkor a vigyázó tudta! Akkor az éjszaka három órváltásnyi időt jelentett, s a vigyázónak tudnia kellett, hogy hol tartanak az éjszakában. De ma? Hol a vigyázó, aki tudja? Jézus óva inti a tanítványait, hogy a hamis prófétáknak ne higgyenek. Keresztelő János, akiről maga az Úr Jézus mondja, hogy nincs nagyobb nála az asszonytól születettek között, amikor a Heródes börtönébe kerül, ha nem is csalódik hitében, mégis újabb bizonyosságra vár a Messiás felől. Azt kérdezteti követivel. „Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?” Pedig ő már bizonyosságot tett a Messiásról ott a Jordán mellett. A börtön sötétjében és félelmében azonban elbizonytalanodik az ember.

Az éjszaka és a nappal, a sötétség és a világosság a Szentírásban mindig a jó és a rossz különbségét jelenti. A sötétségben vannak a gonoszság erői, s a sötétséggel szemben, mintegy a halállal szemben, a világosság magát az életet jelenti. Az éjszaka, a sötétség a botorkálást és a félelmet jelenti, és sajátosan ugyan, de a világosságra utal, azt várja. A messiási ígéretek mindig a sötétségből a világosságra, az éjszakából a nappalra mutatnak. Nem csodálatos-e, hogy a karácsony, a Krisztus születésének az ünnepe, a

világ világosságának az ünnepe éppen december végére esik, amikor a leghosszabb éjszaka után hosszabbodni kezdenek a nappalok és egyre nő a világosság?

Az elviselhetetlenül hosszúra nyúlt éjszakákból hangzik a kiáltás, a szenvedésnek és a félelemnek a szava. A törött szárnyú remények közül, a hosszúra nőtt éjszakákból jött kiáltással, a szívünk kiáltásával kérdezzük: meddig még az éj? A Seirből jött kiáltás a várásba már belefáradt ember kérdése a Vigyázóhoz. Persze akkor a vigyázónak tudnia kellett, hogy az éjszakának melyik szakaszában vannak: az első, a második vagy már a harmadik őrvtáltás idején, ami után hamarosan jön a hajnal. De mit válaszoljon a mai vigyázó, akitől a gyülekezete kérdez? Jaj lenne nekem, ha a magam értelmére támaszkodva mernék prófétaí jövendöléseket mondani. Az Ige válasza egyértelmű: „eljött a reggel”. Eljött a reggel! Az advent, amiben mi élünk, a Krisztus első és végső eljövetele között van. Még nem látja az emberi világ egyértelműen, de eljött már a reggel. Bennem élnek még gyermekkorom borús téli emlékei, amikor iskolába kellett mennem. Reggel korán, még sötétben költögetett édesanyám: „Fel kell kelni, reggel van!” Én álmos voltam, és sehogyan sem akartam elhinni, hogy reggel van, amikor még kint sötét van. De fel kellett kelnem, és amíg elkészültem és aztán mentem az iskolába, valóban reggel lett. Amikor a próféta mondta, hogy eljött a reggel, akkor valóban még kevés látszott belőle. De ki gondolta volna a még születése előtt halálra ítélt Mózesről, hogy az eljött reggelt jelentette ott Egyiptomban Izrael számára? És ki tudott arról egypár egyszerű pásztoron és néhány babiloni bölcsen kívül, hogy a betlehemi jászolbölcsőben a világ új reggele, új napja, a világ világossága jött el? És hiába állt Mózeszel szembe az egyiptomi fáraó, és hiába keresték halálra Heródes katonái a gyermek Jézust, a benne eljött reggelre nem lehetett az elmúlt éjnek sötét leplét ráborítani. Mi most már bizonyosan tudjuk, hogy az éjszaka után eljött a reggel! A Világ Világossága a világba jött, a világ általa lett, még akkor is, ha a világ nem ismerte meg és nem fogadta be őt. Akik megismerték és befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten fiaivá legyenek, de a sötétség nem fogadta be azt, nem fogadta be őt.

Megtörténhet az is, hogy kint már hajnalodik, bent azonban, a lehúzott redőnyök mögött, még a sötétség uralkodik. Krisztusra talált életek örvendező reménységgel készülnek a karácsonyi gyermek fogadására, de a benti sötétségben még a félelem, a békétlenség, a zúgolódás, az irigység és a gyűlölet az úr! Pedig mi inkább a kívül lévő sötétség miatt panaszkodunk. Úgy látjuk, hogy még éjszaka van, mert rosszak az emberek, mert van gyűlölet, és van önzés, és van erőszak, és mert van hálátlan gyermek és van embertelenség, betegség és halál. És feltör a kérdés: meddig még az éj? Eljött már a reggel! Az ígéret betelt. Az idők teljességében megszületett a Messiás, de benned vagy bennem a bűn sötétsége uralkodik. Vagy talán a hajnali szürkület. Van valami a világosságból, de tartja még magát az éjszaka! Most, amikor a karácsonyi bűnbánati hét van előttünk, elsősorban arra kell gondolnom, arra a bűnömre, ami miatt bennem még sötétség van: ami bennem engedetlenség, közönyösség, ami bennem harag, hitetlenség, ami miatt még mindig a sötétségben vagyok. Életünk lehúzott redőnyei mögött még sokáig lehet éjszaka. Az öntelt farizeusok a csodák láttán sem akarták Jézusban a Messiást elfogadni, s aki a világ világosságát nem fogadja el, sötétségben marad.

Bizonyára akkor sem elégtett ki mindenkit a Vigyázó, a Próféta válasza. De jó, hogy újból lehet kérdezni, hogy ismét vissza lehet menni! Sőt egyenesen hív az Úr! Kinyithatod a Bibliádat, jöjj a templomba, fordulj vissza odáig, ahol egykor eltévedtél, mint ahogy a tékozló fiú visszafordult. „Ha kérdezni akartok, kérjétek.”

Forduljatok vissza. Gyertek napról napra, menjünk öhozzá, akiben Isten szeretetének minden titka nyilvánvalóvá lett, akiben kérdéseid választ nyernek. Jertek, menjünk elébe ezen az adventen Krisztusnak, aki már eljött és mégis eljövendő, aki a sötétségben bo-

torkáló, kereső világnak, a nehéz kérdéseket görnyedve hordozó életeknek Istentől jött válasza, hogy boldog karácsonyunk legyen. Ámen.

Visky János

Betelt az idő

Alapige: Márk 1,15

Bibliolvasás: Malakiás 3,1–12

„Bétölt az idő, elközéltett az Istennek országa, térjete meg és higgyetek az evangéliumban.” Ez volt Jézus első szava a világhoz. Azért lépett be emberi formában az Isten köztünk, hogy tudomásunkra hozza: betelt az idő.

Ahogy hangzik a Keresztelő János szava, ugyanúgy hangzik a Jézus Igéje is. A kettő együtt dübörög a világ halántékán, és ez az együttesen felfokozott isteni üzenet szívén kell hogy üssön karácsony küszöbén. Mert ha nem ér el hozzánk ez a jánosi szó és ez a jézusi Ige, amely kettő ugyanaz, akkor nem lesz igazi karácsonyunk.

Ágoston fogalmazta meg János és Jézus első igehirdetése kapcsán, hogy János a „Szó”, az Úr pedig az „Ige”. János az ideig való szó, Jézus pedig, már kezdetben is, az örök Ige. Vedd el az Igét, mi marad akkor a szóból? Ha nincs tartalom, értelmetlen a szó! Hallatszik ugyan, de nem gazdagítja a szívet, márpedig azért figyelünk a dolgokra, az isteni szóra és a jézusi Igére, hogy gazdagodjék a szívünk – mondja a negyedik századi egyházatyja.

Mit mond hát a jánosi szó és a jézusi Ige? Azt, hogy betelt az idő. Letelt a várakozás ideje. Mire vársz még? Valami másra várnál, és nem arra, amit Jézus Krisztusban elküldött neked Isten? Hiába vársz másra! Másban nincs megoldása a te idődben gyorsan lejáró életednek. Csak ebben az-egyben, akiben az Isten országa beköszöntött a mi világnkba.

Betelt az idő. Lejárt az ideje az Ige nélküli szónak. Nem emberi szóra, még csak nem is próféta szóra van nekünk szükségünk. Nekünk a jézusi Ige kell. Az az Ige, amely világgá hirdeti, hogy elközéltett az Istennek országa.

Betelt az idő. Itt az ideje annak, hogy komolyan vedd ezt a jézusi szót. Azt a szót, amit sajnos sokszor nem vett komolyan a világ. Sem a Keresztelő Jánosét nem vette komolyan Heródes és az ő ágyasa, és nem vették komolyan a jézusi szót sem sokan.

Ezért van annyi összekuszáltság ma is a mindenségben. Ezért jellemzi az emberi életet ma is az a zűrzavar, az a káosz, ami a teremtés Igéjének elhangzása előtt létezett. Nos, ez az Ige elhangzott. Jézus azért jött, hogy világgá kiáltja ezt a mennyei üzenetet: közel hozzád az Isten országa. Betört a világba az Isten uralma.

Mikor veszed már komolyan ezt a szót? Ó, mennyi baj származik abból, hogy ezt az isteni üzenetet, ezt az éltető Igét nem veszi komolyan sok-sok ember.

Ennek kapcsán mond el a híres dán filozófus Kierkegaard egy érdekes történetet. Egy dániai városkában tanyázik egy vándorcirkusz, amelyben egyszer éppen az előadási órában tűz üt ki. A bohóc már be volt öltözve az előadási jelmezbe, amikor az igazgató azt mondta: „Fuss be a városba, riadóztasd a lakókat, jöjjenek oltani a cirkuszt, mert ha nem segítenek, a lángok hamarosan átterjednek a városra is.” Berohan a bohócruhás a városba, kikürtöli: „Nagy baj van! Ég a cirkusz! Jöjjetek oltani.” Az emberek elkezdenek nevetni: „Milyen jól játssza a szerepét. Milyen jó reklámfogás: menjünk mindnyájan a cirkuszba egy ilyen fogás alapján, hogy ég a cirkusz.” Nem veszi komolyan senki a bohóc szavát. Majd csak akkor döbbenek rá, hogy komoly dolgot mondott, amikor a város fele a cirkusz leégése után szintén a lángok martaléka lett.

Nagyon mély gondolatot rejt el ez a dán filozófus ebben a nagyon egyszerű, mégis megrendítően valóságos történetben. Azt, hogy ég a ház az emberiség feje fölött. Ég a békétlenségtől a családi élet sok helyen. Ég a gyűlölettől, a haragtól, a megbocsátani nem tudástól az emberi szív. Ég a testvérek közötti kapcsolat. Ég a nemzetek közötti viszony. Ég a munkatársak közötti kapcsolat, és sokszor nem veszi komolyan az ember azt, hogy az elégség, a kiegészítés, a kárhozat tüzeiben való megemésztődés veszélye fenyegeti.

Ezért jön Jézus, és ezért bízta rá ma is az ő küldötteire az éltető Igét. Beteljesedett az idő. Itt van már az ideje, hogy komolyan vedd a jézusi szót. Egy híres német teológus úgy fogalmazott, hogy Jézus halála jelzés arra nézve, hogy szavai halálisan komolyak. Ezért halálisan komolyan kell venni azt, amit ő is halálisan komolyan vett. Itt az ideje tehát annak, hogy a köztünk megjelent Isten országát komolyan vegyük.

No de hát kérdezhetnénk: mi az Isten országa? Mert ha földrajzórán megkérdezi a tanár a jól tanuló diáktól: hol van ez vagy amaz ország, akkor az a diák rögtön odateszi az ujját a térképen arra a pontra, ahol az az ország van. Meg tudja mutatni, meg tudja határozni, hogy hol van egy földrajzilag behatárolt terület. És folytathatnánk: mit kezdjen az ember az Isten országával? Örök kérdése volt ez a mindenkori kereső embernek. Annak, aki nem tudott eljutni a maga erejéből az Isten országába. Annak, aki sok-sok emésztődő, gyötrődő keresés után sem jutott megnyugvásra, mert nem tudta, hogy hol keresse. Ágoston mondja szintén: Nem tudjuk, hol keressük. Azt sem tudjuk igazán, hogy kit is keresünk. Hát honnan tudnánk igazán, hogy hol is kell keresni, ha azt sem tudjuk igazán, hogy mit keressünk, hogyan keressük, mikor keressük? Igen, ezért van annyi hiábavaló erőlködés az istenkeresés vonalán, az Isten hatalma, uralma alá való eljutás vonalán.

Íme, itt az örömhír: elközeltett az Isten országa, és ez neked szól. Neked, aki emberi erőlködésből annyiszor próbálkoztál már közel kerülni hozzá. Amikor pedig rájöttél, hogy a magad erejéből képtelenség megközelíteni, akkor jön az egyszerű jézusi örömhír, ami azt mondja: elközeltett hozzád az, amihez te nem tudtál közelíteni. Közel jött hozzánk az, akinek a közelségét oly régen sóvárogtad.

Karácsony éppen azt hirdeti, hogy testté lett Isten és megfoghatóvá vált az, aki oly megfoghatatlannak tűnt számodra.

Elközeltett. Ez a karácsonyi örömhír, ez az adventi teljességnek a híre. Bizony az, aki a Jézus személyében karácsonykor közelít hozzánk, az a valaki nem ember, hanem az a valaki egészen más, mint amilyen te vagy és én vagyok. Az a valaki, akinek a látogatása zavarba ejt. Az a valaki, akinek a közelsége kibírhatatlan sokszor. Az a valaki ez, akinek az érkezése felkavarja a te lelkiismereted nyugalmát. Megzavarja a te vakmerő bizonyosságodat. Az a valaki ez, aki szent nyugalanságot kelt benned. Az a valaki ez, aki lázassá teszi szívedet, aki mennyei szerelemre gyűjtja a lelkedet. Az a valaki ez, akinek közeledése nyomán kérlelhetetlenül döntés elé jutsz. Úgy, ahogyan Moltmann fogalmaz, amikor azt mondja: vagy mi szegezzük őt várakozásunk keresztségére, vagy ő feszíti a mi várakozásainkat a saját keresztségére. Nincs más lehetőség a hozzád egészen közel jövő Jézus Krisztussal kapcsolatban. Azért jön, hogy minden emberi üdvösség-gondolatot keresztre feszítsen. Minden emberi elvárásodat, minden emberi erőlködésedet félretegye és végül érvényre juttassa az ő elvárását veled kapcsolatban.

Nos, mi az ő elvárása veled kapcsolatban? Az, amiről így olvasunk alapigénkben: elközeltett az Isten országa, ezért térjete meg. Kérdezhetnénk, hogy végül is mi az Isten országa. Íme, Jézus egyetlen dolgot mond ezzel kapcsolatosan: térjete meg. Miért fogalmaz így Jézus az elközeltett Isten országával kapcsolatosan? Mert az Isten országának legelső és legnagyobb problémája a megtérés.

Mi az Isten országa? Nem rajtad kívül álló dolog! Nem tőled idegen valami. Nem megfoghatatlan szellemi magaslatokban rejtőző titok. Az Isten országa ott kezd megvalósulni, ott kezd isteni eseményévé lenni az ember életében, amikor az ember kezd engedelmeskedni annak a felhívásnak, hogy megtérjen. Amikor rádöbben az arra, hogy zsákutcába jutott az életed. Amikor ráérezel arra a bűn szorításában, a kárhozatos szenvedély uralma alatt, az égő családi életed tüzeiben, hogy nincs tovább. Így nem mehet tovább. Ez már elviselhetetlen, ez kárhozatos, ez már bűn. Ezt így nem érdemes folytatni. Amikor a zsákutcában elhatározod: ki akarsz jutni belőle, amikor minden mennyei erőt igénybe veszel ahhoz, hogy ez a nagy megfordulás megtörténjen. Amikor az Isten országának erői olyan hatalmasan betörnek minden keménységed mögé, hogy elkezdődik benned egy egészen új élet.

Olyan ez, mint amikor az édesanya szíve alatt megfog az új élet és ellenállhatatlanul növekszik. Amikor előbb-utóbb láthatóvá is válik. Később, amikor világra jön, hallhatóvá is lesz, és utána igényli folyamatosan a törődést.

Mi a megtérés? Életpártiság. Amikor már az ember visszafordul arról az útról, amelyiken kezdett hozzászokni a halálhoz, mielőtt az még eljött volna.

Ó, hány embernél látszik beletörődés abba, hogy a halál erői pusztítják, hogy felémésztik a sejtjeit. Mindazok a dolgok, amelyek Istentől idegenek. Hányszor beletörődöttél már abba, hogy változhatatlan a te életed folytatása. Hogy nincs már erő, ami valami újat kezdjen veled. Amikor már beletörődöttél abba, hogy a halál levegője úr, amikor már azt érezted, hogy az élet ereje elfolyik. Igen, ez rettenetes állapot. Ez a kárhozatos küszöb, amikor már hiányzik az élet iránti szenvedélyesség. Amikor már az ellenálló erők megbénultak. Amikor már úgy akar élni az ember, hogy nem is akarja igazán az életet.

Nos, ez az, aminek véget akar vetni Jézus, amikor azt mondja: térj meg! Kezdd el olyan szenvedélyesen szeretni az életet, mint amilyen szenvedélyesen szeret Jézus Krisztus téged. Mert ő halálos szerelemmel szeret azért, hogy a te életed valóban betagozolódjon az ő nagybetűs életébe.

Igen ám, de sokan tiltakoznak az ilyen jézusi felhívás ellen. Azt mondja sok ember, hogy nekem nincs miből megtérnem, mert én nem ölök, nem lopok, nem hazudok. Én nem vagyok cégéres parázna és tolvaj. Miből térjek hát meg?

Nos, akkor egy kicsit elemezzük aprólékosan a mi mindennapi életünket. Elemezzük embertársi kapcsolatainkat. Ellenőrizzük a pénzhez való viszonyulásunkat. Vizsgáljuk meg az időbeosztásunkat. Vizsgáljuk meg a munkához való viszonyulásunkat. Nézzünk szét a mindennapi életünkben: a kikapcsolódás, a szórakozás, a lazítás terén is. Előbb-utóbb rá fogunk jönni arra, hogy Krisztusnak van igaza. A megtérés szükségessége elodázhatatlan, mert mindaddig, amíg nem történik ez meg a mi részünkről, nem fog megtörténni Isten részéről az ő uralmának a kiteljesedése sem. Amíg a bűnt nem nevezed bűnnek, addig a kegyelemmel sem tudsz mit kezdeni. Amíg nem jössz rá arra, hogy mennyire hegyes a nyelved és mennyire élesen szúrja a másikat sokszor az a tüzes és tuskés szó, amit a nyelved elereszt, addig nem tartod szükségesnek a nyelved megtérését. Amíg nem észleled tekinteted keménységét, komorságát, befelhősödött voltát, és ez még nem fáj neked, addig nem tudod, hogy a tekinteted is megölhet a másokban valamit. De amikor már a Krisztus igéjének a tükrében szembesülsz tekinteted Krisztusnélküliségével, akkor fájni fog ez, és ráébredsz: nekem ebből is meg kell térni. Mikor rájössz, hogy a zűrzavaros belső világod kivetül külső életedre, ezért zűrzavaros a pénzkezelésed, ezért zavaros az időbeosztásod, ezért zavaros az embertársi kapcsolatod, ezért nem kiegyensúlyozottan békés, Krisztus szerinti, nyugodt a gyermekedhez való viszonyulásod, akkor ez mind-mind fájni fog neked és ezt mondod: Igen, Uram, igazad van, még mindig nem tértem meg ezekből sem. Amikor még az önmegelegetés kényel-

mes párnáin nyugszol, mert ezt mondod: templomba járok, Bibliát is olvasgatok, a Mi-
atyánkot is elmondok minden este, vagy valami más betanult imádsággal akarom kielé-
gíteni Istent – amíg csak így ringatod magad az önelégültség kényelmes párnáján, addig
még mindig nem látod, hogy az Isten országa uralom kell hogy legyen a te életedben.

Sorolni lehet itt az akadályainkat. Addig, amíg egy kicsi, de egyre inkább reád növő
káros szenvedély erősebb, mint te vagy: legyen az a tévzés, az italozás, a kártyázás
szenvedélye, legyen az a modern pénznyelő automatákkal való játszás, legyen az egy kis
dohány becsavarva papírba, legyen az a kávé, ami a szívedet az agyadon akarja kidobni,
mert nem tudtál megállni a napi egy csészénél, már a napi öt csészénél tartasz, és sorol-
hatnánk, sorolhatnánk a végtelenségig – nem csoda, hogy Isten uralma még nem tudott
teljessé lenni eddigi életedben.

Ezért nem tudott még kialakulni benned olyan más, olyan krisztusi életstílus, amivel
kapcsolatban Pál apostol azt mondja a Filippi levél első részében: az evangéliumhoz
méltóan viseljétek magatokat. Ez a megtért ember mindennapi életének a jelszava. Az
evangéliumhoz méltóan viselkedni, élni, gondolkozni, az evangéliumhoz méltóan szóra-
kozni, az evangéliumhoz méltóan viszonyulni az anyagiakhoz. Az evangéliumhoz méltó-
an rendezni emberi kapcsolatainkat. Az evangéliumhoz méltóan beosztani az életünk
nagyon hamar elröppenő idejét.

Bizony a keresztyén ember életét az evangélium minősíti messiásivá – fogalmaz va-
laki. Az az evangélium, amiről Jézus beszél: „Higgyetek az evangéliumnak.” Az öröm-
hír legyen számodra is örömhír. Az az örömhír, amit ő hirdet.

Vajon mi lesz karácsonykor a legnagyobb örömhír? Az, hogy nagyobb karácsonyfára
tellett, mint tavaly? Hát ez örömhír? Az, hogy nagyobb ajándékot kaptál, mint tavaly,
aztán holnapután elfelejtet, lekopasztod, a sarokba dobdod?

Ugye érzékeljük, nekünk nem ilyen örömhíre van szükségünk?! Milyen örömhíre
hát? Olyanra, ami messiásivá minősíti a mindennapi életünket.

Igen, ez a keresztyén életstílus. Az evangéliumi életstílus. Az, ami már nem a tör-
vény uralma alatt zajlik. Az, ami az evangélium, a krisztusi örömhír jegyében telik. En-
nek is van mennyei rendje, van fegyelme, ami alatt nem nyögsz mégsem. A lélek fey-
yelme alatt, a szeretet fegyelme alatt lesz folyamatosan örvendező az ilyen élet.

Igen, Jézus Krisztus hatalma, Isten országának a köztünk történő megjelenése elég
ahhoz, hogy ezt a másik uralmat, a gonosz uralmát teljesen szétverje és teljesen semmivé
tegye a te életedben és az én életemben is. És akkor valóban rájövünk arra, hogy betölt
az idő. Nincs többé mit halogatni. Nincs többé miért elodázni a *zsákutcában való meg-
fordulást. Nincs többé ideje az Isten előtti magyarázkodásnak. Vége! Lejárt ezeknek az
ideje! Akkor az ember az Istennek való önátadásban, a magamról való teljes lemondás-
ban megnyeri önmagát.

Ez a megtérés. Az, amikor egészen komoly váltás történik. Amikor jön ez a
„mennyei pályamester” és átállítja a váltót, és a te életed vonala nem halad tovább a
kárhozat irányába, hanem halad egyenletes ütemben, megállíthatatlanul, következetesen
a Krisztus hívása nyomán a mennyei dicsőség irányába.

Engedd hát, hogy Jézus Krisztus átállítsa életed váltóját. Szeretetből teszi. Ugye ott,
ahol a vasúti pályákon a váltó van, szinte észre sem lehet venni, hogy az egyik sín pár az
egyik irányba, a másik sín pár a másik irányba kezd eltérni. Ott néhány méteren még úgy
tűnik, hogy ugyanazon a vágányon halad a vonat. De ha egyszer a váltó átállítódott, ak-
kor előbb-utóbb kiderül, hogy teljesen már irányba jut. Így van ez a megtéréssel is.

Jézus azt mondja: elközelített az Isten országa, betölt az Isten uralma, jer és kövess
engem. Ha mindig csak őt követed, ha mindig csak az ő lénye nyugó le téged, és ha
mindig csak az ő lábnyomaiba igyekszel a te lépésedet irányítani, akkor előbb-utóbb

meg fogja látni ez a világ is, hogy megtörtént a váltó átállítása. Kezdetben talán még hasonlítasz a meg nem tértekhez, de ahogy telik az idő, kiderül, hogy a megtértek útja elválnak és más irányt vesz, mint a meg nem térteké. Az egyik végcélja az örök dicsőség. A másik, ha nem is akar, de mert nem történt meg a váltó átállítása, a kárhozát mélysége felé rohan.

Kérdés: megtörtént-e életedben ez a nagy átállítás? Engeded-e, hogy Jézus Krisztus az életed pályáján megtegye a váltó átállítást? Még mindig nem késő. Ha most ez megtörténik, a te beleegyezéseddel, akkor lesz igazi karácsonyod. Akkor már most fel-fakad szivedből a Jelenések könyvének végén hangzó nagy, sóvárgó kiáltás: „Bizony jövel, Uram Jézus.” Közeledj hozzánk. A te uralmad, a te országod törjön be az én életembe is. Jöjjön el az én sóvárgó, reád vágyakozó életembe. Hadd legyen részem nekem, elárvultnak, világ özvegyének, a mennyei Völegénnyel, az Isten országának a királyával való nagy találkozásban.

Ha így kiáltasz karácsony ktszöbén, akkor biztos, hogy Isten országa boldog polgáraként fogod ünnepelni Jézus születésének az alkalmát. Ámen.

Karácsony van: Krisztus születésének az ünnepe. Nem a fenyőfáé, nem az általános békéé és szereteté, hanem Isten ünnepe. Annak ünnepe, hogy „úgy szerette Isten a világot, hogy megszültetett Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”.

*

Nem könnyű hinni, hogy az a kisdéd, akit Mária egy Betlehem széli istállóban hozott a világra, nem egyszerű csecsemő volt, hanem Isten Fia, aki anélkül, hogy Hadúrként, Vezérként lépett volna be az embervilágba, olyan valóságosan lett emberré, ahogy te is annak idején. Ő viszont felnövekedvén elmondhatta magáról: „Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön”. Te azt ünnepeld, hogy Isten szeret téged és ilyen mindenható Urat adott neked megváltóul.

*

Jézus Krisztus születésével lezárult a történelem addigi korszaka, és vele új időszámítás kezdődött. Ezért olvashatod helyenként ezt: „Kr.e. vagy Kr.u.” azaz Krisztus születése előtt vagy Krisztus születése után.

(Dr. Imre Ernő: *Újabb 500 gondolat*)

Nagyheti prédikációk

Bustya Dezső

„Ímhol jó a Vőlegény!”

I. Készülés a Vőlegény elé

Alapige: Máté 25,1

Karácsonyi bűnbánati hetünk vezérfonala a tíz szűzről szóló hasonlat lesz. Kérjük mennyei Atyánkat, tegye áldottá és gyümölcsözővé az estéről estére megszólaló Ige üzenetét.

Ebben az első versben ez a szó kapja meg először is a figyelmünket, hogy „hasonlatos”. Jézus itt hasonlatot mond. A hasonlat: az igazság felmutatása képekben. Ellentéte az allegória, amely pedig az igazság elrejtése képekben. A hasonlat tehát nem valami mese, nem is szórakoztató elbeszélés. A hasonlatban, példázatokban Jézus Krisztus mindig rólunk beszél. A jelen életünkről meg a jövődönkről. Most is éppen mihozzánk szól; velünk akar valami életfontosságú dolgot közölni az Úr; így hallgassuk hát.

1. Ez a hasonlat a mennyek országáról szól: „Akkor hasonlatos lesz a mennyeknek országa...” A példázatot először Izrael fiai hallgatták. A választott nép számára a mennyeknek országa nem valami ismeretlen, idegen dolog volt. Várták azt. Simeon és Anna történetéből ismerjük, hogy milyen mély volt ez a várakozás és vágyakozás. Keresztelő János, az Útkészítő ezzel a prédikációval lépett fel: Térjetek meg, mert elközelített a mennyeknek országa! Jézus a János által való megkereszteltetés után ugyanezt a mondatot veszi át messiási munkája elején. Mindenkinék meg kell térnie; úgy, amint vagyunk, egyikünk sem mehet be ebbe az országba. Hanem újonnan kell születnünk. Ne feledjük: Jézus a kegyes Nikodémusnak mondta ezt a mondatot: Szükséges néktek újonnan születnetek! Tehát még a kegyeseknek is „becsületeseknek” is szükségük van az újjászületésre; enélkül nincs bemenetel a mennyek országába!

Az első karácsony óta ez az ország mint mag belevettetett a mi világunkba. És a mag természete szerint kicsírázik, kisarjad, s a vetemény fejlődésnek indul. Minden nemzedékhez újra meg újra elközelít a mennyeknek országa. Most hozzánk közelített el. Az Igében hangzó „akkor”-t úgy kell értenünk, hogy most. Közel jött hozzánk a mennyek országa. Mit tegyünk most mi? Erről szól hozzánk az egykor mondott példázaton át Isten üzenete.

2. A mennyeknek országa „ama tíz szűzhöz” hasonlatos, akik kimennek a Vőlegény elé. Jézus hasonlatában a lakodalomról veszi a képet. A példázat azt a jelentést hordozza, hogy Krisztus úgy jő el majd újra, mint vőlegény a menyegzőre. Ezért várva várt nap az ő eljövételének napja. Reménységek és óhajtasok boldog beteljesedését hozza el. Nem félni kell tőle, azt kívánva: bárcsak mennél távolabbi jövőbe tolnódnék ki az az idő! Örömtől égő szívvel kell elébe repesni: bárcsak jönne már! Úgy kell készülni reá, mint életünk legdicőségesebb ünnepére és eseményére. – Vajon így készülsz-e az ő fogadására?

Izraelben egykor az volt a szokás, hogy bájos és ifjú szüzek vezették a vőlegényt megtiszteltetésül a hálószobába. Ezeknek a szüzeknek állandó készenlétben kellett állaniok. Mondhatnám, létük lényege az éber várakozás volt. Nagy szégyen lett volna, ha a kellő időben nincsenek kéznél!

A történet bevezető szava, ismétlem, ez: hasonlatos. A tíz szűz tehát valakiket jelent. Kiket? Jézus Krisztus népét. Az egyházat ezen a néven is szoktuk emlegetni, hogy „Krisztus menyasszonya”. Létének lényege: az ő Urára, a Vőlegényre való hívó és állhatatos várakozás.

A Vőlegényre várakozók szüzek, tehát tiszták, érintetlenek. Talál ez reánk? Ilyen-e az egyház népe? Éppen nem! És a hasonlat mégis az eklézsia képét mutatja. Jézus Krisztus drága vérében tisztította meg az ő népét. Pál apostol azért írhatja a hívők gyülekezetének: Eljegyeztelek titeket egy férfinak... Rólunk van itt szó, testvérek! Az eljegyzés a keresztelésünkön történt meg. Krisztus érettünk való szenvedésének, végtelen szeretetének jegye van az életünkön. A konfirmálásunk a mi feleletünk volt erre az isteni eljegyzésre. Mi van még hátra? A beteljesedés, a menyegző napja. És ez a nap nagyon közel lehet már. Minden jel arra mutat, hogy közeledik a Vőlegény! Tehát légy éber és vigyázó, Krisztus népe! Akár ama tíz szűz, akikről a hasonlat szól. Krisztus népe, gyülekezete, vigyázz az Úrban elnyert tisztaságra is!

3. Hangsúlyozzuk, hogy a tíz szűz a Vőlegény elé megy. Tehát VŐLEGÉNY jövőtelére készülünk. Nem tudjuk, milyen messziről jó. De a koszorúslányoknak is meg kell tennünk a maguk útját. Testvérek, mi mindannyian jól értjük a példázat tanítását. Jézus Krisztus a menny dicsőségéből jött az első karácsonykor. Megváltói művét elvégezve, ebbe a mennyei dicsőségbe tért vissza; onnan várjuk az ő visszajövetelét. Ez az igazi, a számunkra áthidalhatatlan nagy távolság: a mennytől a földig. Ezt csak Jézus teheti meg. De nekünk is meg kell tennünk a magunk útját. Ez az adventi út. Nem „karácsonyi bevásárlás”. Nem is ajándékozás vagy ünnepi ebéd, vacsora. A Vőlegény fogadása: ez a karácsony!

Jézus Krisztus részt szánt nekünk az ő visszajövetelének örömeiben, mint vőlegény a nászmenetbe meghívott leányzónak. Hozzá tartozhatunk az ő kíséretéhez. Nem csak szemlélői, hanem résztvevői lehetünk a nagy ünnepi örömnak. A magunk örvendezésével hozzájárulhatunk annak fényéhez. Tehát a meghívott vendégek között kijelölve vár a mi helyünk.

A mi kérdésünk ez: hogyan megyünk a Vőlegény elé? Úgy, amint vagyunk, miesnapiasan, nem lehet. Egy kedvesen várt vendéget azzal tisztelünk meg, hogy levetjük a szennyes ruhát, tisztába öltözünk a fogadására. A Vőlegény elé csak a bűnbánat öltözékében mehetünk. Az ünnepi öltözéket is tőle kérjük. Bűnbánat ruhájában megyünk; s ő majd ad nekünk menyegzői ruhát, amelyben bemehetünk a lakodalomba.

4. Hogyan készülnek a koszorúslányok a Vőlegény fogadására? Igénk ezt mondja: előveszik az ő lámpásaikat. Bizonyára éjszaka volt. Akkoriban nem volt villany vagy más közúti világítás. Életfontosságú volt a lámpás meg persze a bele való olaj. Az előkészület tehát: a lámpások készen tartása.

Érezzük, hogy itt is hasonlatról van szó. A lámpás nem más, mint egy kicsiny edény; ez a szívünket jelenti. A bele való olaj a Szentlélek képe. Az égő lámpásból áradó viláosság: a hit. Az üres szív, a tisztátalan szív nem világít. A Lélekkel felöltött lámpás: az igaz hit, amely világít, amelynek gyümölcsei vannak.

Hányan csak nagy veszély, nyomorúság idején jutnak arra a gondolatra: hol is az én lámpásom? Melyik egyházhoz is tartozom, melyik is az én gyülekezetem? Hol van a templomom, hol a Bibliám? Rozsdás, fénytelen a lámpás, kormos a lámpaüveg. És jön a Vőlegény. Elő kell venni a lámpást. Bűnbánat, hit és megújulás: ez a lámpás elkészítése. Most van ennek az ideje. Talán a legutolsó lehetőség, amikor még találkozni lehet a Vőlegénnyel, mert amikor ismét eljő, ítélő Bíróként jön. Most itt a karácsony, itt a kelemetes idő, itt az üdvösség napja. Elő a lámpást, töltsd fel olajjal, készülj a Vőlegény elébe! Ámen.

II. Eszesek és bolondok

Alapige: Máté 25,1–2

Tegnap este várakozó szüzekről hallottunk, akik kimentek a Vőlegény elé. Megtudtuk, hogy az egyház népét jelentik, amely az ő Urát, a mennyből jövő Vőlegényt várja. A szüzek kezében lámpás van; ez a lámpás mint edény a szívünket jelenti, benne az olaj a Szentlélek képe, az égő, világító lámpás pedig a hit éberségét ábrázolja. Most még valamit megtudunk ezekről a várakozókról: „Őt pedig közülök eszes vala és öt bolond.” Mire figyelmeztet minket e jellemzéssel a mi Urunk?

1. Testvérek, a Szentírás elejétől végig két lehetséges életmagatartásról beszél. Az egyiket bölcsességnek, a másikat bolondságnak nevezi. Tudnunk kell, hogy a Szentírás szóhasználatában ez nem pusztán értelembeli képességet jelent. Egyszerű, iskolázatlan vagy csak kevés iskolát végzett ember is lehet igazán bölcs – viszont egyetemes műveltségű, többdiplomás ember is lehet bolond. Tehát nem értelmi, hanem erkölcsi minősítés ez. Minden bűn: bolondság, még ha kellemes és kívánatos is. Isten akarátának a cselekvése pedig bölcsesség, még ha olykor nehezünkre esik, fáradságos és terhes is. A Szentírás szüntelenül azt akarja a szívünkbe vésni, hogy válasszuk a bölcsességet és ne az oktalanságot, a bolondságot.

A bölcs vagy bolond magatartásnak messzire kiható következményei vannak. Ez derül ki ennek a történetnek a folytatásából is. A bolond szüzek egészen másként cselekednek, mint az eszesek. Az egyik csoport helyesen készült fel a vőlegény fogadására, a másik csoport felkészülésébe komoly hiba csúszott be. Mi is számtalanszor tapasztaljuk, hogy megfontolatlan cselekedeteink milyen súlyos következményekkel járnak. Óvakodnunk kell minden esztelenségtől, balgaságtól, mert jóvátehetetlen kárt okozhatunk meg gondolatlanságunkkal magunknak is meg másoknak is!

2. Azt, hogy ki a bölcs és ki a bolond, sokféleképpen felmutatja a Szentírás. Sok történetben azért következik be az ember bukása, mert esztelenül cselekedett. A maga értelmére támaszkodó ember mindig bolond módra cselekszik. Aki pedig Isten tanácsát, feleletét kérdezi és keresi: értelmesen, okosan cselekszik. Tehát ezt az utat kell járnunk, és el kell kerülnünk a másikat, a bolondságnak az útját.

Jézus Krisztus is úgy beszél a Hegyi beszédben a bölcs és a bolond emberről, mint két lehetséges életmagatartásról. Bölcs ember az, aki házát kősziklára építette. Számolt az időjárás viszontagságaival s az azokkal járó következményekkel. A felépült házat szélvihar, árvíz próbálta meg; ezek megütözköztek benne, de nem dőlt össze, mivel kősziklára épített. A bolond ezzel szemben a könnyebbik megoldást választja. Nem fáradozik mély fundamentum ásásával; házát a homokra építi. Itt is eljön a vihar, az eső, az árvíz, s elvégzi a maga pusztító munkáját, aminek következtében összedől a ház. A hasonlat magyarázatát is megadja Jézus. Az az ember, aki kősziklára építi a házát, azt az igehallgatót jelenti, aki nemcsak hallgatja, de meg is tartja Jézus tanítását. A bolond, aki homokra épít, az az ember, aki csak hallgatja az Úr beszédét, de nem fogadja a szívébe azt, még ha gyönyörködik is benne. Ilyen esetről Jakab apostol is szól a levelében. Van olyan ember, akinek az istentisztelete hiábavaló. Feledékeny igehallgató, aki megnézte magát az Igében, mint egy tükörben, azután elment és azonnal elfelejtette azt, hogy milyennek látta magát. A figyelmeztetés nyilvánvaló: mi ne legyünk feledékeny hallgatók, ne legyünk balgatók, hanem bölcsök!

3. A világ ítélete nem irányadó ebben az esetben sem. A világ fiai sokszor a bolondot tartják bölcsnek és a bölcsöt bolondnak. Ezt leginkább a bolond gazdag történetből látjuk. Az egykori gazdag ember csak erre a mulandó életre készült fel. Amikor bőségesen terem a földje, csak arra gondol, hogy lerontatja a már meg nem felelő gabonását, raktá-

rait és újabbat, nagyobbab épített a helyükbe, s abba raktározza el a termését. A földi javaival igenis törődik, de a lelkével egyáltalán nem. A világ bölcs, előrelátó embernek minősíti az ilyent; Isten ítélete pedig ez: bolond! Az, aki csak ezt a mulandó földi életet tartja a szeme előtt, és úgy él, mintha csak ez volna, bolondul gondolkozik. Az a bölcs, aki e földi életet az örök életre való felkészülésre használja fel. Ezt az életet ezért adta nekünk az Isten!

A mennyei Atyánk cselekvése is aláhúzza ezt. Ő maga választotta ki a világ bolondjait, hogy megszégyenítse a bölcseket. Ő tette bolondsággá e világ bölcsességét, olvassuk az 1Korinthusi levélben (1,20 s köv.), hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket.

4. Ezek után hadd kérdezzem meg: ki a bölcs és ki a bolond ma? A kívülállók bizonyára ma is azt felelnék, hogy az a bölcs ember, aki igyekszik előrelátó lenni, magáról és családjáról anyagiakban jól gondoskodni. Ezt nevezi a világ „bölcs előrelátás”-nak. De valójában beszélhetünk-e erről? Annyi változáson mentünk át az utóbbi évtizedekben; volt úgy, hogy egyik napról a másikra minden felborult. Ezekből a változásokból talán megtanultuk már azt, hogy az önmagunkban való tervezgetés hiábavaló! Istenre kell bízunk magunkat. Ő maga tanít arra szent Fián keresztül, hogy ne aggodalmaskodjunk a holnap felől. Jól tudja a ti mennyei Atyátok, hirdeti Jézus, hogy mire van szükségetek!

A Szentírás egybehangzóan tanítja, hogy nem erre a mulandó, hanem a jövőendő, az örök életre kell felkészülnünk. Az a bölcs, az eszes, aki ezt teszi. És bolond az, aki erről az egy szükséges dolgról nem akar tudni!

Eszesek vagy bolondok vagyunk-e? Annyi keresztyénség, annyi igehirdetés, bizonysgtétel után és ellenére is – elképzeltetlenül sok bennünk a bolondság. Hadd említsünk meg egynéhányat az esztelenségeink, a bolondságaink közül.

Itt vannak először is az oktalan, meg nem fontolt cselekedeteink. Azoknak bántása, akik igazán szeretnek bennünket. Szavak, tettek, amelyek miatt pirul az orcánk és szégyen égeti a szívünket. Sokszor be is valljuk magunkban: értelmetlen, bolond voltam; magam sem tudom, hogy is tudtam ezt mondani vagy tenni.

Aztán bolond az, aki megoltja magában Isten Szentlelkét. Ha csak „templomozás” a kegyességünk, ezt tesszük. Az olajban, szennyben dolgozó munkásnak a gőzfürdő egy kis felüdülés, változatosság. Utána újra visszamegy az olajos, poros, piszkos hétköznapiakba. Sok ember így van az istentisztelettel. A prédikációhallgatás egy kis felüdülést, nemesebb szórakozást jelent. Aztán megyünk vissza az „élet”-be, mintha semmi sem történt volna...

Bolond az, aki megszorítja Isten Szentlelkét. Mivel? A bűneinkkel szomorítjuk meg. S a következmény? Az, hogy nem tudunk igazán imádkozni; megromlik az Úrral való közösségünk.

Reménytelen a helyzetünk? Nem. Meg lehet térni! Bolondból az ember eszessé lehet. Nem gyógyszeres-tablettás-injekciós kezeléssel, hanem Szentlélekért való könyörgéssel. Tedd meg. Még ma. Így készülj a Vőlegény elébe. Elő a lámpást: készítsd szívedet, Isten kész megtölteni olajjal: az ő Lelkével, hogy igazán eszessé, értelmessé, bölccsé lehess! Ámen.

III. Van-e olaj a lámpádban?

Alapige: Máté 25,1–4

Jézus Krisztus hasonlatában a mennyek országaról beszél. Az abba való bemenetel a Vőlegény által lehetséges, aki eljött egykor – és akinek az eljövételére várunk ma is. Az érkezésére föl kell készülnünk. Hogyan? Erre a kérdésre felel a hasonlat. A tíz szűz: az

eklézsia népe – mi vagyunk. A felkészülés pedig abban áll, hogy a lámpásaink legyenek kéznél, előkészítve. Mert a lámpás csak úgy ér valamit, ha meggyújtják: meggyújtani pedig csak úgy lehet, ha van világító olajunk is hozzá. Ezek a képek, hasonlatok, amint az elmúlt estéken hallottuk, mind behelyettesíthetők. A lámpás, mint edény, a szívünket jelenti. A világító olaj nem más, mint Isten Szentlelke. A fény, ami a lámpásból kiárad: a hit világossága. Tudjuk, hogy az igaz hitet Szentlélek gerjeszti és táplálja. Ahol adatik Isten Szentlelke, ott a lámpás világít, használ!

A Völegényre várakozók fele eszes, fele bolond. Tegnap hallottuk, hogy az Igének ez a minősítése erkölcsi értelemben veendő és kétféle életmagatartást jelöl. Ma kiderül, hogy ez a kétféle életmagatartás miben nyilvánul meg: „Akik bolondok valának, mikor lámpásaikat elővevék, nem vivének magukkal olajat; az eszesek pedig lámpásaikkal együtt olajat vivének az ő edényeikben.” Ezen a mai estén próbáljuk kielemezni ezt a kétféle életmagatartást, hogy megérthessük belőle a hozzánk intézett üzenetet.

1. A bolond szüzek elviszik ugyan a lámpást, de nem visznek magukkal olajat. Úgy képzeljük el, hogy ezek a lámpások kicsi mécsesek voltak. A mécses használatba vételekor feltöltik, s valamennyire, talán 1–2 órai világításra elegendő az olaj. Később utána kellett tölteni. Erre szolgáltak az olajoskorsók. Tehát a mécsesek mellett vinni kellett az olajoskorsót is a tartalékolajjal.

Azok, akik nem készültek elő megfelelő módon, csak a lámpásokat vitték. A következőképpen előre látható: az olaj éppen akkor fogyatkozik meg, amikor a legnagyobb szükség lenne rá. A mécses még füstölög, kínlódik, majd utolsó lobbanva kialszik, s az ember ott marad a sötétben!

A példázatbeli „bolond szüzek” jól kiszámították, mennyi olaj szükséges a lámpásukba, míg a völegény megérkezik. Vagyis a világ ítélete szerint okosan, előrelátóan cselekedett. Még talán mosolyogtak is a többiek felesleges túlzásán, akik még külön korszóban is vittek magukkal olajat. De a történet további részéből megtudjuk, hogy a völegény késett! Akkor tűnt ki, hogy az volt az „eszes”, aki az ilyen türelmi próbára is felkészült.

Testvérek, sohase féljünk attól, hogy túlságosan sok lesz nálunk Isten olajából! Még nagy szükségünk lehet rá életünknek egy bekövetkezendő döntő órájában!

2. Az eszes szüzek a mécsesek mellett tartalék olajat is vittek az ő edényeikben. Ebben tűnt ki a bölcsességük. Gondoltak arra: lehet, hogy sokat kell majd várakozni, meg ne fogyatkozzék közben az olaj, ki ne aludjanak a lámpáscskák. Ha mégis elfogyna a mécsesből az olaj, utána lehet tölteni a tartalékból.

Mivel Jézus hasonlatban mutatja fel az igazságot, a megértés végett be kell helyettesítenünk a képeket. Mondottuk, hogy a lámpás a szívünket, az olaj Isten Szentlelkét jelenti. Szentlélek nélkül üres a szív. Nem lakozik benne a hit. De aki egyszer hitre jutott, az sem mondhatja, hogy a meglevő hite elegendő az egész életre. A hitnek is utánpótlásra van szüksége. Szentlélekért kell újra meg újra imádkoznunk. Kérünk kell Istent: Uram, te töltsd meg az én üres szívemet Szentlelked drága olajával! Minden igehirdetés alkalmával Szentlélekért könyörgünk. Lélek nélkül a prédikáció csak üres szavak halma marad. De tudjuk, hogy az Ige és Szentlélek együtt munkálkodik; Isten az Ige és Szentlélek által gerjeszti fel és erősíti meg bennünk a hitet. És az a mi erőforrásunk, hogy nem csak mi magunk imádkozunk a hitet ébresztő és erősítő Szentlélekért. Jézus egykor Péternek mondta, de az ígéret mireánk is vonatkozik: Én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited. Íme, testvérek, az üres lámpásokat, edényeket, megüresedett emberszíveket Jézushoz lehet és kell vinni, hogy ő töltsen meg azokat Szentlelke hitet ébresztő, hitet erősítő mennyei olajával!

3. Van-e olajad a mécsesedben, a korszódban, testvér? Mit teszel, ha fogytán az olaj? Légy éber, vigyázó, körültekintő, nehogy a sötétségben maradj!

Az „eszes szüzek”, amikor társaiknál kitűnt a baj, már nem segíthettek rajtuk, hiába fordultak hozzájuk. Előbb kellett volna gondoskodniok elegendő olajról! Testvérek, megvan az ideje és alkalmunk az egymás megsegítésének. Sokszor mi is hálásan élvezhetjük, ami mások lelki javaiból nekünk jut. De van egy határ, amelyen túl egészen magunkra maradunk. Akkor már saját magunknak kell helytállanunk magunkért.

Ez a történet úgy végződik, hogy a „bolond szüzek” végül is kívül maradtak a lakodalmi ház kapuján, s az többé nem nyílt meg előttük. Pedig ők is a meghívottak közé tartoztak. De a menyegző örömeiben való részesevésüket eljátszották. Testvérek, nem elég az, hogy hallottuk a hívó szót és úgy-ahogy készülünk is a Krisztus menyegzőjén való részvételre! A végén mégis ez a kemény szó hangozhatik hozzánk: „Nem ismerlek titeket!” A példázat figyelmeztetése nagyon időszerű számunkra: „Vigyázzatok azért, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, amelyen az embernek Fia eljő!”

4. Nem szeretném ezzel a mondattal befejezni ezt a ma esti szolgálatomat. Ijesztgetésnek hangzanék. Isten azonban nem ijesztgetni akar bennünket, hanem azt akarja, hogy a szívünk önként hozzá hajoljon. Ő nem gyönyörködik a vétkező halálában, hanem azt akarja, hogy az megtérjen és éljen. Jézus példázatából is, a vigyázásra és felelősségre való felhívás mellett, az öröm csendül ki. Ezt az örömet is halljuk meg ezen az estén.

Testvérek, a bűnbánati hét a szent asztalhoz hívogat. S ez a vendégség képe a Bárány menyegzőjének. Ott is ki van jelölve a helyünk a meghívott vendégek között. És éppolyan bizonyos valóság, mint ahogy a példázatbeli szüzek sem hiába vártak a vőlegényre, ha késedelmeskedett is! Néha úgy tűnik, mintha Krisztus eljövetele csak szép álmunk és hiú reménység volna. Várjuk, várjuk, és nem látunk az ő érkezéséből, az ő országából semmit. Közben ránk esteledik, és mint az egykori várakozók, mi sem bírjuk tovább az éber vigyázást. Ez mind igaz. De csalódás mégsem érhet bennünket. Mert egyszer mégis felhangzik a szó: „Ímhol jő a vőlegény! Jöjjetek elébe!” – Kérjük mennyei Atyánkat, hogy töltsen fel lámpásainkat olajjal. Szentlelkét töltsen ki a mi szívünkbe, hogy a mi hitünk el ne fogyatkozzék, hogy éberek és vigyázók legyünk az Úrral való boldog találkozásig. Ámen.

IV. Mindannyian elszunnyadának

Alapige: Máté 25,1–5

A tíz szűz példázatában estéről estére a Krisztus eljövetelére való felkészülésről és készenlétről hallunk. Láttuk már, hogy milyenek voltak a vőlegényre várakozó egykori koszorúslányok, hogy tíz közülük eszes, öt bolond volt. Ez abból tűnt ki, hogy a bolondok csak lámpást vittek magukkal, míg az okosok a lámpás mellett edényeikben tartalék olajat is vittek. Ezen fordult meg a történet kimenetele: a könnyelműen gondolkozó szüzek, amíg olajat szerezni jártak, kívül rekedtek a lakodalmi házon... De ne vágjunk elébe a dolgoknak, maradjunk a ma esti igénknel: „Késvén pedig a vőlegény, mindnyájan elszunnyadának és aluvának.” Kérjük Istent, világítsa meg ma ezt az üzenetet.

1. Az első tudósítás arról szól, hogy a vőlegény késik. Izraelben a lakodalmak az esti órákban kezdődtek, a vőlegénynek a lakodalmi házhoz való megérkezésével. Olykor hosszas várakozás előzte meg a vőlegény megérkezését. Késlett a vőlegény. Most is ez a helyzet. Testvérek, sokszor úgy látja Krisztus népe, hogy a vőlegény, az eljövendő Úr késik. De ezt csak a mi emberi látásunk mutatja így. Isten órája ugyanis másként jár, mint a mienk. Amit mi késésnek minősítünk, Isten felől nézve egyáltalán nem az. Inkább az a helyzet, hogy türelmetlen keresztyének vagyunk. Imádságaink gyakran nem alázatos kérések, hanem ultimátumszerű sürgetések. Ne csodálkozzunk, ha nem felel rájuk Isten. Vagy ha felel, akkor ez az a szó, amelyet Jézus a kánai menyegzőn mondott Máriának:

Nem jött még el az én órá! Istennél mindennek rendelt ideje van. Az ő Fiának testet öltése is „az idők teljességében” történt. Azért ne legyünk türelmetlenek, ne legyünk kétségbeesettek soha: „Mi lassan jó, bizonyosabb; ami késik, kívánatosabb” – mondja az ének. Az Ige pedig arra tanít, hogy „Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig” (JSir 3,26).

2. A vőlegény nem akkor jön, amikor mi szeretnénk. Telik az idő, az este éjszakába fordul, s a virrasztás nehéz. Így könnyen érthető a folytatás: „...mindannyian elszunnyadának és aluvának.” Mindannyian: tehát az okos szüzek is! Alvó násznép, alvó tanítványi sereg! Alvó egyház! Milyen szomorú, milyen rettenetes kép. A Gecsemáné kertre emlékeztet, ahol aludt a nyolc tanítvány – s aludt az a három is, akiket Jézus maga mellé vett, hogy ne maradjon egyedül a kínzó gyötrelmek éjszakáján. Mindnyájan elaludtak ott is! Egyedül Jézus virrasztott. Ő nem alhat. Mi lenne a világgal, ha Isten egyszer elaludnék? Káromlásnak érezzük magát a gondolatot is. De Isten nem alszik el; neki nincs szüksége pihenésre, csak nekünk embereknek.

Mind az eszes, mind a bolond szüzek elaludtak ezen az éjszakán. Ebben tehát nem volt különbség köztük. De egyebekben igen! Hogyan értsük ezt? Nem minden alvás ugyanaz az öntudatlan állapot?

Régi igazság: ha ketten ugyanazt csinálják, az nem ugyanaz. Aludhat valaki jóleső, pihentető alvással valamilyen jól végzett munka után. Ilyenkor az alvás erőnk megújulását, felfrissülését jelenti. De gonoszul töltött nap után, lelkiismeret-furdalással nem lehet nyugodt az álom. Emlékszünk a történetre: maga Jézus is elaludt a hajóban a tavon. De alvásában is Atyja kezében tudta magát. Készenlétként volt; s a vihar kitörésekor, amint a tanítványok felébresztették, azonnal cselekedett: parancsolt a viharnak, és lett csendesség. Ezzel szemben Jónás, az engedetlen próféta, úgy alszik a hajóban, mintha sikerült volna Isten parancsa elől elmenekülnie. Őt is felköltik a vihar idején, de nem tud más orvosságot, mint ezt: Vessetek engem a tengerbe, és az megnyugszik háborgásától, mert tudom, hogy miattam van ez a vihar rajtatok...

Az okos szüzek mindent elkészítettek, mielőtt megnehezedett a szemük és elszunnyadtak. Alvásuk idején is készenlétként voltak! Ebben azt a figyelmeztetést találjuk, hogy legyünk készen alvásunk idején is. Az Úr jöhet nappal, de jöhet éjszaka is. Valaki egykor ezt annyira komolyan vette, hogy esténként mindig nyitva hagyta az ablakát... Nekünk a szívünk legyen mindig nyitott és éber. Így bármikor legyen is a mi Urunk érkezése, bennünket mindig készen találjon.

3. Nem szóltunk eddig az említett tízes számról, pedig a „mindannyian” alatt nyilván az említett tíz szüzet érti a Szentírás. Van-e ennek valami jelentősége?

A Biblia világában a tíz a teljességnek a száma. Gondoljunk a Törvény tíz parancsolatára s ezzel kapcsolatban arra, hogy a két kezünkön tíz ujj van; minden ujjunkra jut egy-egy parancsolat. Az egykori zsinagóga legalább tíz tagot kellett hogy számláljon. Az Ószövetség rendelkezése szerint a termés tizede Istent illeti. Tízúrú volt a régi hárfá, amellyel az éneklést kísérték. Izrael fiai egy utazásra általában tíz kenyeret szoktak magukkal vinni... A példákat tovább sorolhatnánk – a tíz az egészet, a teljességet jelentette.

A szüzek tízes számával Jézus a maga gyülekezetét jelöli meg: az egész Anyaszentegyházat. Jöhet olyan idő, amikor az egyház a maga teljességében elszunnyad, aludni látszik. Az Úr eljövetelekor az egyház minden tagja vagy az egyik, vagy a másik csoporthoz fog tartozni: vagy az eszesekhez, vagy a bolondokhoz. Mindegyre találkozunk a Szentírás nagy VAGY-VAGY-ával. Középcsoport nem létezik, csak jobb kéz felől és bal kéz felől állók. Hol lesz akkor a te helyed meg az én helyem, ez a nagy kérdés!

4. A Vőlegényre várakozók elszunnyadása nem gátolja meg, bár nem is sietteti a Vőlegény érkezését. Az Írás mégis inkább az éber vigyázást ajánlja. Az alvás ugyanis

öntudatlan állapot. Az alvó igaz, hogy nem vétkezik alvása közben, de a megszentelődés útján sem jár. Az Úr várása pedig nemcsak éberséget, hanem a szentség útján való előrehaladást is jelent.

Ernst Krupka meséli, hogy egyszer úgy olvasta végig az Újtestamentumot, hogy minden helyet, amely az Úr eljövételéről szól, zöld színnel húzott alá. Végül szinte az egész Újtestamentuma zöldre festetté lett. Közben észrevette, hogy a legtöbb helyen az Úr jövetele magában foglalja mireánk nézve a megszentelődés követelményét. Ebből megértette, hogy Jézus visszajövetele nem időszámítás, hanem szentség kérdése. Nem számolgatnunk, hanem megszentelődnünk kell!

Az Újszövetség 280 fejezetében mintegy 300-szor van szó Jézus visszajövételéről. Ezzel kapcsolatosan mondja Kaftan professzor: Az első keresztyének csodálatos ereje Krisztus látható, személyes visszajövetelének reménységén alapult.

Igen, testvérek, az első keresztyének sokkal éberek voltak, mint amilyenek mi vagyunk. És sokkal inkább vigyáztak életük tisztaságára. Számukra Jézus érkezése olyan bizonyosság volt, amivel naponként számoltak. Alvó keresztyének, ébredjetek a bűn és közöny álmából! „Serkenj fel, aki aluszol, és támadj fel a halálból, és felragyog néked a Krisztus.” Készenlét plusz előbbrejutás a megszentelődésben = ez jelenti a Völegény helyes várását. Mi vajon így várjuk-e őt? Ámen.

V. Kiáltás az éjszakában

Alapige: Máté 25,1–6

Régóta tapasztalom, hogy mennyire különbözőek Isten gondolatai meg a mi gondolataink. Itt van például a karácsonyi ünneplésünk kérdése. A mi kérdésünk az, hogy mit vegyünk, mit tegyünk az asztalra, hogy mivel szerezzünk egymásnak egy kis örömet; hogyan találjunk a nagy rohanásban egy kis békességre. Isten kérdése pedig: hogyan kell készülni, készenlétben lenni az Úr eljövételére? Mi a földi lét korlátozott síkján mozgunk, Isten az örökkévalóság kereteibe akar belefoglalni bennünket. Nem „kellems karácsonyi ünnepet” akar ajándékozni nekünk, amit mi szoktunk kívánni egymásnak, hanem örök üdvösséget. Azért adatik a karácsony ünnepe, hogy ezt az isteni ajándékot, az üdvösséget elfogadjuk.

Jézus Krisztus a vele való üdvösséges találkozásra készít fel bennünket. Az Ige, amelyben estéről estére hozzánk szól, erről beszél. Mi vagyunk a tíz szűzben példázott gyülekezet, nekünk kell gondunk legyen arra, hogy a mécseseink világoljanak az éjszakában. A lámpás a szívünk; a világító olaj benne Isten Szentlelke. Ha van olaj a lámpásunkban, világosságban járunk; ez a világosság a hit. Arra kell ügyelnünk, hogy ki ne aludjék a lámpás, meg arra, hogy még az éjszaka, még az alvás idején is készenlétben legyünk!

Tegnap este addig jutottunk a történet rendjén, hogy a völegény késett, a várakozó koszorúslányok pedig mindannyian elszunnyadának és aluvának. Ezt folytatja ma esti igénk: „Éjfélkor pedig kiáltás lőn: Ímhol jő a Völegény! Jöjjetek elébe!” Ebből a szent leckéből három üzenet és egy drága hívogatás hangzik mihozzánk. Hallgassuk szent figyelemmel és alázattal.

1. Éjfél van. A mi óraszámításunk szerint ilyenkor van vége az egyik napnak és kezdődik a másik. Az éjfél: határkö. Döntő részecske az időfolyamban. Ismét eltelt egy nap: hogyan, mivel töltöttem? Következik egy másik: vajon nem ez lesz-e az utolsó? Valakinek a kérdésére: mikor kell megtérnem? – ez volt a felelet: Halálod előtt egy nappal. – Csakhogy nem tudhatjuk, melyik lesz az a nap. Lehet, hogy holnap. Akkor ma kell megtérnem, ma még nem késő. De lehet a következő pillanat. Akkor tegnap kellett volna

megtérnéd! A keresztyén embernek minden napon Istenhez kell térnie! Erre figyelmeztet az éjféli.

Döntő az éjféli a Szentírásban máshol is. Az Egyiptomot sújtó tizedik csapás történetében olvassuk, hogy „Lőn pedig éjfélikor, hogy megöle az Úr minden elsőszülöttet Egyiptomnak földjén” (2Móz 12,29). Itt az éjféli az ítéletet jelentette. Sok élet számára nem kezdődött új nap, befejeződött az élet.

A 119. zsoltár 62. versében ezt olvassuk: „Éjfélikor felkelek, hogy hálát adjak néked igazságod ítéleteiért.” Az éjféli itt a hálaadás ideje: még tart a kegyelem, még kaptam egy napot a gyümölcsözésre, használjam fel Isten akarata szerint!

Az éjféli lehet váratlan esemény időpontja. Ez a legmélyebb alvás ideje; ezt igyekezznek kihasználni a betörők, a tolvajok is. Krisztus is arra figyelmeztet: „Amely órában nem gondoltátok, abban jő el az embernek Fia!” Az éjféli tehát kiváltképpeni idő!

Betlehemben s egész Zsidóországban sokan aludtak karácsony éjszakáján. De a pásztorok ébren voltak és vigyáztak az ő nyájaik mellett. Az övéké lehetett az a boldogság, hogy elsőnek hallották a Megtartó születésének a híret. Számunkra az éjféli nem az ítéletnek, hanem a nagy örömmel órájává lett. Jézus érkezése azoknak hoz nagy örömet, akik éberek, vigyáznak, lélekben felkészülnek az ő érkezésére.

2. „Éjfélikor pedig kiáltás lőn...” A kiáltás valami hangsúlyos cselekvés. Nagy veszedelem idején vagy nagy örömeiben szokott kiáltozni az ember. Egyiptomban Izrael népe Istenhez kiáltott a rabszolgaságban az ő sanyargatói miatt. Isten meghallgatta kiáltásukat, és küldött Szabadítót. A 18. zsoltár imádkozója arról vall, hogy szükségében az Urat hívta és Istenhez kiáltott, az Úr pedig meghallotta a kiáltónak szavát (7. vers). Az ártatlanul kiontott vér az égre kiált; Jakab apostol pedig arra figyelmeztet, hogy a munkások visszatartott bére is kiált (Jak 5,4). Ezek veszedelmes, ítéletes, félelmetes kiáltások.

Van azonban másféle kiáltás is. Keresztelő János, az Útkészítő, így nevezte önmagát: Kiáltónak szava a pusztában. A kiáltás itt tehát igehirdetés. Ébresztgető szó. Vajon valóban az-e? Azt tapasztaljuk, hogy néha éppen ellenkezőleg: altató beszéd. Nemcsak régen volt szóbeszéd, de bizony ma is megtörténik, hogy egy-egy testvérünk olyan jól kialussza magát az istentisztelet alatt. Az igehirdetés nem ébresztget, hanem éppenséggel álomba ringat. Ez pedig ítélet az igehirdetőre és az igehallgatóra egyaránt!

Valójában minden prédikáció trombitazendülés kellene hogy legyen. Halljátok, emberek! Ébredjétek! Jő az Úr! Nehogy aludva találjon titeket!

3. A tíz szűz történetében az éjfélikor elhangzó kiáltás ez volt: „Ímhol jó a vőlegény!”

Testvérek, minden igehirdetésnek ez a tartalma: jó a Vőlegény. Mindenki tudja, hogy Krisztusról van szó. Jézus Krisztus saját magáról beszél, amikor a farizeusokkal a böjtről folytatott vitájában ezt mondja: Avagy szomorkodhat-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Ha majd elvételük tőlük a vőlegény, akkor szomorkodni fognak...

Krisztus a Vőlegény, mi vagyunk a násznép. Őt várjuk. Az adventnek hármastekintete van. Jézus Krisztus eljött testben az első karácsony alkalmával. Mennybemenetele után eljön minden alkalommal az ő Igéjében. S az advent múltbeli és jelenbeli tekintete mellett bír egy jövőbeli tekintettel is: Krisztus el fog jönni hatalommal és dicsőséggel az ég felhőiben. Megígérte övéinek: Nem hagylak titeket árvakul, eljövök tihozzátok. Elmegyek, hogy helyet készítek néktek... Ismét eljövök, és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek!

Az ő eljövételére való várakozás nem terhes, nem fárasztó, nem félelmetes. Hiszen a Vőlegényt várjuk, akiről ezt énekeljük: „És elviszi, felhőkön át, elkészített menyasszonyát!”

4. Az Ige üzenetéből, mint mondtam, kicsendül a drága hívogatás is: „Jöjjetek elébe!”

Az érkező vendégnek elébe megyünk. Az Ige hirdetése mindig Jézus elébe hív bennünket. Hogyan menjünk az Úr elébe? Bűnbánattal, hittel, a megújulás készségével. Így vár minket magához az érkező Úr.

Kik mentek a hívásra? A betlehemi pásztorok. A napkeleti bölcsek. A betegek. A bűnösök. Az aggódó szívűek, akik másokért kérték a segítségét. A betegeket meggyógyította. A bűnösöket megoldozta. Békességet adott a szívnek. Mindeneket megbékéltetett az Atyával. – Ma azért hív, hogy megbocsásson, kegyelmet adjon, boldoggá tegyen. Egykor mindeneket előhív majd az ítéletre. Ha ma jössz, akkor nem kell majd félned érkezésekor, az ítélet napján. Ámen.

VI. Felkelés, felkészülés

Alapige: Máté 25,1–7

Ezen a szentestén még egyszer szól hozzánk Isten üzenete Jézusnak a tíz szűzről mondott példázatán keresztül. Az Igében benne van az öröm, és benne feszül a felelősség. Benne van Isten kegyelmének cselekvése, és benne az arra válaszoló emberi cselekvés. Így hallgassuk és vegyük magunkra ma este is az üzenetet. A ma esti szent leckében találunk egy időhatározót és találunk benne két határozott, elkötelező emberi cselekvést. Adja Urunk, hogy ne csak hallgassuk, de meg is cselekedjük a meghallandó isteni üzenetet.

1. Egy időhatározószóval kezdődik Igénk: „Akkor...” Azt kérdezzük: mikor? Milyen időre vonatkozik ez a szó? A történet megmutatja, amikor elérkezett a menyegző estéje, a vőlegényt fogadó tíz szűz vagy tíz koszorúslány elindult annak fogadására. Voltak köztük balgák, akik csak lámpásaikat vitték, s voltak eszesek is, akik a lámpás mellett külön edényekben tartalék olajat is vittek magukkal. Közben éjszaka lett, s a vőlegényt váró szűzek valamennyien elszunnyadtak. Éjfélkor aztán elhangzott a kiáltás: Ímhol jó a vőlegény! Jöjjetek elébe! Nos: akkor!

Testvérek, Isten meghirdeti a maga cselekvését. Amit tenni fog, azt előkészíti. Útkészítőket, igehirdetőket vesz igénybe, s azok szolgálatán keresztül tudtul adja azt, amit cselekedni fog. Azért, hogy senki se mondhassa: engem olyan váratlanul ért, hogy nem készülhettem fel rá...

Akkor... Ez a szó az időnek egy elszalaszthatatlan pontját jelöli. Semmi sem történhet sem hamarabb, sem később, csak amikorra Isten betervezte. A te életedben s az én életemben sem. Sok várakozásunkra ezt a lehetséges feleletet kaphatjuk: Most nem – de majd akkor...

Kánában Jézus akkor cselekszik, amikor a vendégek poharába az utolsó adag bort is kitöltötték. A hegyen akkor sokasítja meg a kenyeret, halat, amikor a tanítványok már-már elküldik az éhes sokaságot eledelt vásárolni maguknak... Péter után akkor nyújtja ki kezét az Úr, amikor már-már elsüllyed a tenger habjaiban... Amikor az emberi cselekvés végéhez jutott – akkor cselekszik Isten.

Amikor az emberiség bűne végképpen eluralkodott a világon – akkor Isten vízözönt bocsátott a földre. A világ elpusztult; csak annyi maradt belőle, amennyiből újramezklődhetett az élet. Az újra elszaporodó embercsoport égis éró tornyot akar építeni magának: akkor Isten szétszórja őket a föld színén... Bűnök és büntetések véget nem éró láncolata bizonyítja, hogy az ember nem tud mássá lenni, mint amilyen. Szíve minden gondolata szüntelen csak gonoszság. És amikor tetőződik az emberi bűn s nyomában a kétségbeesés – akkor Isten elküldi e világra az ő egyszülött Fiát. Mikor történt ez? „Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta az Isten az ő Fiát...” (Gal 4,4) Isten „akkor”-ját, cselekvésének időpontját úgy nevezi a Szentírás, hogy „az időnek teljessége”, a betelt idő! Mert mindennek Istentől rendelt ideje van a Nap alatt!

Az akkor a mi számunkra egyszerűen azt jelenti, hogy MOST. Tudjuk, hogy Isten örök világában nincs idő; az örökkévalóság nem végtelenül hosszú időt, hanem időnkívüliséget, még helyesebben időfelettséget jelent. Isten az örök MOST-ban él, az állandósult jelenben. – A mi számunkra a MOST a mai estét, a megérkezett szent ünnepet jelenti. Most, ma ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket!

2. Mi történik akkor, az Isten által rendelt időben? Halljuk az Igét: „Akkor felkelének mind azok a szüzek...” Ez az emberi cselekvés egyik fele. Felelet az Isten cselekvésére. Ahol Isten valamit tesz az emberért, ott az ember valamiként válaszol erre a cselekvésre: vagy engedetlenséggel, vagy engedelmisséggel.

Jézus megáll Lévinek, a vámszedőnek az asztalánál, és megszólítja őt: „Kövess engem!” Azonnal jön az emberi válasz: „És felkelvén, követi vala őt” (Mk 2,14). Nincs halogatás. Azonnal! Az angyal igehirdetését meghalló pásztorok karácsony éjszakáján így szólnak egymáshoz: Menjünk el mind Betlehemig, és lássuk meg e dolgot, melyet az Úr megjelentett nekünk. És otthagyják a féltett nyáját, elmenének sietséggel... Nincs helye a késedelemnek! Azonnal.

Lehetett olyan a tíz szűz közül, akit nagyon elnyomott az álom. Vannak emberek, akik ha elaludnak, alig lehet őket az álomból felköltetni. Többnyire így vagyunk a fáradt, elgyötört kisgyermekkel is. Sokszor kellemetlen az álomból felserkenni. De a felkelés mégsem halasztható el. Nem mondhatták: most már várjunk reggelig, amíg kipihenjük magunkat. Most van itt a vőlegény, most kell elébe menni világitó lámpásokkal.

Ezt a felkelést mi sem halogathatjuk. Most kell felkelnünk. A felkelés mozgást jelent. Kiindulni bizonyos nyugalmi állapotból, cselekvésbe lendülni. Aki felkel, odahagyja a megszokott, kényelmes pihenőhelyét. Számunkra a felkelés az óemberi életből való kilépést, annak odahagyását jelenti. Csak így találkozhatunk az angyalok hirdette nagy örömmel, csak így lesz igazi karácsonyunk! Tehát: felkelni, elindulni, hogy találkozhas az éretted földre szállott, megszületett Megváltóval!

3. A vőlegényre várakozó szüzek tesznek még valamit. Ezt olvassuk: „...és elkészíték az ő lámpásaikat.” Sok helyen egész éjszaka égett a lámpás, amelynek lángját lehúzták. Ébredéskor aztán magasabbra csavarták a lámpabelet, hogy a lámpás jobban világitson. Ezt tették az egykori koszorúslányok is. Mindenkinél kéznél volt a lámpása. Mégsem volt egyforma az előkészületük. Ötnek volt tartalék olaja, ötnek pedig nem volt. A balga szüzek kölcsönkértek volna, de nem kaptak. Amíg vásárolni jártak, megérkezett a vőlegény: akik készen voltak, azok bementek vele együtt a menyegzőbe, a többiek meg kívül rekedtek, kimaradtak a lakodalom örömeiből. Ott voltak, felserkentek – mégsem volt helyes az előkészületük. És az ajtó bezárattott előttük!

Ez a történet végig arra figyelmeztetett, hogy legyünk készen minden tekintetben. A ma még az előkészület napja. Nem az ünnepi eledelre, italra, ajándékokra gondolunk – hanem a szív elkészítésére. A lámpások: az emberszívek. Az előkészület: megtölteni a lámpást olajjal, vagyis a szívünket Isten Szentlelkével!

Hogyan történik ez a feltöltődés? Könyörögj Istenhez bocsánatért. S könyörögj azért, hogy te is megbocsáthass másoknak. Rendezd adósságodat. Lámpásodat ne kormozza be, ne homályosítsa el bűn, harag, gyűlölség, ellenséges indulat! Békélj meg haragosoddal, míg a betlehemi úton jársz. Isten Lelkével megteljesedve jöjj a megszületett Megtartó jászolbölcsőjéhez!

Egy hétnek reggelein-estéin készítgetett bennünket Isten. Egünkön nem világitott a betlehemi csillag. Ennél több örömet készít számunkra a mi Atyánk: a szívünket teszi kicsi lámpásokká, hogy a nagy sötétségben világoljanak. De a szíved csak akkor fog világolni, ha benne a VILÁG VILÁGOSSÁGA: Jézus Krisztus vesz lakozást. Hála legyen Istennek, hogy ő éppen ezért jött a világra. Ámen.

Karácsonyi prédikációk

Régi műhelyekből

Enyedy Andor

Dicsőség, békesség, jóakarát

Alapige: Lukács 2,14

A világ sorja, az emberiség történelme fordult nagyot azon, hogy ez a szózat angyali karok énekében az első karácsonyészakán lehangzott a földre és ezt a szózatot emberi fülek meghallották, emberi ajkak továbbadták.

A mi világunk sorja, a mi életünk történelme is azon fordul meg, hogy halljuk-e, lelünkbe fogadjuk-e és továbbadjuk-e ezt a Krisztus születését bejelentő, égi angyali szózatot, a karácsonyi himnuszt.

Dicsőséget, békességet és jóakaratot hirdet ez a szózat: dicsőséget Istennek a magaságos mennyeekben, békességet e földön és jóakaratot az emberekhez.

Dicsőség a magaságos mennyeekben Istennek! Hogy Isten dicsőségét megláthassuk és magasztalhassuk, fel kell emelkednünk lelki magasságokba. Amint szép tájakat, távlatokat, kiáltásokat csak úgy élvezhetünk, ha magas helyre megyünk, nehéz, fáradságos utakat teszünk: úgy Isten dicsőségét sem láthatjuk, ha a földön, a porban maradunk. „Minél feljebb repülök, annál jobban szédülök magasságán e tetőnek” – mondja a lélekben Isten felé szárnyaló énekszerző. Minél többet tudok, annál inkább érzem, hogy keveset tudok – mondja egy nagy tudós, Isten ott van a tudás, az erő, a szentség és jóság magaslatain. Dicsőség Istennek a magasságban! Aki Isten dicsőségét nem hallja angyalok énekében s nem tudja maga is hirdetni – annak Isten még nem Istene úgy, amint kellene lennie. Az még nem tudja, hogy Isten az a valóságos és egyedül igazán létező alapja minden létnek és feltétele minden létezőnek, aki egyedül méltó a dicsőre és méltó minden dicsőre. Istent az tudja igazán dicsőíteni, aki megismerte Krisztusban az ő szeretetének mélységét és magasságát, szélességét és hosszúságát, bünt és halált meggyőző hatalmát, titokzatos bölcsességét és csodálatos munkáját. Aki Krisztusban ismeri Istent, az nem fogja magának kívánni, de nem fogja embereknek adni, teremtett tárgyakra ruházni a Teremtőt megillető dicsőséget, s annak az ajka panasz és zúgolódás helyett mindig Isten dicsőretével lesz tele, de az az életét is Isten dicsőretére igyekszik szentelni.

Békesség e földön. Miért van e földön békesség helyett harc és háborúság? Azért, mert az emberek kívánnak valamit, mindenfélét, és nem kérik az Istentől, hanem maguk akarják azt megszerezni, lehetőleg egymástól vagy egymás elől elvenni. Ha mindenki tudná, hogy Isten kinek-kinek megadja azt, amire üdvössége érdekében szüksége van, ami viszont nem az ember üdvösségét, örök boldogságát szolgálja, az nem is fontos, sőt sokszor kártékony és veszedelmes, akkor az emberek békét hordanának a szívükben és békességben élnének egymással. Nincs viszont békességük a hitetleneknek. Mert olyan embereket, akiknek azok a testi és földi dolgok a fontosak, amik a lélekre nézve közömbösek vagy éppen kártékonyak, akik látható és múló javak után törnek állandóan magukat, nem lehet békességben tartani egymással, ilyenek között nem lehet tartós békét csinálni. Békességet a földön hitébresztő, hitnevelő emberek munkája, szolgálata, kibékítő és kiegyenlítő szolgálata szerez. Krisztusban békél meg az ember Istennel, sorsával, önmagával és embertársával. Békességet e földre azért hoz a karácsony, mert Krisztusban Isten önmagát, kegyelme teljességét adja az elégedetlenkedő, békétlen, zúgolódó, másokra irigykedő vagy másokat fosztogató embernek.

És jóakarát az emberekhez. Jézus Krisztus születése Istennek az emberhez való jóakarátát hirdeti. Azt a jóakarátot, amivel ő elnézte az ember bűnét, sok gyarlóságát, gyengeségét és segítségét, szabadulást küldött neki. Ugyanezt a bűnöket elfedező, gyengeségeket és tévedéseket megértő, elnéző jóakarátot oltja ő be a szívekbe más emberek iránt. Ez a jóakarát mindig a másik ember javára, felvilágosítására, útbaigazítására törekszik, mint ahogy Isten maga is azt akarja, hogy minden ember idvezüljön és az igazság ismeretére eljusson. S ez a jóakarát készíti az embert arra, hogy soha le ne mondjon arról, hogy valakit meg lehet menteni, jó útra lehet téríteni – mint ahogy Isten nem mond le soha mirőlünk, mert újra meg újra megpróbálja kiszabadítani, feloldozni bűnök rab-ságába keveredett lelkünket, dicsősége tükörévé szentelni életünket, a maga számára meghódítani hideg és hűtlen szívünket. De ez az Úrtól jövő jóakarát meg is marad maga jó, segítő készségnek és szándéknak, és nem válik hatalmaskodássá, erőszakoskodássá, mert akiben ez a jóakarát megvan, az tisztában van azzal, hogy nem azé, ki fut, és nem azé, aki akar, hanem a könyörülő Istené a minden jóra segítő, mindent véghezvinni tudó kegyelem.

Szent karácsony ünnepén, mint a betlehemi pásztorok előtt, ragyogjon fel előttünk is a magasságos mennyekben lakozó Isten dicsősége, s hintse be fényel az életünk útját. Töltsé be szívünket a Krisztusban talált váltság, szabadulás és megtartás békessége, és szenteljen minket Isten békesség-hirdető, békességszerző gyermekeivé. A mennyei Atyának hozzánk való jóakarata ihlessen minket is jóakarátú, jószándékú emberré, az áldozat és szolgálat fáradhatatlan hőseivé. Angyali ének zengjen az emberi keserűség és gyűlölködés zürzavarában ma született király, a betlehemi gyermek dicsőségére. Ámen.

(Megjelent *A nagy király követségében* c. kötetben. Miskolc 1938.)

Vass Vince

Ecce homo

Alapige: János 19,5

Talán különösnek tartjátok, testvéreim, hogy ezen a napon, amikor tele van a szívünk boldog örömmel az Isten kibeszélhetetlen szeretetéért, amit megbizonyított nekünk az első karácsonyi éjszakán, olyan alapigét választottam, amelyik nem karácsonyra, hanem inkább nagypéntekre emlékeztet bennünket. Hiszen Pilátus mondotta ezeket a szavakat: Ímhol az ember! Úgy érzem azonban, hogy ennek az állításnak az igazságával jó nekünk karácsonykor is szembenéznünk. Nagyon hozzászoktunk ahhoz, hogy a karácsonyban csak a sejtelmes csillogást lássuk meg, s annyira rajtafelejtettük tekintetünket a jászolban fekvő kis gyereken, annyira átadjuk magunkat valami ábrándos, érzelmős örvendezésnek, hogy nem vesszük észre, hogy az, aki a jászolbölcsőben pihen, valaki, aki férfiasan kiáltja felénk: Kövess engem! Valaki, akire rátekinthet félelmes megdöbbenéssel kiáltunk fel: Ímhol az ember! Bizony úgy vagyunk a karácsonnyal, mint a kis gyermek, akinek szemét annyira elkápráztatja a karácsonyfa tündöklő ragyogása, a gyertyák pirosuló lángja s a fáról lecsüngő aranyos diók csillogása, hogy nem is veszi észre a fa alá helyezett drága ajándékokat.

Kétségtelen, testvéreim, hogy Jézus több, mint ember, de ez nem von le semmit annak igazságából, hogy ő az ember. Nézzünk szembe tehát ezzel az igazsággal, és értsük meg, mit jelent ez nekünk. Mintha ennek a mai világnak, amelyből semmi se hiányzik annyira, mint az ember, az igazi ember, azt hirdetné a karácsonyi angyalok éneke és mindaz a sejtelmes gyönyörűség, ami ma szívünket eltölti, hogy Jézus az ember, aki minket is emberré akar formálni.

I.

Jézus az ember. Azt szoktuk mondani, és milyen büszkeséggel mondjuk, hogy az ember a teremtés koronája. Ámde az a gyémántkorona, amelyik az embert emberré koronázza, még egyetlenegy főt sem ékesített, csak annak a fejét, aki töviskoronát hordott, akinek koronája piros rubintkövekkel volt ékesítve, aki a keresztt alatt roskadozva haladt a Golgota felé. Azt is gyakran szoktuk emlegetni, hogy az ember Isten képére és hasonlatosságára teremtettet. Ámde Isten arcának dicsőséges ragyogása a maga tündökletes szépségével csak egyetlen arcra sugárzik felénk. Annak arcáról, aki azt mondta: én vagyok a világ Világossága, s akiről az apostol azt tanította, hogy képe a láthatatlan Istennek. Mi csak azt érezzük, hogy ez a hivatásunk. Szívünkben hordozzuk valami eltűnt aranykornak az emlékét, hajt bennünket a lelkiismeret valami elérhetetlen eszmény felé, de nyomorultan leroskadunk születésünk kiváltsága és hivatásunk nagysága alatt. Tekints csak magadba, testvérem, s lelkiismereted tükrében lásd meg, vizsgáld meg és mondd meg: hordozod-e te Isten dicsőségének ábrázatát? Meglátszik-e rajtad, életedben az Isten képe és hasonlatossága? Nem árnyékolja-e be homlokodat a bűn sötétlő köde? Nem dobtad-e koronádat sárba? Ember vagy-e, a teremtés koronája, Isten képe? És tekintis a világba, vajon találsz-e egyetlenegy is, akire azt mondhatnád: ímhol az ember! Én úgy érzem, testvérem, hogy ezen az ünnepen az Isten kiált felénk és azt mondja: Nézd, én emberré teremtettelek téged, azt akarom, hogy gyermekem légy, az én képemet hordozd és egész életed az én dicsőségemet tükrözze; de te nem akartál ember lenni, most már nem is tudsz az lenni, nem is tudod már, hogy milyen az ember, nem is akarsz elhinni, hogy én Atyád vagyok neked; nézz bele ebben a jászolbölcsőbe, lásd meg az én Egyszülöttemet, értsd meg, hogy testvéred ő. Aki azért jött, hogy megmutassa néked, milyen az ember, kicsoda az ember.

Igaz, ebben a világban már nem is lehet igazán emberi életet élni, vagy ha valaki ember mer lenni, azt keresztre feszítik. Vannak bizonyos növények, amelyek a mi éghajlatunk alatt nem tudnak felnővekedni, virágot hozni és gyümölcsöket teremni; megmaradnak, de korcs, csenevész életet élnek. Valahogy ilyen lett ez a világ az ember számára is. Isteni levegő, mennyei fuvallat kell az embernek, hogy emberi életet élhessen, és ebből a világból kiszorította az Isten Lelkét a bűn. És Jézus mégis ember tudott lenni ebben a világban, olyan volt, mint a virágzó narancsfa az északi sark hideg jéghegyein, mint szennyes mocsárban hófehér liliom, mint sötét éjszakában örökfényű csillag, mint bűnösök között szent és tiszta, nem emberek között ember. Aki idegenben járt, az tudja, hogy milyen boldogság találkozni egy-egy honfitárral, hogy örvendezik a szív, mikor látja a honi viseletet, hallja az anyanyelvet. Így vagyunk Krisztussal is. Mikor őt látjuk ebben az idegen tartományban, úgy érezzük, hogy honfitársak vagyunk, mennyei származásunk hangja hallatszik ajkán, égi öltözetünk ragyog alakján. S ő, a mi örök honfitársunk, idegen volt ebben a világban. Egy régi görög bölcsről beszélük, hogy világos nappal lámpával kezében elindult embert keresni s az utcák tömkelegében, piacok sokaságában nem talált egyet se, akire azt mondhatta volna: ímhol az ember. Mi is keressük az embert, keressük önmagunkat, keresünk valakit, akihez hasonlónak lehetünk, és rátekinthetünk Jézusra, boldog örvendezéssel kiáltunk fel: ímhol az ember, megtaláltuk, akit lelkünk kedvel.

II.

Ám kegyetlen lett volna az Isten, ha csak ezt akarta volna. A legnagyobb nyomorúság volna embernek lenni, látva az eszményt Krisztusban és érezve, hogy képtelenek vagyunk őt követni. Szemfényvesztés volna Jézus élete, ha olyan lett volna, mint az üs-

tökös, amelyik végigfut az égen és fényével elkápráztatja az ember szemeit, hogy azután annál nagyobb sötétséget hagyjon maga után. Nem Krisztus a nap, amelyik ragyog, állandóan ragyog az égen és sugaraival megvilágítja a legmélyebb völgyeket is. Nézd, Krisztus azt kiáltja feléd: én vagyok az út, az igazság és az élet. Kézen fogva vezetlek téged emberéltre, az én Atyám hajlékába. Nézd, még a jászol rongyai között fekvő kis gyermek is azt mosolyogja feléd: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugosztalak titeket. Nézd, ő átadja neked a maga dicsőségének koronáját, reád sugározza az Isten dicsőséges ábrázatát. Nézd, ő él ma is, keresi a lelkeket és embereket formál. Emberré akar formálni téged is. Azért jött. Nem érzed, hogy van valami tebenned is őbelőle, valami sugárszál az ő arcáról belecsapott már a te szívedbe is, hogy átmelegítse és átvilágítsa életedet. Nem érzed, hogy elrejtett már valami kicsike magot a szíved mélyén, és az a mag növekedni akar, felnyúlni, erős, hatalmas lenni, mint Libanon cédrusa? Értsétek meg, testvéreim, hogy meg akar születni bennetek, élni akar bennetek, azt akarja, hogy legyen karácsonya, megtestesülése a ti szívetekben. Érzitek-e már szívetekben a gyermek Jézus nyögdecslését? Érzitek-e, hogy bennetek van ő, most még csak mint kicsike, erőtelen akarás, de növekedni akar, hogy ember legyen bennetek, hogy a mennyei Atya, mikor rátok tekint, felismerje rajtatok őt, az embert, és mikor megállitok előtte, mondhassa: ímhol az ember.

A régi királyok milliós kincseket ígértek a tudósoknak, hogy találják ki számukra azt a varázsszót, amitől örökké élhetnek és isteni méltóságra emelkedhetnek. Az a kicsike gyermek ott a betlehemi jászolban ezt a „varázsszert” hozta el a világnak – ingyen. Ő maga ez a varázsszer. Ő emberré tesz minket, s minthogy ő maga azért igazán ember, az ember, mert Isten, s mi azért vagyunk emberek, mert az Istentől valók vagyunk, s annyiban tudunk igazán emberek lenni, amennyiben az Isten él mibennünk, Krisztus részeltet bennünket a maga isteni dicsőségében: örökostársaivá teszi azokat, akiket emberré formált.

Ő, engedjétek be szívetekbe a betlehemi csillag fényét, és engedjétek, hogy az nappal növekedhessék életedek felett. Szorítsátok magatokhoz a gyermek Jézust, és ne zárjátok el előtte szívetek ajtaját, engedjétek, hogy éljen bennetek és növekedjék bennetek férfivá, bünt és halált meggyőző, sírból kikelő férfiúvá. Ez az egyetlen útja az emberré levésnek. Ha nincs más akaratunk, csak az ő akarata, nincs más érzésünk, csak az övé, nincs más gondolatunk, csak ő maga, nincsenek más céljaink, csak az ő céljai, ha nem is mi élünk, hanem ő él mibennünk: akkor emberek, igazán emberek, boldog emberek leszünk. Azt akarja Isten, hogy ezek legyünk, erre vágyik titekon a mi szívünk is, ezért sóhajts és nyög a magyar föld: az egész teremtettség sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.

Ímhol az ember – ezt jelenti nekünk a karácsonyi üzenet. Ámen.

(Megjelent a *Növekedés a hitben* c. kötetben. Kecskemét 1947.)

Mai műhelyből

Nagy István

Isten szeretet, hogy tudjunk szeretni

Alapige: 1János 4,7–11

Bibliolvasás: János 15,9–17

„Szeretteim.” – Vannak, akiket így nevezünk, szólítottunk meg. Most minket szólít meg így Isten, nevez szeretteinek, mert szeret. És ennek alapján rendelkezik: „Szeretteim, szeressük egymást.” Akiknek ilyen szép nevük van, azok bizonyítsák be ezt azzal, hogy szeretik – egymást.

Nem tartjuk nehéznek a szeretetet. Emlegetjük értékét, és igyekszünk gyakorolni. Éppen a karácsonyt szívesen nevezzük a szeretet ünnepének, olyan alkalomnak, mikor különösképpen szeretettel gondolunk egymásra, összegyűlnek a családtagok, megajándékozzák egymást. Szép ez az ünnep, serkentés arra, ami gazdaggá tesz, hogy fenntartsuk a szeretetet. Serkent, mert a karácsonyi szeretet az ünneppel elmúlik, csak futó érzelem marad. Pedig a szeretet hiányát nagyon érezzük, fáj, mikor tapasztaljuk, hogy nem szeretnek. Ám magunktól is mindegyre megijedünk, mert rádöbbenünk, nincs bennünk szeretet. Nélküle elszakadunk egymástól, sőt szembefordulunk egymással, szülők és gyermekek, testvérek, barátok, s így a családok, a népek. Néha egy-egy megrázó esemény megint összehoz – temetésre vagy a súlyosan megpróbált vidékek megsegítésére. Ilyenkor az együttérzést látva, szívesen hitegetjük magunkat: van szeretet. Ez csak jelzi a szükséglet és erősíti a vágyat állandósítására. Mert sok minden hiányzik az életből – nálunk ugyancsak –, ám a legnagyobb hiány a szeretetben van, amit nem pótolhat semmi.

Az Ige – most karácsonykor, de mindig – felszólít, éppen minket templomban ünneplőket, igehallgatókat: „Szeretteim, szeressük egymást.” És ne mondjuk, hogy ez lehetetlen. Mert a szeretet megvan. Mégpedig tőlünk függetlenül és úgy, hogy minket, szeretetre vágyókat, de szeretni nem tudókat átölel. „Mert a szeretet Istentől van.” Tehát nem úgy, hogy végre elhatározzuk magunkat rá, vagy a népek ünnepélyesen kinyilvánítják, hogy ezentúl szeretni fogják egymást. Az igazi szeretet nem csak független, de idegen tőlünk. Természetünkénél fogva nem erre, hanem mindig az ellenkezőjére, a gyűlöltre vagyunk hajlandók. A szeretet Istentől van. Nem a teremtményektől, bámulatos alkotásaikban, fejlettségükben, hanem egyedül a mindenható Istentől. És van, megvan. Nem ezután lesz. Megvan, és nem fogy el soha, szüntelenül árad, hogy átjárjon, a miénk legyen, megtanuljuk és tudjunk szeretni.

Ahol Isten szeretete megérkezik és valósággá válik, ott már nem magában áll az ember, már nem csak elődeinek leszármazottja, ott „Istentől született”. Új életet kapott. A szeretet hiánya a rossz származásunkból ered. Ezt megszakítja Isten, és végbemege az a második születés, melyet Jézus hirdet: „Szükséges néktek újonnan születnetek” (Jn 3,7). Ez az az új ember, akit Isten elhatározott és előhív. Ennek ismertetőjele a szeretet, melyet vezérlő erőnek kapott Istentől. Szemben az üres, csak emlegetett szeretettel, ez cselekvő szeretet. Ebben a levélben is olvassuk: „Ne szóval szeressünk, se nyelvel, hanem cselekedettel és valósággal” (3,18). Az így szerető ember ismeri Istent. Ez az ismeret nem valamilyen elméleti tudást, Isten nevének emlegetését jelenti, hanem Isten elismerését, befogadását, az Istennel való állandó közösséget. Azt a megváltozott állapotot, mikor az ember nem egy ritkán hazalátogató vendég, ünnepenként imádkozó lélek, hanem

az, aki ismeri az Úr akaratát, rábizza magát, kész vele együtt munkálkodni örökkévaló tervének megvalósításában, tehát – szeretet. Ismerjük-e mi Istent – így, él-e bennünk a tőle érkezett szeretet? Karácsonykor ilyen kérdésekkel vizsgáljuk meg magunkat, hogy meglássuk, kik vagyunk, Istentől születettek-e, megvan-e bennünk ez a szeretet, tehát van-e értéke életünknek? Ebben a vizsgálódásban lelepleződünk saját szemünkben, kiderülhet, hogy még mindig távol állunk a szeretettől – attól, hogy egymást szeressük családjunkban, környezetünkben. Annyi idő eltelt életünkben, s még mindig nem sajátítottuk el. Sőt ijedten kell látnunk, hogy amint öregedünk, úgy válunk mind gonoszabbakká, irigykedünk, rosszat mondunk, ártunk. Miért ez a nyomorúság? Az Ige megmondja: „Aki nem szeret, nem ismerte meg Istent”, nem jutott le hozzá, nincs személyes kapcsolata vele. Nem Isten a hibás!

Ugyanis: „Isten szeretet.” Vigyázzunk! Az élő Isten – szeretet. Nem fordítva, mint ahogy ráfogják valamire, az anyagra, az észre, a békességre, hogy Isten, a szeretet volna Isten. Fordítva igaz: Isten szeretet. Másutt ezt halljuk: „Isten Lélek” (Jn 4,24), „Isten világosság” (Jn 1,5). Nem valami Isten, mert Isten lényege az, amit felmutat, ami lényének megnyilvánulása. A János apostol leveleinek, de az egész kijelentésnek csúcsa az Ige: Isten szeretet.

Tényleg szeretet? Nem mindig tudjuk ezt fenntartás nélkül elfogadni. Sokszor kételkedünk benne. Persze Isten szeretet, de nem állandóan. Az a sok rossz, ami világunkban jelentkezik, az igazságtalanság, a bántás, a háború, a gyűlölet nem igazolja az Igét. A lelkedet megülő gond, a sorsodat megcsúfoló próba nem akar szűnni, lők a halálba. Hol van Isten szeretete? Ha van, akkor miért engedi meg, hogy annyira a szeretet ellen dolgozzanak a világában élő erők? Az örményországi beszámolómban hallottam egy aszszony összetört lelkének kifakadását: Isten nem szeret, Isten elhagyott. Milyen ismerős ez a hang éppen a hívő embernél! Így beszélt a templomba járó Anna néni, mikor leánya halálakor olvastam az Igét: „Akit szeret az Úr, megdorgálja” (Zsid 12,6). „Ez nem szeretet, így ne szeressen” – mondotta. Minduntalan sötét gondolatok születnek szívünkben, ha a napok gonoszok. Azonban pontosan ezek között hangzik Isten Igéje, s már az a tény, hogy hangzik, szeretetét igazolja. Mert Igéjével a látható, jelenlegi bajainkból oda tereli figyelmünket, ahol teljesen nyilvánvaló a szeretete. A mostani ünnepen ezt munkálja. Hova tereli? Jézus Krisztushoz. „Azáltal lett nyilvánvalóvá Isten szeretete bennünk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte Isten a világba, hogy éljünk általa.” Általa. Ami bizonytalan lehetett régebben, az karácsonykor bizonyos lett. Isten szeretet. „Úgy szeretete ezt a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta”, elküldte ide. Testté lett, emberi alakban jelent meg szomorú, bűnös világunkban, tette szeretetét tapasztalhatóvá, tapinthatóvá, tette nyilvánvalóvá. A szegény pásztorok, a keleti bölcsek, a tanítványok s oly sokan látták a nyilvánvalóvá lett szeretetet Jézus³ Krisztusban. És bármit követett el a sátán ellene, életére törhetett, Heródest, a főpapat, Pilátust mozgósíthatta, s végezheti munkáját mind a mai napig, terjesztheti a hitetlenséget, tagadhatja, mesének állíthatja a nagy eseményt, törölheti az ünnepei közül, mégis fennmaradt a karácsony, nem egy nap, fennmaradt Isten hatalmas cselekedete: az Ige testté lett. Ezt nem hallgathatták el a tanúk. János is leírta: „És láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1,14). Azóta is nyilvánvaló ez, mert Isten gondoskodik arról, hogy hangozzék a hír, terjedjen Jézus Krisztus megismerése, hogy ránézzenek a lelkek és leboruljanak előtte. „Isten szent szerelmét Jézus hozta hozzánk.” Jézus annyi, mint Istennek nyilvánvaló szeretete. Amikor azért nagyon lekötne a világ rettentése, sorsunk kilátástalansága, nézzünk Jézus Krisztusra. Ő „az Ámen, hú és igaz bizonyosság” (Jel 3,14). Megjelenésével és egész életével bizonyítja: Isten szeretet. Tegyük ezt ne csupán most ebben az órában, de tegyük mindig, mikor nagyon világ ez a

világ, mikor úgy látszik, hogy magunkra maradtunk, segítséget nem várhatunk sehonnan, „ha a világ mind ördög volna és elnyomni minket akarna”, nézzünk Istenre, az ő szeretetére állandóan számíthatunk, mert Jézus Krisztus eljött ebbe a világba, itt van, innen nem lehet kiutasítani, kitagadni, velünk van minden napon.

Ebben a Krisztusra nézésünkben megváltozik a hangulatunk, gondolkozásunk, életünk és halálunk, mert megtudjuk, hogy azért küldte őt Isten e világra, „hogy éljünk általa”. Életet ad, boldog, felszabadult életet, hogy többé el ne vesszünk. Mit kívánunk egymásnak, mit tartunk legnagyobb ajándéknak karácsonykor is? Az életet. Ez úgy méltó nevére, hogy megváltott, üdvösségre megtisztított létté válik. Lehetséges-e az ilyen élet? Istennél igen. Ő adja ezt azoknak, akik hisznek benne, átveszik a Jézus Krisztusban lehajló szeretetét. Mert nem úgy áll a helyzet, ahogy mi gondolnánk, nagyon természetesnek vennénk, hogy mi szeretünk, szeretjük Istent és ő erre fel, mintegy jutalomként, mint jól viselkedő gyermekeknek, adja a maga szeretetét. Ő az, aki az első lépést megtette felénk, előbb szeretett. „Ő szeretett, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.” A szeretet árát ő fizette ki. Jézus Krisztus feláldozta magát bűneinkért, hogy bocsánatot szerezzen számunkra Istennél. Nem olcsó a szeretet, mi soha meg nem szerezhetnénk, nincs olyan érdemünk, amiért elvárhatnánk. Isten képes volt elküldeni, adni azt, aki a legdrágább volt számára. Fiát, hogy meghaljon érettünk. Szeretetének nyilvánvalóvá válása nem csak a karácsony, ezért itt nem szabad megállanunk, tovább kell mennünk, el egészen a golgotai kereszttig, hogy megismerjük. Jézusnak egész földi élete tárja fel Isten szeretetét.

Ennek a határtalan szeretetnek várja Isten a megválaszolását. Mi ez a válasz? Az, hogy hálát adunk érte, szeretettel ragaszkodunk Istenhez. Ám ezt bizonyítanunk kell. Mindig baj van ezzel a bizonyítással, mert Isten ezt az emberekkel, közelebről az atyafiakkal való viszonyulásunkban akarja látni, azaz cselekedeteinkben. „Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást.” Amennyiben kaptuk Isten szeretetét, úgy az kiöli belőlünk az önzést és arra készlet, hogy mi is szeressünk, szeressük egymást. Lehetetlen szeretetben maradni, ha ezt nem folytatjuk mások felé. Isten figyel és megállapítja, használ-e szeretete nekünk. Életet szerzett, élhetünk jó békességben, biztonságban ebben, de úgy, hogy megteremjük gyümölcseit mások javára: megbocsátunk, szolgálunk, áldozatot hozunk egymásért. Így segítjük oda a távollevőket, hogy ők is megismerjék Jézus Krisztusban Isten szeretetét, és mindenkor erősítjük egymást az egyre hűségesebb, szorosabb felzárkózásra Jézushoz. Hogy éljünk és mások is éljenek általa.

A karácsony valóban a szeretet ünnepe. De csak Jézus Krisztussal, akiben vesszük Isten szeretetét, hogy éljünk általa, örök életet nyerjünk általa. A szeretetnek ezt az ünnepét adta megérnünk Isten, hogy az ő szeretetében mindig – a nehéz hétköznapiakon, kínokban, sötétségben is – örvendezzünk, ünnepeljünk Jézus Krisztus által. Ámen.

Szallós Kis Ferenc

A Békesség Fejedelme

Alapige: Ézsaiás 11,1–5
Bibliailvasás: Zsoltárok 72,2–15.19

Karácsony az öröm és a szeretet ünnepe. Az öröm ünnepe azért, mert a Jézus születésének napja. A szeretet ünnepe pedig azért, mert akinek örvendünk, az Isten egyszülött Fia, a szeretet megtestesítője. Alapigénkől ez a mérhetetlen öröm csendül ki. Ézsaiás próféta népe bűnei miatt való hosszas kesergés után ujjongó örömmel örvend Isten vigasztaló szavának. Szíve minden fájdalma feloldódik, mert megsejteni vele az Úr, hogy

megszánta a bűnös embert és nem fogja elveszejtetni. Az a döntése, hogy megépíti Dávid dűledező sátorát.

A próféták mindezt hallják, és ezt mondják tovább. Nem maguk találták ki, hanem „lőn az Úrnak szava hozzájuk” Csak azt mondják, amit hallottak. Olyan a próféták beszéde, mint egy szavalókórus, ahol nem egyszerre ugyan, de valamennyien mind ugyanazt mondják: Jön a Messiás. Útban van. Azért jön, hogy elvegye a világ bűneit. Lássuk meg tehát, hogy mit tett Isten az első karácsonykor. Lássuk meg, hogy Isten megszánta a bűnös embert. Aztán vegyük számba azt is, hogy mivé kell lennie a karácsonyt ünneplő embernek.

Az ószövetségi próféciaák a Messiás jövetelének örömhírét mondják el. Isten szolgálójának szívét mérhetetlen öröm töltötte el, amikor megtudták, hogy az Úr ügye nincs elveszve. Amit ők nem tudtak elvégezni, majd elvégzi az Úr az által, aki jön, akinek neve: Immánuel, azaz: Velünk az Isten. Ő meg fogja építeni az Úrnak templomát. Mikeás próféta azt is tudja, hogy a kicsiny Betlehemben fog megszületni. Azt is tudják a próféták, hogy uralkodása dicsőséges lesz, fényesebb a Dávid uralkodásánál. Jeremiás így szól: Íme, eljönnek a napok, azt mondja az Úr, és támasztok Dávidnak igaz magvat, és uralkodik mint király, és ez lesz az ő neve: Az Úr a mi igazságunk (Jer 23,5–6). Dávid királysága felszította a nemzeti érzéseket a választott népben. Az eljövendő Messiásban a nemzeti zsidó állam felvirágoztatóját várták. De a próféták lelki Messiásról jövendöltek. Ők jól tudták, hogy az ő országa lelki ország lesz. Az a Virágszál, aki kihajt Isai törzsökéből, a szentség társadalmát teremti meg. Ennek az uralkodónak a fegyvere az igazságosság. Erről tesz bizonyosságot az Ige első része, amikor a Békesség Fejedelmét mint Isai gyökeréből származó Virágszálát néhány szóban jellemzi.

A prófétai bizonyágtételen keresztül az Úr csodálatos és felemelő dolgokat mond el nekünk. Mennyire kell nekünk a karácsonyi, lombtalan, kopár, virágtalan hangulatban az Igére figyelni! És mennyire kell még hallanunk a Messiásról mint Virágszálról szóló híradást? Krisztus csodálatos illata tölti be a karácsonyi ünnepet ott, ahol ő, a Virágszál jelen van. Boldog az a gyülekezet, ahol a karácsonyi ünnepeken szétosztották ezt a Virágszálát úrvacsorai kenyér és bor formájában, hogy a Krisztus illata töltse be a templomot és a családi fészket. Azért örvendetes az ő illatát belehelni, mert Jézus mindent az ő mennyei Atyjától kapott. Isten Lelke úgy nyugszik meg rajta, mint fehér galamb. Az Úr Lelke a Messiás életéről reád vetíti fényét, és azt mondja neked ma, hogy azért nyugtalan az életed, azért háborog a szíved, mert nem tudod, hogy nem magadnak kell kiereszokolnod a magad és családod számára a lelki nyugalmat, hanem Isten adja azt neked és szeretteidnek. Ő visel gondot reád. Ő tanít meg arra, hogy őrizd testedet, mint a Szentlélek templomát.

Az Ige a továbbiakban azt mondja a Messiásról, hogy rajta az értelemnek és a bölcsességnek a lelke is megpihent. Csak tőle lehet igazán értelmet és bölcsességet tanulni. Ami rajta kívül van, az értelmetlenség és hiábavalóság. Azért van annyi kételkedő, zavaros nézésű ember, mert az a sok-sok ember nem megy el Jézushoz, hogy tőle tanuljon bölcsességet.

Az eljövendő Messiás féli az ő mennyei Atyját. Minden ismeretet, amit az Atya birtokolt, a Messiás is ismert, mert már a világ teremtésekor együtt volt az Atyával. János evangélista ezt így mondja el: Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala Istennél, és az Isten vala az Ige. Tehát a Messiás már a világ teremtése előtt élt és együtt munkálkodott az Atyával. Mivel ismerte Istent, ebből az ismeretből következett az Úr iránti félelem. Miért nincs ma félelem Isten iránt az emberek szívében? Azért, mert nem ismerik őt. Ritkán keresik, csak néha járnak el a templomba. Így nem tudják megismerni az Urat. Mivel nem ismerik, nem is félik az ő szentséges nevét.

Az Ige így folytatódik: a Messiás gyönyörködni fog az Úrnak félelmében. Az ember nem tud gyönyörködni abban, amitől félnie kell. Azt inkább gyűlöli. Isten olyan követet küld, aki féli az ő nevét, de egyúttal gyönyörködni fog az Úrnak félelmében. A próféta tudja, hogy egyedül csak az Urat érdemes félni és tisztelni. Egyedül benne érdemes gyönyörködni. Milyen gyönyörűség tölti be a te szívedet? Világi örömeinkben, bűnös örömeinkben örvendezel? Így próbálsz lecsendesíteni szíved háborgását? Ezek hamis, hazug örömeink! Az Írás azt tanítja, hogy a legszebb öröm, ami életünket betöltheti, az Isten szerelme, ha az ember félelemmel és rettegéssel tudja véghezvinni az idvességét.

Eddig a Messiásról szóló bizonyágtételnek az egyik oldalát látjuk, a kegyelmes Isten irgalmas Messiását. A következőkben lássuk meg az ítélő Istennek ítéletben megjelenő Messiását. Erről így szól az Ige: Származik egy vesszőszál Isai törzsekből. Tehát nemcsak Virágszál az, aki eljövendő, hanem vesszőszál is, akin rajta van a hatalomnak Lelke. Valóban, Krisztus úgy tanított, mint akinek hatalom adatott, aki meggyógyította a betegeket, feltámasztotta Lázárt, öt kenyérből és két halból megvendégelt ötezer embert, lecsendesítette a viharzó tengert. Egyszóval, ahol megjelent, mindenütt megérezték Isten erejének nagyságát. Ézsaiás csak annyit mond, hogy aki jön, azon rajta lesz a hatalomnak a Lelke és mindeneket mint hatalmas Megváltó fog véghezvinni.

A hatalmas Messiás király nem szemeinek látása szerint ítél, és nem füleinek hallása szerint bíraskodik. Szinte érezni lehet azt az örömet, amivel mondja e szavakat Ézsaiás próféta. A bűnös ember akkor is, mint ma, szemeinek látása szerint ítélkezett, és füleinek hallása szerint bíraskodott. A bírókat megvesztegették, az emberek hamisan esküdtek, és így igazságtalan ítélet született. Krisztus nem fogja elfogadni a megvesztegetési ajándékot, nem lehet megvesztegetni, mert ő az Élet könyvéből már előre tudni fogja az elítélendő tetteit. Előtte nem lehet letagadni semmit. A próféta örvend, mert látja, hogy ebben az ítéletben a büszke Asszíria a nagy üszök, és Egyiptom, amely most nagy, akkor kicsi lesz majd. Akik most hancegnak, olyanok lesznek, mint a fű virága, amely reggel virágzik és sarjad, de estére elhervad és megszárad. Mert Isten lesújt, és választott népét megszabadítja.

A próféta arca egészen megfiatalodik szolgálatának negyvenedik esztendejében, amikor ezeket az öröndetes üzeneteket elmondja. Hittel vallja, hogy nem győzhet senki más, csak a Csetete, az Immánuel, a Messiás. Látja Isten végzését, vagyis a babiloni fogság előtt mintegy kétszáz esztendővel szemei előtt végbemegy a foglyoknak, a megváltottaknak a hazatérése. A megváltás örömeivel teljes az egész könyv. Tudja, hogy megváltani csak foglyot lehet. Sion eladósodott rabszolga, és az is marad, ha valaki ki nem váltja, ha valaki meg nem fizeti érte a váltságdíjat. Azonban a szokott módon Izraelt visszaváltani nem lehet. Bűnös nem fizethet bűnösért. Izraelt csak az Igaz igazságos ítélete árán lehet kiszabadítani, megváltani. Erről az igazságban ítélő Messiásról szól az Ige, amikor ezt mondja: igazságban ítéli a gyöngéket és tökéletességben bíraskodik a föld szegényei felett.

Egyrészt nagyon kemény ítélőbíró, másrészt szánakozó, aki együttérez a síróval, a szenvedővel, azzal, akit arcul vertek. Azt mondja: ha fáj is a fogság, vigasztalódj, mert nekem hatalmam van arra, hogy szabaddá tegyelek és szabaddá is foglak tenni. Ha könnytől ázik kezeden a kenyér, bizalommal járulj a Messiás közelébe, ne félj, mert ő a törvénykezésnél mindig elengedi tartozásodat, mert szánakozik rajtad, mert szeret téged. Jöjj bírói asztalához, és letörli könnyeidet, bekötözi a fájdalomtól és a gyásztól vérző sebeidet. „Jöjj szent közelébe, Jézusod elébe, búslakodó, megtört szív, akinek életed csupa bánat, lelked is oly fáradt, Jézus nyugalomra hív.” Jöjj, nála szabadulást nyer életed. Megaláztatásban van részed, elidegenedtek tőled barátaid, elfeledkeztek rólad ismerőseid, még a házad népe is elidegenedett tőled, amint a kegyes Jób is sír panaszában.

Úgy érzed, hogy mindenki elhagyott? Jöjj Jézushoz, mert csendességet, békességet, üd-
vösséget hoz neked.

Ilyen az Isten igazságossága. Ha nagyon meg vagy alázva, felmagasztal. Ha nagyon
elbizakodtál, megaláz. Gyenge vagy, szegény vagy? Jöjj hozzá, mert ő igazságosan bí-
rálja el életedet. Az eredeti szöveg összefoglalja a szegény szóban a soványt, a dédelge-
tésre szorultat, a jelentéktelent, a nyomorultat. Mindenkit azzal biztat, hogy tökéletes-
ségben bíraskodik felette.

De megveri a földet szájának vesszejével. Olyan fejedelem Krisztus, aki nagyon sze-
reti a bűnöst, de megveti a bűnt. Megjelenésével végigver nemcsak a jeruzsálemi temp-
lomot megszenteltelenítőkön, de mindazokon is, akik a lélek templomát, az ő testüket
szennyezték be. A mai ember divatszerűen úzi a maga hitetlen életét. Úgy véli, hogy a
modern emberrel nem illik össze az istenhit, az evangéliumi kegyesség és a megbocsá-
tás. Az eredmény nagyon szomorú. Soha olyan részvét nélküli nem volt egyik ember a
másikhoz, a tehetősebb az elesetthez, mint éppen napjainkban. Ennek oka az emberek
hitetlen, istentelen életfelfogása.

Jézus Krisztus minden ember életének fejedelme kell hogy legyen. Igénk utolsó ver-
sében ezt olvassuk: Derekának övezője az igazság és csipőjének övezője a hűség. Mi-
lyen csodálatos a Jézus igazsága. Téged és engem kellene megbüntetnie a mi bűnein-
kért, és mégis ő vállalja érettünk a gyalázatot. Pedig a szenvedés és a halál számára is
keserves volt! A szeretet volt az ő személyiségének lényege. Lehet-e a szeretetre nézve
elviselhetetlenebb valami, mint a makacs hálátlanság és gyűlölet? Pedig Jézus mindenkit
szeretett, mégis az övéi sem fogadták be őt.

Képzeljétek el, ti szülők, hogy akikért fáradoztatok és imádkoztatok – gyermekeitek
–, a megvetés iszapjába húznak le titeket. Jézus a kereszten vérzik el, mint az igazság
fejedelme. A kínszenvedést csak fokozta számára az a tudat, hogy neki dicsősége volt az
Atyánál, mikor a Golgota hegye még meg sem volt. Mint király szenvedett gúny és
megvetés alatt. Amíg itt a földön járt, szolgálai formát vett fel. Fájdalmak férfia és beteg-
ség ismerője volt. De egykor eljön majd, mint dicsőséges Király ítélni elevenek és hol-
tak fölött. Feltámadása után azt mondotta a tanítványoknak: Nékem adatott minden ha-
talom mennyen és földön. Valóban, minden teremtmény az ő birodalma alá tartozik, és
minden angyal neki szolgál. Sok száz megsemmisült trónus omladékán Krisztus királyi
széke szilárdan áll, mint egy gránittalapzaton. Az anyagi szó pedig ma is érvényes: or-
szága örökkévaló ország léssen. Aki nem hajol meg előtte önként, azt vasvesszővel
semmisíti meg. És ha az utolsó ellenség, a halál is eltöröltetik, akkor Pál apostol tanítása
szerint Krisztus országa beleolvad a még dicsőségesebb Isten országába.

Krisztus eljött az első karácsonykor, de eljött alig negyven évvel utóbb is, midőn a
város és a templom lángjai összezsaptak Izrael felett. Eljött, amikor Nagy Konstantin
kardja kivívta a diadalt, aki elsőnek tűzte zászlajára a keresztet. De eljött akkor is, ami-
kor Julianus, a hithagyó, a harci mezőn lehanyatlott és így kiáltott fel: Gyóztél, Galilea-
beli! Eljött a magyarokhoz is, amikor felvették a keresztyénséget, és a reformációban is
megmutatta hatalmának dicsőségét. Utolsó megjelenésekor jobb és bal keze felől állítja
majd az embereket. Ez lesz Krisztus második megjelenése. Első eljövetele a betlehemi
jászolban történt, végső eljövetele az ég felhőiben lesz, amikor meglátja őt minden földi
szem. Ámen.

Karácsonyi ajándék

Alapige: Lukács 2,10–11; János 3,16
Bibliolvasás: 1János 4,9–19

Az első karácsonyi „angyaljárás” alkalmával valóban angyal hirdeti (igaz, hogy nem ő hozza) Isten érkező ajándékát. Ez az ajándék kellene minden angyaljárásnak, karácsonyi ajándékozásnak a gyökere és ugyanakkor a háttere legyen. A világon sok millió ember ünnepel ilyenkor, és ajándékot ad szeretteinek. Máskor is lehet ajándékot adni: születésnap, névnap vagy találkozás alkalmával. A karácsonyi ajándékozás mégis más kellene hogy legyen. Ezt Isten ajándéka előzi meg és teszi teljessé. Az a hír, hogy Isten szeret és adott valamit – Valakit –, „nagy örömet” okoz, és minket is „ajándékozó kedvre derít”. Így adjuk át másnak is az Istentől kapott szeretetet az ajándékozás révén. Karácsony a hitetlen ember számára is a szeretet, az ajándékozás ünnepe. Ilyenkor az emberek törekednek arra, hogy szeretetben, örömben ünnepeljenek; szeretetüket kinyilvánítsák és örömet szerezzenek másoknak. De a karácsony először Isten szeretetének az ünnepe. Isten jön, hogy szeretetével megajándékozzon, és hogy nagy örömet szerezzen. Aki nem képes elfogadni előbb Isten szeretetét, aki nem veszi át” az ajándékot, annak Jézus Krisztus hiányzik az ünnepéből. Annak az embernek a karácsonya sokszor erőltetett ünneplés, csupán fegyverszünet vagy színjáték. Az ilyen ember ünnep után általában visszaesik szeretetlen, örömtelen hétköznapijaiba. Valahogy úgy, mint a háborúban élők teszik: az ünnep alatt fegyverszünetet tartanak, de utána folytatják a véres küzdelmet. Csak ennyi lenne Isten célja, ünnepi üzenete, hogy „karácsonykor nyugodjanak a fegyverek”, de ünnep után aztán folytathatjátok? Karácsony valójában azt jelenti: nem folytatjuk! Isten lelkünkbe hozza szeretetét, és ez meghatározza viszonyulásainkat, egész életünket. Ezért fontos, hogy az ünnepen különösképpen figyeljünk Isten szeretetére. Engedjük, hogy Isten szeressen minket. Csodálkozzunk reá a valóságra: „Isten szeret engem. Nekem küldte, értem küldte, miattam küldte egyszerűlt Fiát.” Isten szereti a világot, az embert; Isten szeret téged és engem!

Amikor szeretünk valakit, vágyunk találkozni, együtt lenni vele. Vágyunk kifejezni, éreztetni szeretetünket. Figyelünk rá, együttérzünk vele. Ha bajban van, segíteni próbálunk neki.

Jézus Krisztus azért jött közénk, hogy közel jöjjön hozzánk Isten szeretete, hogy velünk legyen maga Isten. Ő vágyik arra, hogy velünk legyen, hogy éreztesse, hogy kifejezze szeretetét. Együttérez velünk. Tudja, hogy nehéz nekünk az élet. Nehéz a sok kérdés, gond, teher. Nehéz a betegség, a gyász. Sokszor nehéz egymást elhordozni vagy a magunk nyomorúságát, bűnét cipelni. Tudja, hogy bajban vagyunk. Végtelen szeretettel jön, hogy megszabadítson, hordozzon, erőt adjon, megtartson.

Szenved Isten értünk! Szenved, amikor mi szenvedünk, és szenved értünk kereszt-halált halt Fiában, Jézus Krisztusban. Azt szeretné, hogy örüljünk, öröm legyen ez az élet (Lk 2,10), és azt, hogy megtartson, hogy örök életet adjon (Jn 3,16). Nem akarja, hogy halálra rémüljünk, félve az isteni ítélettől. Nem akarja, hogy rettegjünk, ha démoni, sötét gondolatok, érzések törnek fel bennünk. Nem akarja, hogy féljünk, ha a halál angyala jelentkezik; vagy ha a világ Bírója jön megváltott népét magához venni az örök dicsőségbe. Azt akarja, hogy ne pokoli félelem, hanem határtalan mennyei öröm legyen a szívünkben!

Isten szeret, Isten szenved értünk. Ő segíteni akar. Ismer minket, tudja, kik vagyunk, milyenek vagyunk. Tudja, mennyi bennünk a jóindulat, a lelkiismeretesség, az egymás-

sal való törődés. Ismeri harcainkat. De ismeri hibáinkat, hanyagságunkat, szándékosan vagy akaratlanul elkövetett bűneinket. Ismer, és így is szeret!

Tudjátok, akit nem érdekel Istennek ez a szeretete, annak nem csak az a baja, hogy ő nem szereti Istent; a legnagyobb baja az, hogy nem tapasztalta meg soha Isten szeretetét.

Karácsonykor nem az a legfontosabb tehát, hogy mi mennyire szeretjük Istent és mennyire szeretjük egymást, hanem az, hogy Isten szeret minket. Még mindig szeret! 1998 karácsonya azt hirdeti nekünk: Annyira szeret, hogy Fiát adta nekünk és értünk. Kétezer évvel ezelőtt ezért jött Jézus Krisztus, és ezért jön naponta a Szentlélek által, hogy lássuk, higgyük és lelkünk őszinte hálájával valljuk egyen-egyenként: Isten szeret engem.

Nem magától értetődő ez, hiszen jöhetne ítélettel is. Mi lenne velünk, ha Isten ítéletének tudatával kellene mindennap élnünk és így kellene meghalnunk? Milyen érzésekkel készülhet a halálra az az ember, aki Isten ítéletével kell hogy számoljon és már nincs ideje megbékélni sem vele, sem embertársaival? Milyen kilátása van az ilyen embernek? Ne tartsuk természetesnek Isten irántunk való szeretetét, Fiának értünk vállalt áldozatát.

Érthetetlen és felfoghatatlan ez a szeretet! Nem logikus! Fölte van az emberi értelemnek. Így látja ezt Mózes is, ezért mondja az 5Móz 7,7–8-ban: „Nem azért szeretett titeket az Úr, sem nem azért választott titeket, hogy minden népnél többen volnátok; mert ti minden népnél kevesebben vagytok; hanem mivel szeretett titeket az Úr...”

Érthetetlen, logikátlan ez a szeretet ma is. Csak csodálkozni és megdöbbenni lehet rajta.

Egy lelkipásztorról olvastam, hogy egy alkalommal erről az Igéről (Jn 3,16) készült prédikálni az istentiszteleten. Egyszer csak a felesége lépett be az irodába. A lelkipásztor könnyezve vallotta meg feleségének, nem tud erről az igéről prédikálni. Valóban nem könnyű!

Igen, mert Isten szeretete megdöbbsent és csodálatra indít. Mégis kitar életünk végéig. Nem értjük, nem tudjuk felmérni a nagyságát, mert mi nem tudjuk mit jelentett Jézus Krisztusnak elhagyni a menny dicsőségét, szentségét és mit jelentett idejönni és szolgálni a bűn fertőjébe zuhant embert. Nem tudjuk, mit jelent az egész világ bűnének ítéletét felvállalni. Nem tudjuk, csak homályosan érzékeljük, mit jelent az örök élet ajándéka, amit vérével szerzett nekünk Urunk.

Ha nem is értjük, őszinte szívvel kérhetjük és mint ajándékot elfogadhatjuk. Elfogadhatjuk az Isten szeretetéből származó kegyelmet, bűnbocsánatot. Mert azt tudjuk, hogy valahányszor alázattal, a bűnbánat lelkével jövünk, megbocsát. Tudjuk, hogy Jézus Krisztus vére megtisztít minket minden bűntől, s utána tiszták lehetünk és tisztán élhetünk. Tudjuk, hogy Jézus Krisztus velünk van a világ végezetéig azzal a szeretettel és hatalommal, amit földi életéből láthatunk, ismerhetünk. Tudjuk, azt ígéri, hogy földi életünk gondjait kezében tartja, legyen az éppen az élet vagy a ruha gondja. Mi minden-nél drágábbak vagyunk neki! Madaraknál és virágoknál, vagy bárminél. Tudjuk, életünk eseményei mind előtte vannak, és akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le a fejünkről, Tudjuk, hogy Szentlelkét küldi azért, hogy általa velünk maradjon és bennünk lakjon, hogy bármikor szólhassunk hozzá, kérhessük őt, hogy segítsen áldássá lenni, gyümölcs-termő életet élni. Tudjuk, hogy amint földi létünkben velünk van, hordoz nap mint nap, úgy a halálban sem esünk ki a kezéből. Ő vezet át rajta az örök dicsőségbe. Ez mind Isten ajándéka Jézus Krisztusban.

Hiszed-e ezt? Mert mindennek az elfogadásához „csak” hit kell. A hit a bibliai szótár szerint azt jelenti, hogy igaznak tartom, amit a Biblia Istenről mond, igaznak tartom mindazt, amit Isten maga mond az ő Igéjében, és ezen túl pedig teljes bizonyossággal bízom benne. A mai igemagyarázat szerint: tapasztalom, hogy Isten ígérete igaz. Valaki,

aki őszintén élte hitéletét, elmondta, hogy alázattal, hittel igyekezett sorban megvizsgálni, úgymond „ellenőrizni” Isten bibliai kijelentéseit. Amit elolvasott és „ellenőrzött”, melléjegyezte észrevételét. Végül minden Ige mellé ezt írta: „tapasztaltam – igaz”!

A hit látja, tapasztalja Isten kijelentéseinek igazságát. Látja Isten szeretetének megnyilvánulásait, az emberek között végzett, életet megújító munkáját.

A biblia szerint mindenki megkaphatja ezt a hitet. Aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják! Sőt maga Jézus Krisztus az, aki az ajtó előtt áll és zörget. Az az ember nem tud hinni, aki nem akar ajtót nyitni, aki megmakacsolja magát és nem akar hinni. Lelke sötéttségével nem mer szembesülni. Aki nem akar megtisztulni. Aki ragaszkodik valamilyen bűnéhez és nem akarja feladni. Vagy rabja valamilyen bűnnek és nem akar szabadulni tőle. A bűn az egyedüli akadálya a hitnek, egyedüli oka a hitetlenségnek. A bűn sötétíti el a lelket és teszi közönyössé Isten szeretete irányában. Akiben van alázat és kész bűnbánatot tartani, annak a lelke megtisztul és egyre növekvő hittel csodálhatja és tapasztalja Isten irántunk való szeretetét. Az ilyen ember nagy örömmel és őszinte hálával köszöni meg Isten karácsonyi ajándékát, a testet öltött szeretetet az ünnep alatt és az ünnep után egyaránt. Ámen.

Visky János

Bemenvén a házba

Alapige: Máté 2,11

Bibliaolvasás: Máté 2,1–11

A bölcsék már általunk is ismert útját próbáljuk újból végigjárni e mai karácsony ünnepén, hiszen karácsonykor mi is útra indulunk, s nem mindegy az, hogy meddig jutunk el. A bölcsék útjának három szakasza volt. Az első szakasz hazulról Jeruzsálemig vezetett, a másik szakasz Jeruzsálemtől Betlehemig – keresésük végcéljáig tartott, a harmadik szakasz pedig a betlehemi jászoltól hazafelé tartó útszakasz volt.

Alapigénk a bölcsék útjának második felét mutatja be részletesen, mert ez a lényegesebb szakasz. E második szakaszban történik meg az, amit súrítva így fejezhetünk ki: célba értek. Útjuk végcélja az a hajlék volt, ahol megtalálták az isteni Gyermeket.

Az utasoknak volt tudományuk, hisz keleti bölcsék voltak, volt rangjuk, hisz fejedelmi emberek voltak. Volt palotájuk otthon, bizonyára családjuk is, de nem ez volt az életük célja. Más lett életük célja, és ezért indultak útnak, ezért kerestek egy idegen országban egy ismeretlen gyermeket.

Karácsonykor éppen erre a nagy kérdésre kell választ adnunk: mi életünk végső célja? Mi az ünneplésünk végső célja? Mi a karácsonyi útra indulásunk végső célja? Mi a kántálásra indulásunk végső célja? Mi a templomba indulásunk végső célja? Mi az úrasztalához való járulásunk célja? Mert ha ezeket a kérdéseket nem válaszolja meg nekünk éppen az, aki karácsonykor született, és ha ezt a választ nem engedjük a szívünkig eljutni, akkor tévúton maradunk még a gyermek keresése közben is, mint útjuk első szakaszában a bölcsék, akik nem Betlehembe igyekeztek előbb, hanem Jeruzsálembe.

Madách, a nagy költő azt mondta: az élet célja a küzdés maga! Ez a nagynak tűnő emberi gondolat azonban Jézus Krisztus közelében megfordul, és azt írja a szívünkbe, hogy a küzdés célja maga az Élet! Minden elindulás, minden keresés célja maga az Élet, az, akit mi Jézus Krisztusnak hívunk. Ő hát a végső cél. S ha nem ezt a végső célt érjük el a mi ünneplésünkben, akkor célt tévesztettek leszünk.

Bementek a házba a keleti bölcsék. Bemenni a házba viharok között, hideg éjszakán védelmet keresőnek életmentés! Az Isten hajlékán kívüli állapot: a boldogtalanság maga. Ahhoz azonban, hogy bemenjenek a házba, ahol a Gyermek volt, előbb ki kellett lépniük

a maguk házából. Pedig az ő hajlékuk szebb volt, nagyobb volt, mint az, ahol megtalálták az isteni Gyermeket. Mintha előlegezetten ismerték volna a Jézus tanítását: aki jobban nem szeret engem, mint atyját, anyját és házáat, és ki nem lép azok köréből, hogy beléphessen az enyémbé, az nem méltó énhozzám. Igen, de ehhez előbb egy másik kilépésnek és belépésnek kellett bekövetkeznie: maga Isten lépett ki a menny dicsőségéből, Jézus Krisztusban testet öltött, és ezzel belépett a mi világunkba, hogy mi visszajussunk oda, ahol rátalálhatunk ismét az isteni Gyermek mellett az igazi emberség mennyei eredetű értékeire. Ezért kellett belépniük a házba. Hisz mit ért volna, ha a hosszú utat megteszik a gyermek keresése érdekében, de megrekedtek volna a ház küszöbénél?

Ó, hány ilyen élet van ezen a világon! Mennyi önkínzó gyötrődésen ment át Luther Márton a szerzetesi életformában, a bezárkózott állapotban, amikor önkorbácsolással, rengeteg böjtöléssel, próbálta kiüzni testéből a bűnt? Ezeket át nem tudott eljutni a Gyermek ajtaján belüli boldog állapotba. Vagy Ágoston, aki élete értelmét ifjúságának kicsapongó örömeiben kereste, de boldogtalanul gyötrődött, egyik bűnből a másikba esett, amíg be nem lépett az Isten ajtaján.

Nem elég neked sem eljutnod a külsőséges ünneplésig, nem elég eljutnod próba idején addig, hogy időnként kezdedbe veszed a Bibliát, nem elég eljutnod addig, hogy elmondod minden este a Miatyánkot. Beljebb kell menned, beljebb az Isten szívéig! Mert ha ez nem történik meg, akkor kínlódsz, vergődsz, de a bűn mégis szétmarja az életedet, a családot, tönkreteszi örömet és nyugalmat. Ha ezt a nagy lépést nem teszed meg, vallásos lehetsz ugyan, de örvendező keresztyén soha! Külső ceremóniáknak eleget tevő vallásos ember lehetsz, de célba jutott keresztyén soha! Ezért halld meg most ezt a hívást: Gyere beljebb, gyere egészen a Gyermekig!

Egy tengeraltjáró elsüllyedéséről olvastam. Süllyedés közben a személyzet tagjai menekülni igyekeztek. Kettős ajtó szokott lenni az ilyen hajókon. Miközben két menekült kijutott már a két ajtón keresztül, a harmadik beakadt valamibe. A vészkijárat egyik ajtaján kijutott ugyan, de a másikon már nem. Bent rekedt a két ajtó között és ott pusztult. A két ajtó közötti állapot, az átmeneti állapot nem megoldás.

Sokan így akadnak fenn okoskodásukkal a Jézus származásán, a szültől születés emberi értelem számára felfoghatatlan csodáján, De sokkal többen akadnak fenn egy-egy bűnükön, amittől nem tudnak és nem akarnak megszabadulni, vagy egy rossz szokáson, amit dédelgetnek, titokban ápolgatnak. Ezért nem tudunk eljutni a második ajtóig. Lehet, hogy próbálkoznak kijutni saját bűneik fogságának az ajtaján, de már nincs erejük bejutni a „Krisztus-ajtón” Ez a köztes állapot a legveszélyesebb, mert ez a kárhozat állapota.

Igen, ezek a bölcsek is ilyen veszélyben voltak, amikor majdnem fennakadtak Jeruzsálemben, a Heródes udvarában, amikor a zsidók királyát a királyi palotájában keresték. Pedig alapigénkben azt olvassuk: „ott találták a gyermeket anyjával”.

Hol ott? Nem Jeruzsálemben, nem ott a Heródes palotájában, hanem ott a szegénység hajlékában, az istálló jászlában.

Ez a karácsony lényege: a rátalálás. De nem ott, ahol én gondolom. Hányszor vélték az emberek Istent máshol felfedezhetőnek. Hányszor hitte sok ember azt: elég a templomi fényes ceremónia. Sok-sok kereső ember esett áldozatul az ilyen kirakatünnepléseknek. A helyes keresés eredménye a rátalálás. Ez örömmel jár.

Kolumbusz Kristóf hajósai, meglátva Amerika partjait, eksztázisban kitörő örömmel így kiáltottak fel: Föld, föld, végre föld! De a Krisztusra találók még nagyobb örömmel így kiáltanak: Menny, Menny, végre a Mennyre találtam reá! Hiszen ez a föld ismerős számunkra. Emberi vér áztatja már évezredek vagy évmilliók óta, és ezért a bűn átkát hordja magán. Ezért kell nekünk karácsonykor mennykeresőkké lennünk. Ha megpil-

lantjuk a karácsonyi Gyermekekben a Menny partjait, tudjunk ujjongó örömmel felkiáltani mi is úgy, mint egykor Kolumbusz hajósai.

A bölcsek a Gyermekek a jászolbölcsőben találták meg. Nem ott, ahol ők gondolták, nem fényes templomban, nem gazdagságban, nem külső ragyogásban.

Assisi Ferenc életéről láttunk nemrég egy filmet. Nagyszerű jelenete a filmnek az, amikor a mezítlábas, a nagyon szegényes, kopott szerzetesi ruhás Ferenc barát, aki minden vagyonát elhagyta, társaival bevonult a római Szent Péter-bazilikába. A pápai előkelő, fényes templomban beleszédülnek abba a káprázatba, ami ott látható, s közben fáj a szívük, mert Krisztust sehol sem látják, nem érzik az ő jelenlétét. Rideg minden. A pápa körül az előkelő nemesek sokasága, s amikor ez az Assisi Ferenc fel meri emelni a hangját az ilyen üressé vált bazilikák ellen és meg meri mondani, hogy Krisztus nem ezt akarta, ellenséges hangon hördülnek fel és szinte kiűzik őt és társait a templomból. A főuraknak nem kell az alázatos Krisztus. A mezítlábas Isten nem kell ennek a bíborra vágyó emberiségnek. Pedig jaj annak a templomnak, ahol ő nem található meg. Jaj annak az igehirdetésnek, ahol csak emberi frázisok sokasága ámitja a tömegeket és hiányzik belőle az élő Krisztus!

Ott találták a Gyermekek Máriával. Feltűnő, hogy nem a felnőtt lesz előbb észrevehető, hanem a gyermek. Ő van a központban. Nem Mária! Ő szerényen háttérben marad, visszahúzódik. Mi reformátusok nem tagadjuk a Mária szent hivatását a Krisztus születésében, de nem Mária ama közbenjáró, nem Mária ama mindenek fölé emelt glóriás asszony, hanem a Gyermekek, aki Mária által érkezett közénk. Ezért nincs Mária-kultuszunk, mert az Biblia-ellenes, hanem van helyette Jézus-imádat, ami a Bibliához fűz. Ha nem Jézus van középen, felborul az egyensúly. Ez a mindenség azért nyög, sóhajtozik, jajgat, várva az Isten fiainak a megjelenését – Pál szavaival kifejezve –, mert hiányzik a mindenség közepéből az egyensúly megeremtője, Jézus Krisztus.

A leírt kép idillikus családi jelenet is egyben, ahol egy boldog család látható, amelynek a titka a középben lévő, belépéskor elsőnek feltűnő isteni Gyermekek. Itt felmerül a kérdés, hogy amikor valaki belép otthonodba, mi tűnik fel számára legelőször. Talán már az ajtón kívül hallja veszekedéset? Vagy belépve látja megtört tekintetedet, feldőlt arcodat? Vajon mit lát? Vajon feltűnik-e a belépőnek a Gyermekek öröme a családotban? Feltűnik-e a Gyermekek kitért karjának befogadókészsége? Vagy hagyjuk az ajtónál toporogni a belépőt, és nem kínáljuk kedélyes örömmel azonnal helyet, mert rosszkor jött?

Nos, ez a Gyermekek ott volt középen. Ha nálad is ott van, akkor nincs baj, ha nincs ott, akkor válságban a családi életed. Nagyon sok magyar családban sajnos nincs ott. Nemhogy a középben, de talán sehol sincs. Minden harmadik magyar házasság felbomlik.

Felmérést végeztek a gyermekek körében. 5000 gyermeket kérdeztek meg a riporterek: „Szereted-e szüleidet?” Negyvenkét százaléka a megkérdezetteknek azt válaszolta: „gyűlölöm őket!” Negyvenkét gyermek a százból gyűlölötte a szüleit! Kérdés: miért? Mert a szülő nem mutatta fel, hogy a központban az isteni Gyermekek van. Mert nem élte meg az ő jelenlétét, mert nem találkozott a szülő sem ezzel a Gyermekekkel. Nem vette a fáradságot, hogy elinduljon, megkeresse és megtalálja őt. Ezért jutottunk oda az utolsó idők egyik jeléhez, amit Jézus mond: halálra adja a testvér a testvért, atya a gyermekét, és magzatok támadnak a szülők ellen, megöletik őket. Nem mindig valóságosan, fizikai értelemben, de sajnos hányszor öli meg a szülő gondatlanságával a gyermek lelkét! Hányszor öli ki a hitet a maga kételkedésével! Hányszor öli ki a szülő a gyermekben lévő Isten utáni vágyat, mert sohase indul el gyermekével – kéz a kézben – az istenkérés útján.

A Gyermeken át Máriát is látják a bölcsek. A Gyermeken át látni lehet a másikat is. Ez nagy dolog! A Gyermeken át nézve a férjre, másként fogod látni őt, kedves feleség. A Gyermek szemén és szeretetén át nézni a feleségre azt jelenti, hogy odamégy hozzá és átöleled, megköszönöd neki, hogy annyit fárad érted és a gyermekeidért, még ha megtört arcú is, ha fáradt is, ha néha ideges is, amikor hazajött a munkából. Ha testvér a Testvéren, vagyis Krisztuson át néznél a másik testvért, akkor nem volnának perek testvér és testvér között. Ha így néznél öregjeidre, betegjeidre, akik sokszor talán már úgy tűnnek, hogy utadban vannak, akkor másként látnád őket.

Mária jelképesen az anyaszentegyházat is jelenti. Hányan vannak, akik úgy néznek az egyházra, éppen a történelmi egyházakra, mint rég kivénült valamire. Néha igaz is, megöregedett, megfáradt ez a mi egyházi életünk. Sok seb ékteleníti, sok gyengeség jele látható rajta. Azonban ha Jézuson át nézed Máriát, ha a benned megszületett Krisztuson át nézed a te egyházadat, akkor jobban fogod szeretni. Akkor égni fog a szíved, hogy abban az egyházban egyre többen újjászülessenek, ne meneküljenek el idegen utakra, szektás irányokba, önámító családok karjaiba, hanem jussanak egyre többen a Gyermek megismerésére, mert csak így lesz részük az új életben.

Mikor megtalálták a Gyermeket anyjával, Máriával együtt, a bölcsek leborultak és kincseiket kitarva, ajándékokat adtak néki.

Fontos kitérni azt, amit hozunk. Hozzuk a mi szívünket, de ki is kell azt tární; hozzuk a mi életünket, de sokszor ott marad a háttérben, jól bezárva, elrejtetten. Pedig az ég is kitérta kincset, ide helyezte láthatóan közénk Krisztusban, hogy aztán mi is kitérjük, amit mi hoztunk neki.

Szégelyelni való, amivel mi érkezünk az úrasztalához. Ismét egy csomó bűn gyűlt össze életünkben, ismét összevesztünk valakivel, ismét haragszunk, ismét irigykedünk, ismét összekoccantunk. Hát mit hozhatnánk egyebet! De legalább tárjuk ki, mutassuk meg neki, hogy Uram, én nem tudok mást hozni, de ha leteszem a te lábaidhoz, akkor helyette te égi kincseket adsz. Én valami mulandókat tudok csak hozni, de te örök kincseket hoztál nekem, ezeket kitarva ideadtad nekem, ide helyezted.

Mit teszel ezzel a kincssel? Vidd magaddal és tárd ki mások előtt is Krisztus által mennyei kincsekkel megtöltött életedet, hogy aztán mások is kitérüljanak Isten előtt, és mások is meggazdagodjanak az előttük is kitérülő égi ajándékokkal. Ámen.

Amit karácsonykor elkezdted a családotban, azt folytasd utána a környezetekben: Hadd kevesbedjen a gyűlölet meg az egymás elleni harc. Akkor nem két napig tart a karácsony.

*

Jézus Betlehemben született. A helységnév ezt jelenti: kenyér háza. Amikor odaülsz a bizonyára gazdagon vagy ünnepi módon terített asztalod mellé, és hálát adtál mindazért, ami a tied lett karácsonykor, gondold azokra is, akiknek adtál vagy akiknek adhatnál volna, mert hozzád képest nagyon szegények.

(Dr. Imre Ernő: *Újabb 500 gondolat*)

Karácsonyi prédikációk délutánra

Csáky Károly

Jöjj, nincs ajtó, ami kirekesszen

Alapige: Lukács 2,7

Bibliaolvasás: Lukács 2,1–16

Ma is hallottuk a vasárnaponként felénk hangzó Igét: Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte. Ez a szeretet teszi érthetővé számunkra mindazt, ami a karácsonyi eseményekben kissé idegenszerű. Mire gondolok? Arra, hogy miért kellett egy várandós asszonynak, Máriának megtenni 160 km-t Názárettől Betlehemig. Miért voltak a betlehemiek olyan keményszívűek, hogy egy szemmel láthatóan megfáradt asszonynak senki sem adott fekvőhelyet? Miért? Mert az eseményeket irányító Szeretet úgy akarta, hogy Jézus, a világ Megváltója, egy olyan barlangistállóban szülessen meg, amelynek még ajtója sincs. Úgy küldte el Isten az ő szent Fiát erre a világra, hogy bárki részére megközelíthető legyen, hogy aki öhozzá akar menni, annak még kopogtatnia se kelljen, hogy mindenki számára akadálytalanul elérhető legyen. Gondoljuk csak el: mi történt volna akkor, ha Jézus Jeruzsálemben születik meg a királyi palotában? Jönnek a napkeleti bölcsek, a nagy tekintélyű tudós emberek, természetesen megnyílik előttük a palota ajtaja és ők bemennek. Ez meg is történt. De mit tettek volna a pásztorok, akik egymást biztatgatták: jertek, menjünk el mind. Valószínű, a palota ajtaja nem nyílt volna meg előttük. Hiába hivatkoztak volna az angyalok üzenetére. Ellenben a barlangistállóba mind a pásztorok, mind a napkeleti bölcsek bemehettek. Ott nem volt ajtó és nem volt zár és nincsen ajtónálló, aki vagy beenged, vagy elutasít, és nem kell senkitől sem bebocsátást kérni. Ott mindenki előtt nyitva van az út.

Íme, így jött Jézus erre a világra, így jött közénk, hogy megközelíthető legyen, hogy ne kelljen senkitől engedélyt vagy bebocsátást kérni. Legyen valaki egyszerű pásztor vagy akár nagy híru tudós, szegény vagy gazdag, megelégedett vagy örökösen panaszkodó, beteg, vagy egészséges, vagy akár züllött életű, csavargó, mind mehetnek Jézushoz anélkül, hogy bárki feltartóztathatná. Így senkinek sincs lehetősége megállítani a Jézushoz igyekvőket. Te is szabadon mehetsz ma hozzá.

Istállóban született, hogy teljes szegénységben fogadja a teljesen szegényeket, hogy ezen a szennyes helyen fogadhassa a szennyes lelkű embereket. Így senkinek sem kell szégyenkeznie ott, senkinek sem kell kellemetlenül éreznie magát! Ott mindenki leborulhat előtte. Ott mindenki elmondhatja panaszát. Ott mindenki békeséget és megnyugvást nyerhet. Ő mindenkit meghallgat, hiszen ezért jött. Ezért választotta éppen azt a helyet. Úgy is mondhatnánk, hogy ott tartja a fogadóóráját a nyitott barlangistállóban, mert azt akarta, hogy könnyen elérhető legyen, és mert bizalmat akart ébreszteni a megkeseredettek lelkében. Hát volt-e még valaha ilyen király a földön? És ez a király, testvérem, a te Királyod, a te Megtartód. Olyan Király ő, akit soha nem zavarsz meg érkezéssel. Jöhetsz nappal a mindennapi gondjaid közül, és jöhetsz éjszaka, ha nyugtalanul forgolódsz ágyadban. Csak fogd össze a kezed, és szólj, ő máris figyel reád. Mondd el bátran gondjaidat, meglátod, nyugalmat, békeséget ad lelkedbe. És jöhetsz hozzá akkor is, ha talán már ideges vagy, s ha talán ökölbe szorult a kezed. Ő feloldja a feszültséget benned, kisimítja ökölbe szorult kezedet, és elrendezi rendezetlen ügyeidet.

Íme, ő segíteni és könyörölni akar rajtad! Így vár téged ezen a karácsonyon is. Ez már a kegyelem, amivel feléd jön. Ez már a szeretet, amit neked kínál. Ez az a belső tartalom, ami megadja az ünnep igazi örömét.

A világ sorsa akkor lesz szomorú, amikor Krisztus előtt bezárul az ajtó! Ámos próféta utal erre az időre, amikor ezt mondja: vándorolni fognak tengertől tengerig és északtól fogva napkeletig. Futkosnak és keresik az Úr beszédét, de nem találják meg (8,12). Jézus is utal erre a szomorú időre a tíz szűz példázatában. Akik idejében nem indulnak el és nem gondoskodnak lámpásaikról, később hiába mennek és zörgetnek, az ajtó bezárult végleg, s nem nyílik meg többé!

Testvérem, jöjj! Ma nincs előtted ajtó! Nincs akadály! Ma odaléphetsz Jézus Krisztushoz! Odaléphetsz a kegyelem asztalához. Ma szabadon élhetsz az úrvacsora ajándékával. Ez korlátok nélküli korlátlan lehetőség. Senki nem állhatja utadat. Senki nem tartóztathat fel! Jöjj! Karácsonyod, igazi örömed akkor lesz, amikor el tudod mondani: Uram, itt vagyok veled, itt vagyok nálad! Többé nem akarok elszakadni tőled. Maradj hát te is velem! Légy az én Uram, légy az én Királyom! Ámen.

Csáky Károly

Simeon példája

Alapige: Lukács 2,25–26

Bibliailvasás: Lukács 2,21–35

Sok karácsonyunk volt már, és sok karácsonyunk telt el anélkül, hogy megérezttük volna annak örömét, hogy Megváltónk született. Miért marad el mindig ez az öröm? A felelet nagyon egyszerű. Amelyik családban nemvárt gyermek születik, annak az érkezése nem is jelent örömet. Így vagyunk Jézussal is. A karácsonyt sokan várják, de a Jézus születését kevesen. Öröme csak annak a kevés embernek van, aki várja az Úr Jézus születését. A Jézus-várás nagy titkát látjuk a most felolvasott Igében.

Jeruzsálemben volt egy ember, aki igaz és istenfélő volt. Sok ezer ember lakta ezt a várost abban az időben, de csak egyetlenegről tesz említést a Szentírás, hogy az igaz és istenfélő volt. Gondoljuk meg, valamikor azért kellett elpusztulnia Sodomának és Gomorának, mert nem volt a két városban tíz igaz ember, akiért Isten megkegyelmezett volna nekik. Ímé, milyen nagy Isten gondviselése, még az egyetlen igaz embert is számon tartja. Jóbot is számon tartotta. Azt kérdezi Isten a Sátántól: Észrevetted-e az én szolgámat, Jóbot? Bizony nincs hozzá hasonló a földön, feddhetetlen, igaz, istenfélő és bűngyűlölő. És ímé, a Jeruzsálem papjai és főpapjai között és a templomban szolgálatot teljesítő lévíták között nincs egyetlen, akiről elmondható lenne, hogy igaz és istenfélő. Bár valamennyien annak tartották magukat! Milyen sokan vannak, akik úgy imádkoznak, mint egykor a farizeus a templomban: Isten, hálákat adok néked, hogy én nem vagyok olyan, mint más emberek... Bizony gyakran ilyen dölyfös lelkületű keresztyének vagyunk mi is. Sok olyan hálaadó imádságunk van, amelyikben éppen azt köszönjük meg, hogy nem olyanok vagyunk, mint más emberek. Gyakran ilyen önelégült lélekkel várjuk a karácsonyt. Ezért nem lehet igazi karácsonyi örömünk.

Simeon a csendben imádkozó és Isten ígéreteinek a beteljesedésére váró emberek példaképe. Nem áll elő erényeivel. Úgy imádkozik, mint az a vámszedő, aki még szemeit sem akarja az égre emelni és csak ennyit mond: „Isten, légy irgalmas nékem, bűnösnek.” Ezt az imádságot hallgatta meg Isten. Ilyen lelkületű imádkozó ember volt Simeon is. A neve is erről tanúskodik. Simeon azt jelenti: meghallgattatás. Amíg csak csendben imádkozott, nem vette őt észre senki, nem figyelt rá senki. Mégsem imádkozott hiába. Valaki figyelte őt! Ahogy egykor az Úr Jóbra figyelt, úgy figyelt most Simeonra is. Amint elhangzott egykor a kérdés: észrevetted-e az én szolgámat, Jóbot, most hozzánk szól, tőlünk kérdezi: észrevetted-e az én szolgámat, Simeont? Ez az ember csendben imádkozva várta Izrael Megváltóját, Vigasztalását. Ő nem azt tette, mint a

korábbi farizeusok, akik a törvény pontos betartásával akarták kikényszeríteni a Messiás eljövételét. Ő nem úgy tett, mint a zelóták, akik minden idegen népet ki akartak űzni, hogy a Messiás jövetelekor csak zsidók legyenek Izraelben. Ő csendben imádkozott Izrael szabadításáért. Ő valóban várta Izrael Vigasztalását, a vigasztalást hozó Messiást. Ezt az embert hallgatta meg az Úr. Ennek az embernek ígérte meg, hogy addig halált nem lát, amíg meg nem látja az Úrnak Krisztusát. Ez az ember volt az, aki megnyerte az ígéretet és karjaiba vehette a megszületett Jézust. Ennek az embernek volt igazán nagy öröme. Boldogan ujjongott: „Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat, a te beszéded szerint, békességben, mert látták az én szemeim a te üdvösségedet...”

Ma kinek lehet ilyen boldog karácsonya? Ki mondhatja el ezen a karácsonyon: látták az én szemeim...? Nyilván csak az, aki Simeonhoz hasonlóan várja őt és úgy készül fel az ünnepre.

Simeonról még egy igen fontos dolgot el kell mondanunk. Azt, hogy Isten Szentlelket kiárasztotta reá. Ő tehát Szentlélekkel megáldott ember! Ez pedig Isten életet átformáló ajándéka.

Testvérem, ezt az életet átformáló ajándékot te is elnyerheted. Jézus erre ígéretet tett: „ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik tőle kérik”. Itt kezdődik a karácsonyra való készülés. Kérj segítséget és kapsz. Kérj Szentlelket, és azt is kapsz! Sok ígéretünk van erre nézve! Imádkozz úgy, mint a vámszedő, alázattal, bűnbánattal. Kérjed szíved mélyéből, mint akinek legfőbb vágya szabadulni a bűntől és megnyerni az üdvösséget: Uram, légy irgalmas nekem bűnösnek, és ne engedj addig meghalni, míg Krisztus nem lehet az én Krisztusom, az én Üdvözítőm. Így ajándékozz meg engem is örökre Simeon örömeivel és békességével. Ámen.

Az esztendő fordulóján

Őesztendő estéjére

Oláh József

Végezetre

Alapige: 2Timóteus 4,7–8

Más estékhez hasonlóan ma este hétköznap estéli istentiszteletre hívtak templomunk harangjai. De ma este valamivel másképpen szólottak a harangok. Igaz, most is este van, most is istentiszteletet tartunk, de a harangok szavában volt valami sajátos csengés. A felolvasott Ige mintha mást akarna mondani ma, mint máskor. Pedig Istennek szava mindenkor egy és ugyanaz! De ma mintha mégis sajátos kicsengése lenne. Mintha mégis mást akarna üzeni az esztendő utolsó napjának estéjén.

A felolvasott Ige utolsó mondatából egy szó ragadja meg figyelmünket: „végezetre”. Vajon mit jelent számunkra ez a végezetre? Nem tudhatjuk, hogy hány perc, hány óra, hány nap, hány év van még hátra életünkben, hogy azt mondhassuk mi is, amit Pál apostol mondott: végezetre. Mit jelent neked ez a végezetre, mit jelent nekem? Az értékelés és az átértékelés pillanatait éljük át most, ezekben az órákban. Még néhány óra, és átlépünk a következő esztendő ködös valóságába. Ha máskor nem is gondoltunk reá, hogy milyen gyorsan telik az idő, most kénytelenek vagyunk számolni vele. Ha máskor semmit sem jelentett egy rövid perc, most nagyon sokat jelent. A végezetre számunkra az ismeretlent, de az elmúlt esztendő számára a biztos véget jelenti. Ha óránkra tekintünk, akkor tudhatjuk, hogy mennyi van még hátra belőle.

Pál apostolnak sokat jelentettek ezek a szavak, megnyugvással tekintett vissza a megtett útra, és reménységgel nézett a jövőbe. Haladjunk végig mi is az általa meghatározott úton:

1/a. „Ama nemes harcot megharcoltam.” Sok mindennel kellett szembenéznünk az elmúlt évben. Hogy harc volt a mi életünk is, az nem vitás. De Pál apostol mércéjével kell vizsgálnunk életünket: nemes harc volt-e a küzdelmünk? Harcoltunk a megélhetésünkért, harcoltunk mindennapi kenyerünkért, azért, hogy jobb legyen a sorsunk, hogy egyenes ösvényeken járhassunk. Harcoltunk az igazságtalanság ellen, mert hátrányosan megkülönböztettek bennünket, mert nem egy nyelvet beszélünk a többségi nemzettel, mert különbözünk más nemzetek fiaitól. Naponta harcoltunk a földdel, mert bűneink miatt nem akart mást, csak tövist és bogáncsot teremni. Harcoltunk a hitetlenséggel, mert tetszetős elveivel szinte bennünket is magával ragadott. Harcoltunk a reménytelenséggel, mert már-már a csüggedés mocsarába vonszolt. Harcoltunk gyermekeinkkel, hogy életükben ne a rossz utat válasszák, hanem a jót. Ez mindig a legnemesebb harc volt számunkra, a legnemesebb cél, amit meg akartunk nyerni, ahova el akartunk jutni. De mindezek mögött ott marad az örök bizonytalankodás: megtettem-e mindent annak érdekében, hogy a harcom sikeres és nemes legyen?

1/b. „Futásomat elvégeztem.” Aki fut, annak úgy kell futnia, hogy elnyerje a pálmát, mondja a korinthusi gyülekezetnek Pál apostol. Visszatekintve az elmúlt esztendőre, vajon elmondhatjuk-e magunkról, hogy mindent megtettünk a pálma elnyerése érdekében? Vagy levegővagdolásunkban csak önáltatás és önámítás marad az, hogy futásomat elvégeztem? Vagy úgy teszünk, mint a bibliai gazdag ember, aki új csüröket épít, hogy gazdag termését legyen hová takarnia, és azután így szól a lelkéhez: „én lelkem, sok javaid vannak sok esztendőre eltéve; tedd magadat kényelembe, egyél, igyál, gyönyör-

ködjél!” (Lk 12,19) Milyen szomorú az, amikor valaki tehetetlenségében azzal vigasztalja magát, hogy mindent megpróbált, számára már nincs más lehetőség. És mondja ezt szülő a gyermekével megromlott viszonya kapcsán, és mondja hitves a hitvesre, szomszéd a szomszédjára. Nekünk emberileg végiggondolva nem lehet olyan pillanatunk a halálon kívül, amikor kimondhatjuk, hogy tehetetlenek vagyunk. Pál apostol a halálra is fel van készülve, és mégis milyen boldog ember, bár még nagyon sok tennivalója van!

1/c. „A hitet megtartottam.” Valóban, Pál apostol boldog ember, mert olyan dolgot mondhat el magáról, amit nagyon kevesen mondhatunk el magunkról. Mit értünk mi a hit megtartásán? Mi általában arra korlátozzuk hitünk megtartását, hogy nem hagyjuk el a vallásunkat. Én akárhova kerültem – valljuk büszkén –, megmaradtam reformátusnak. Sajnos nekünk csak ennyit jelent a hit. Tudom, sokan vannak, akik most kijelentenék: én megmaradtam keresztyénnek. De vajon igazad van-e, ha keresztyénségnek nevezed ezt a magatartást? Példának okáért nem kergetted el seprűvel a koldust az ajtód elől, csak éppen nem adtál neki semmit? Vagy ha gyermeked elkövetett bűnét mások előtt azzal enyhítetted: hányan vannak, akik ugyanezt csinálják, és nem ítéli meg őket senki? Vagy amikor a magad bűneit akartad a mások vétkeivel elhalványítani? Hallom a mentegetőzésedet: én a hitet megtartottam, jobban, mint mások! De akkor reád is érvényes, testvérem, Jézus ítélete: „Miért nézed pedig a szálkát, amely a te atyádfia szemében van, a gerendát pedig, amely a te szemedben van, nem veszed észre?” (Mt 7,3)

2/a. „Végezetre eltételezt nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró.” Mit jelentett Pál apostol számára ez a végezetre? Azt, amit Jézus Krisztus a szőlőmunkásokról szóló példázatában tanít, amikor a szőlősgazda szól a vincellérnek: „Hívd elő a munkásokat, és add ki nekik a bért az utolsóktól kezdve mind az elsőig” (Mt 20,8). A végezetre tehát nemcsak a munkálkodás befejezésének a pillanata, hanem a bérelszámolásnak az ideje is. Pál apostolnak van mit remélnie, van mire előretekintenie, mert számára eltételezt az igazság koronája. Szemben ezzel a sok igazságtalansággal, amit el kellett szenvednie. Ha csak a felsorolását olvassuk az elszenvedett bántalmaknak, már akkor is megdöbbenünk: „A zsidóktól ötször kaptam negyvenet egy híján. Háromszor megostoroztak, egyszer megköveztek, háromszor hajótörést szenvedtem, éjt-napot a mélységben töltöttem; gyakorta való utazásban, veszedelemben folyóvizeken, veszedelemben rablók között, veszedelemben népek között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben pusztában, veszedelemben tengeren, veszedelemben hamis atyafiak közt” (2Kor 11,24–26). Pál apostol mindezeket azért szenvedte el, mert Jézus Krisztust akarta hirdetni mint megfeszítettet. Ezekhez képest a mi elszenvedett bántalmaink mind eltörpülnek, szinte semmivé válnak.

2/b. „Nemcsak nekem, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését.” Az apostol nemcsak a számára elkészített koronát látja, hanem vele együtt azokat is, akik hajlandók Krisztusért és az ő eljöveteleért terheket hordozni. Úgy kell tehát ezt az esztendőt befejeznünk, hogy mi is elnyerjük az igaz Bírótól az igazság koronáját.

Testvérem, ha a nemes harcot minden esztendőben megharcolod, akkor számodra is eltételezt az igazság koronája! Ámen.

Újévre

Visky János

Hajlék az örökkévaló Isten

Alapige: 5Mózes 33,26–29

Íme, az idő telik. A nemzedékek váltják egymást, de Isten üzenete, mely szólt nemzedékek hosszú sorához, ugyanúgy hangzik ma is, a mi mai nemzedékünkhöz.

Izrael népe az új világ határán, Kánaán küszöbén áll. Lassan vége a pusztai vándorlás negyven évének. Mózes elköszön népétől. Mielőtt felmenne a hegyre meghalni, Mózes százhusz évesen még egyszer megáldja Izraelt és még egyszer elmondja neki, itt az új korszak beköszöntésekor, hogy kicsoda az ő Istene. Még egyszer tudtul adja: ha ez az Isten Istened marad az új világban is, akkor boldog nép leszel.

Mi most egy új évbe léptünk. Ilyenkor sok elvárással indul az ember. Nagy ígéreteket tesz. Ilyenkor szeretne sok ember teljes őszinteséggel egy új világba lépni. Szeretne igazán az Isten földjére lépve végre beérkezni a szentség világába és megismerni egész közelről azt az Istent, akiről ilyen nagyszerű bizonyítást tesz itt Mózes.

Azt mondja Mózes Istenről: „Nincs olyan, mint a Jesurun Istene.” Ugye milyen idegenül csendül ez a név: Jesurun. Ez Izraelnek egy régebbi neve. Magyarra fordítva azt jelenti: a Szeretett, az Igaz. Nincs olyan, mint az igaz nép Istene. Nincs olyan, mint a szeretett nép Istene.

Ott áll Izrael koldusnak látszó, sivatagi vándornépként, amelyik hazát keres, és ezt hallja: Te a szeretett nép vagy! Te az igaz nép vagy!

Nem ellentmondás ez vajon? Nem valótlanságot mond Mózes erről a népről? Nem túloz-e Mózes, amikor azt mondja, hogy ez egy igaz nép? Mennyivel igazabb, mint más népek, hiszen sokszor fellázadt az ő Istene ellen, Mózes ellen és Áron ellen is? Ennek ellenére igaznak nevezi Mózes a népet, mert Isten megigazította. Nem azért, mert ez a nép önmagától jobb, mint más nemzet. Nem azért, mert ez a nép tisztább életű, mint más nép. Nem azért, mert ez a nép hűségesebben ragaszkodott Istenéhez, mint más nemzetek a maguk pogány bálványaihoz, hanem azért, mert Isten különválasztotta, lefoglalta ezt a népet a maga számára. Isten mindent megtett, hogy ezt a népet a leghetetlenebb körülmények között is, a halál torkában is megtartsa.

Nincs olyan, mint az igaz népnek, a szeretett népnek az Istene. Nem azt mondja, hogy nincs más ilyen igaz nép a földön, hanem azt mondja: nincs más ilyen Isten, aki ezt a népet úgy szereti, mintha rászolgált volna az ő szeretetére.

Micsoda biztatás ez az új év határán, a pusztai élethez hasonló vándorlásunk közepe. Sokszor sóhajtozunk: nem elég a fizetés, szűkös a kenyér, elrongyolódik a ruhánk, nem tudjuk idejében kicserélni. Izraelről viszont azt olvassuk, nem sokkal a mózesi kijelentés előtt, hogy a sivatagi vándorlás idején a ruha le nem kopott róla. Isten úgy őrizte népét, mint a szeme fényét. Fölötte kiterjesztette szárnyait. Tehenek vaját, juhok tejét adta bárányok kövérjével együtt. Vigyázott még a lábaira is e népnek vándorlása közben, hogy ki ne sebesedjék a forró homoksivatag köves szikláinak között. Mindezt neked is ugyanígy ígéri!

Ilyen Istened van neked, az új év ismeretlen útszakaszára induló, aggódo szívű embernek. Hiszed-e ezt? Elfogadod-e ezt? Tudsz-e örülni ennek, vagy pedig még mindig bőrdhöz, testedhez, mindennapi életedhez közelebb állónak látod az éles sziklákat, amelyekbe beleütközöl, a tüskéket, amelyek véresre tépik szívedet, lelkedet. Még min-

dig közelebb látod a kenyérgondok nyomorúságait, mint ezt az Istent, akiről azt mondja Mózes, hogy az egeken száguld segítségére és szentségében a felhőkön.

A legnagyobb költők sem tudnának szebben fogalmazni Isten jóságáról, amellyel az ő népét keresi. Azt olvastuk a 18. zsoltárból, hogy lehajlította az eget. Fényességes felhőin át érkezett meg hozzánk. A szelek szárnyain suhant felénk. Lehajította az eget, és leszállt hozzánk. Kell-e ennél érzékletesebben megfogalmazni azt, hogy milyen Istenünk van nekünk?

Mindez Jézus Krisztusban még jobban, még érzékelhetőbben beteljesedett. Azt mondja Jézus Krisztusról az Újszövetség, hogy ismét eljön majd felhőkön. Aki hiszi ezt, az boldog nép tagjává lehet.

További biztatásként azt mondja Mózes: „Hajlék az örökkévaló Isten.” Nagyon sokszor olvashatunk hasonló kijelentést a Szentírásban Istenről. Menedék, mondja Dávid. Az Úr az én közsziklám, olvastuk a 18. zsoltárban. Egy olyan világ emberének mondja ezt az isteni üzenet, aki nagyon sokszor érzi az otthontalanság ridegségét. Nemcsak azokról a hajléktalanokról van szó, akiknek a száma egyre gyarapszik, itt a mi társadalmunkban is, hanem azoknak is szól, akik lelki értelemben tudják otthontalanoknak magukat. A tékozló fiú sorsára jutottak lelki értelemben már rég kiléptek az atyai házból. Vagy annak az újabb nemzedéknek szól, amelyik az atyai házon kívül született és fogalma sincs annak a melegéről. Egy otthontalan, elidegenedett világ fiai, és létük elárultságában nem érzékelik, hogy az örökkévaló Isten hajlékká lehet a hajléktalan szívük számára.

A múlt század második felében élt híres ateista filozófus, Nietzsche beszédes példája annak, hogy nem csak a huszadik század modern világának vannak lelki hajléktalanjai. Nietzsche már fiatalon megtagadta Jézus Krisztust, és az évek során egyre élesebben gúnyolódott mindennel, ami a keresztyénséghez tartozott. A keresztyénséget szó szerint „nagy átoknak”, „belső romlottságnak”, az „emberiség halhatatlan szégyenfoltjának” nevezte. Kijelentette: Isten meghalt, és most azt akarjuk, hogy az „Übermensch”, vagyis a felsőbbrendű ember szabadon éljen tovább. Az ő filozófiájában gyökerezik a hitleri, démoni népirítás.

Igen ám, de ez a korának felkapott, istentelen filozófusa később oda jutott, hogy mélységesen magányos lett. Élete vége felé megkeseredetten írt egy verset, amelynek a címe ez: Elárvultan. Ebben a versben írja: Örülj, ha van még otthonod” – majd néhány sorral később: „Jaj neked, ha nincs otthonod.” Élete végén teljesen elborult az elméje, és tizenkét évet élt le ebben az állapotban. Így ért tragikus véget az otthontalanná vált „felsőbbrendű ember”. Sorolhatnánk még a példák sokaságát, hogy miért kell Isten újra és újra a szívünkbe vesse ezt a több ezer éves örömhírt, hogy hajlék az örökkévaló Isten. Hiszen csak az az ember boldog, akinek Istennél Jézus Krisztus által, a testté lett szeretet által megnyíltak az örökkévaló hajlékok, és aki ebbe a hajlékba már be is lépett. Nemcsak egy új évbe lépett be, nemcsak új reménységek világába lépett be, nemcsak új emberi tervek mezejére lépett, de az örökkévaló Isten földre hajló szeretetének vonzó melegébe is belépett. Abba az otthonba, amelyikről azt mondja Mózes, hogy ez hajlék. Ez nem csak kőépület, ez nem csak ház, hanem hajlék. Mert nem házra van szüksége az embernek, nem palotára, hanem hajlékra!

Az új esztendő örömhíre éppen ez! Isten számodra is hajlékot akar adni. Az új esztendő küszöbén vagy, de ugyanakkor be szeretnél jutni a mennyei világ örömeibe is. Szeretnél már a tisztátalan élet rongyait ledobni magadról és a szent földre lépni, mint egykor Izrael Kánaánba.

Igen ám, de Kánaánban hét pogány törzs lakik, Kánaánban erős, szálás férfiak élnek. Úgy jöttek vissza a kémekek Józsuéhoz, hogy egy része a csoportnak, méghozzá a tizen-

kettőből tíz, azt mondta: Mi nem tudjuk legyőzni ezt a sok erős törzset. Mi nem tudjuk elűzni magunk elöl őket. Mi nem fogjuk soha birtokba venni a nekünk ígért földet. Kénytelenek leszünk elpusztulni itt az ígért földjének a határán. Vagy visszafordulunk, és a sivatagon át újból elmegyünk a rabszolgaság földjére, Egyiptomba. Képtelen dolgot ígért Isten nekünk. Csak kettő mondja azt, hogy mégis győzhünk azokkal az erős nemzetekkel szemben, mert mi nem vagyunk egyedül. Nekünk hajlékunk az örökkévaló Isten. Nekünk azt ígérte az örökkévaló Isten, hogy ő elűzi előlünk az ellenségeket.

Ezt olvassuk itt tovább: „pusztítsd”. Ő maga indul előtted, mondta már az ifjú Józsuének is, amikor átvette a stafétabotot Mózesától: Ne félj, légy bátor, erős! Induljatok! A papok menjenek elől a frigyládával, ti menjetek utánuk kürtzengéssel, járvátok körbe hétszer az erősített várost, Jerikót, és meglátjátok, hogy én vonulok előttem, ti meg majd vonuljatok utánam. Ti már csak az utóharcot kell véghezvívjétek. A harcnak a főreszt én vállalom, én megyek előttem. Elűzöm előttem a hét pogány törzset.

Lehet, az új év küszöbén megint szorongó szívvel állsz és ezt mondod: Uram, sok az ellenség. Heten vannak – ez a teljesség száma a Bibliában –, mindegyik ellenség felsorakozik velem szemben. Felsorakoznak a saját bűneim, felsorakoznak régi szenvedélyeim, régi vágyaim, testi nyomorúságaim, kétségeim aggodalmaim, kishitűségem. Felsorakoznak az engem bosszantó emberek. Továbbra is ugyanazok a kibírhatatlan munkatársak, ugyanaz a kibírhatatlan főnök, ugyanaz a házsártos feleség, ugyanaz az alkoholista durva férj, ugyanaz a hálátlan szívű gyermek, aki tavaly is csak kétszer nyitotta rám az ajtót. Sok az ellenség, Uram, és te azt ígérted, hogy Kánaánba viszel. Te azt ígérted, hogy szent néppé teszel a szent földön. Te azt mondod nekem, hogy szeretett nép vagyok, hogy én szeretett ember vagyok, mikor a múlt esztendőben is majdnem el sodortak a gyűlölet hullámai. Hogy mondhatsz ilyet, hogy én a „szeretett” volnék? Mégis ezt mondja, több ezer éve ezt mondja Isten. Van-e, akinek a szeme felcsillan erre? Van-e, akinek az arca felderül erre? Van-e, aki szívére vegye?

Azt mondja tovább Mózes: „bátorságban lakozik Izrael majd. Egymaga lesz a földön, ahol gabona lesz, bor lesz, must lesz, ahol égi harmat fogja öntözni a földet”

Igen, bátorságos lakozást ígér. Nekünk kisebbségieknek a nacionalista uszítások fergetegében, és a többségieknek is, akik közül sokan szintén érzik, hogy körülöttük nincs rendben valami. Mert valóban nincs rendben valami.

Bátorságos lakozásra vágyik mindenki. Nemcsak az elnyomott kisebbség, hanem az uralkodó többség is. Bátorságra vágnak a nagy nemzetek is, és bátorságra vágyik a kisember is, te is és én is. Biztonságos lakozást szeretnénk ott, ahol élünk. Hiába futunk más országba, hiába költöznénk ki más bolygóra, előbb-utóbb felfedeznék a szomszédot és benne az ellenséget, aki elkaparja előlünk a földet, aki egyre beljebb tolakszik, és aki a mi kárunkra akarja kiterjeszteni az ő határát. Nincs menekvés, amíg ember ember mellett él. Az ember embertelensége miatt nincs biztonság az emberi világban. Csak azok számára adatik bátorságos lakozás, akik felismerik az örökkévaló Istenben, Jézus Krisztus Atyjában azt a hajlékot, amely közel jött hozzánk a földre.

János apostol azt mondja evangéliumának első részében: „az Ige testté lett és itt lakozik közöttünk”, a görög eredeti szöveg szerint: „lesátorozott közöttünk”. Ellenséges területre merete felhúzni az ő sátorát. Ezt tette Izraellel is. Neki ígérte Kánaán földjét, ami hét ellenséges törzsszel volt tele, és meri Isten azt mondani, hogy az a föld lesz a tied, és te azon a földön fogsz bátorságosan lakozni.

Az előttünk járó Isten, a gonosz ellen Jézus Krisztusban értünk harcoló Isten, a kereszten a bűnt legyőző Isten azt mondja: a te legnagyobb ellenséged az a bűn, ami bened van. Te magad vagy önmagad legnagyobb ellensége. Ezt a romlott ömberi természetet akarja elűzni, ezt akarja kiűzni belőled, hogy végre bátorságosan lakozhass ezen a

földön itt, a mennyei Kánaán előszobájában. Amikor ezt elhiszed és mersz a hit lépésével belépni ebbe az örökkévaló hajlékba, akkor boldog emberré, boldog néppé leszel.

Így olvassuk a záróversben: „Boldog vagy, Izrael! Kicsoda olyan, mint te? Nép, akit az Úr véd, a te segítségednek pajzsa, és aki a te dicsőségednek fegyvere! Hízelegnek majd a te ellenségeid, és te azoknak magaslatait taposod.” Boldog népről beszél Isten.

Boldog új esztendőt szoktunk kívánni ilyenkor egymásnak. Továbbmegy az éy, mennek az évek, az évtizedek, a szürke napok, és tovább bandukolnak bennük a boldogság keresésében a boldogtalan emberek. Isten azt mondja: lehetsz boldog néppé, de nem úgy, ahogy ez a világ képzelel a boldogságot. Nem úgy, ahogy sok-sok ember elgondolja: hátha sikerül ebben az évben felkapaszkodnom a milliomosok sorába, hátha sikerül már megvásárolnom álmaim autóját, hátha sikerül elérnem, hogy végre bőségesen lubickoljak a mindennapi élet örömeiben.

Riasztó jelzések vannak arra nézve, hogy nem az a boldog ember és nem az a boldog nép, aki és amelyik ilyen emberekből áll, hanem az, aki az Úrban, az örökkévalóban keresi az ő biztonságos és bátorságos lakozását.

Modern korunknak bálványai a nagy sztárok. Sok ilyen sztárnak a csúfos vége bizonyítja azt, hogy mennyire nem boldog az az ember, aki nem ismeri a minket boldogító és minket Jézus Krisztusban szerető Istent.

A fiatalság egyik nagy bálványa, Jimmy Hendrix, a rockzene hatvanas évekbeli királya, aki egy esti fellépéséért százezer dollárt zsebelt be, dühöngő, törő-zúzó, kábító-szer-élvező rockzenész volt. Ez az ember a legdrágább sportautókat vásárolta, a pénzt valósággal az ablakon dobálta ki, mégis boldogtalan volt. Egyik dalában így kérdez: Élni fogok-e holnap? – és így válaszolt rá: „Azt nem tudom megmondani, de azt tudom, hogy ma nem élek”, mert az, ahogyan élt, nem volt élet. 1970 szeptemberében úgy ért véget az élete, hogy egy londoni szállodában alkohalmámorban, altató túladagolása után megfulladt saját hányadékában.

Lehetne még hosszan beszélni hasonló kiábrándító példák kapcsán arról, hogy nem az ilyenekre mondja az Írás: „boldog ember”. Nem azokra, akik egyik napról a másikra gazdagodnak meg, majd lebuknak az emberi dicsőség magaslatáról; akiknek egyik napról a másikra elborul az elméjük és úgy halnak meg, mint Nietzsche. Nem ezekre mondja, hogy boldog vagy te, hanem azokra, akik Kánaánba vágynak, Azokra, akik a pusztai vándorlás utáni folytatásban hisznek, azokra, akik az örökkévaló Istenben megtalálták biztonságukat, azokra, akik Jézus Krisztusban örökkévaló pajzst találtak a bűn és a kísértő ellen.

Ha ebben az új esztendőben ilyen boldog ember akarsz lenni, akkor lépj be ebbe a hajlékba, amelyik lehajlott hozzád Jézus Krisztusban, hogy elmondhasd: nincs olyan nép, mint amelyikhez én már hit által hozzátartozhatom. Nincs olyan Istene senkinek, mint a Krisztus által megváltott bűnös embernek. Nincs más Isten, mint az én Istenem. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Keresztelési beszéd

Dávid Lajos

Keresztelési prédikáció

Alapige: Máté 28,18–20

Egy kis sereg gyülekezik az olajfák hegyén. Olyan, mint egy kis család. Ismerik egymást régtől, mióta az Úr Jézus elhívta őket a maga szolgálatára. Mi mindenen átmentek! Voltak derűs nappalok és sötét éjszakák; csodás gyógyítások és félelmes menekülések; volt, hogy elfogyott a kenyér, volt, hogy megszapordott; volt, hogy diadal-maskodott az élet, és volt, hogy nagypénteken győzedelmeskedett a halál. Volt, hogy együtt voltak, és volt, hogy szétfutottak. Valaki most is hiányzik. Egy tanítvány, akire gondolni sem akarnak. Hallották a Jézus hívó szavát: Jöjjetek a hegyre, majd valamit mondok nektek, valami csodálatosat! Ott leszek veletek, és ti énvelem. És ez az olajfák hegye, amely annyi áldott találkozás emlékét őrzi a szívünkben, egyszerre megtelt a várákkozó tanítványok seregével. Itt vagyunk most mi is együtt, ennek a kisgyermeknek a keresztelőjén. Ismerjük egymást, tudjuk, hogy honnan jöttünk, tudjuk azt, hogy Isten mikor szólított meg minket, hogy mikor tette rá vállunkra a kezét s szólott: „Kövess engem!” És mi mindenben átmentünk és átmegyünk. Utunk a sima tenger vagy a hullámzó víz, a félelmek éjszakája vagy a nevetések nappala, de az a jó, hogy itt vagyunk és együtt vagyunk. Egy áldott hívásra jöttünk el, és mégsem mi vagyunk azok, akik vendégül látjuk az Úr Jézust, hanem ő az, aki minket vendégül lát, aki a jól ismert hajlék, a jól ismert tájak, völgyek, ismerős lankák közepette drága találkozást ad nekünk, életre szóló találkozást.

„Hozzájuk menvén Jézus...” – milyen sokatmondó, rövid kicsi bevezető mondatocskák, de benne van az örök lehajlás, az örök hívás, az örök kegyelem, az örök szeretet, amivel minket az Isten észrevett, meglátott, felvett. Benne van a születés csodája, az elhívás titka, az imádságok csendje, a válaszok dadogása, a Krisztust követő léptek topogása és bizonytalansága, az ömeltette való élet bátor bizonyossága. Minden ott indul, ahol Jézus szíve, szeretete elindul az ember felé, ahol Krisztusban ott van az Isten az emberrel. Felveszi a vállára az iszonyatos keresztet, az életünket alámeríti az ő megtisztító vérének az áradásába. Úgy látszik, mintha nem is lennénk, már eltakar egészen: „Jaj, a víz az Úr!” – kiáltunk fel sokszor, amikor az „óember” teljesen eltűnik a kereső kegyelemnek az oltalmában, tisztító vizében, aztán egyszerre fölemelkedik. A víz leperreg, s ott áll előttünk egy megváltott, megszabadított, tiszta lélek. Egy tiszta élet, amely fölött elhangzik: „Te az enyém vagy! Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket” – s zúg át az életünkön keresztül egy életünket kísérő hang, amelyik olyan meleg, mint az édesanyánk hangja, olyan áldott hang ez, mint azé, akit szeretünk: „Fiam, add a te szívedet nekem!”

Ezért kell elindulni, tanítványoknak „tanítvánnyá tenni minden népeket”, mert az olajfák hegyének a határa kitágul, mert nem maradhat az evangélium, a Krisztusban való élet öröme csak a tizenkét embernek az öröme. Mert a Föld végső határáig el kell hogy jusson a hívás, a felemelő biztatás, a keresés, a zörgetés, a lehetőség egy új és tiszta életre, a tisztaság, a szentség, a jóság. Hát menjetek el és hirdessétek. Tegyetek vallást Krisztus erejéről. „Tegyetek tanítványokká minden népeket!”

Itt is az olajfák hegyén vagyunk. Itt is együtt hallgatjuk a tanítvánnyá tételnek a megrendítő testamentumát. A testamentum mindig akkor lesz érvényes, amikor az örökhagyó meghal. Krisztusnak meg kellett halnia, hogy a benne való élet lehetőségének az ajándékait odategye a szívünkre és azt mondja: Élhetsz így is, szentül, tanítványként, boldogan, kiegyensúlyozottan, emberül. Élhetsz úgy, mint az Isten gyermeke. Istennél ennek semmi akadálya nincsen. A Krisztus áldozata mindent elindított és mindent bevégezett. Csak az kell, hogy te elfogadd ezt a kincset, ezt az ajándékot. Az ígében arról volt szó, hogy a tanítványok felköltötték Jézust. Ebben a drága, kicsi lélekben is egy alvó Krisztust nekünk kell felköltötenünk: édesanyának, édesapának, nagyszülőnek, keresztszülőnek, hitvalló gyülekezetnek. Az a nevelés, az a hitvalló élet, amellyel ezt a kicsi életet mi körülvevesszük, arra szolgál, hogy ebben a kisgyermekben élő, eleven Krisztus éljen. Költögesseitek hát Krisztust! Költögesseitek hát imádsággal, csengő énekkel, költögesseitek a gyülekezet útján való elindítással! Költögesseitek az örök élet reménységének az ő lelkében való elültetésével! Költögesseitek Krisztust úgy, hogy kapcsoljátok oda őt a Krisztus testéhez! Erre szolgál a keresztség és mindaz, ami azután történik, a hívő, buzgó nevelés alázatos, egymást imádságban hordozó harcában, küzdelmében.

Igaz, hogy az Úr most a mi kezünkbe teszi ezt a gyermeket és azt mondja: „Gondozd, ápolj!” Ránk bízta a fülét – szóljam bele tiszta élet édes titkait –, ránk bízta a nyelvét – maradjon az mindig tiszta –, ránk bízta a szívét, hogy majd úgy kapcsoljon önmagához, hogy ne szakadjon el tőlünk soha, és hogy majd úgy adja nekünk, hogy visszaveszi, hogy megtartja a jogát rá, hogy láthatatlanul és mindig érezhetően ott van mellette, nem szendergő, hanem élő, szolgáló, szenvedő, gondviselő Krisztusként: „Én tiveletek vagyok.” Olyan jó tudni, hogy hosszú útra indulunk és azon nem vagyunk egyedül. Kezünk kis kezekbe kapaszkodik, s ott van a láthatatlan útítárs áldott kísérete. Nem is mi visszük őt. Őt Krisztus hordozza, hisz ő nagyobb terhet is elhordozott már, övé volt a golgotai kereszt terhe. Ha benne vagyunk, ő hordoz, s vele érkezhetünk meg a túlsó partra. „Ne féljete, én veletek vagyok.” Ez az üzenet csengjen, térjen újra és újra vissza a szívetekbe, ha úgy érzitek, hogy emberi támasz nélkül maradtok. „Én veletek vagyok a világ végezetéig.” Ámen.

Esketési beszéd

Lőrincz István

Tűzfal leszek körülötte...

Alapige: Zakariás 2,5

Az Ígében, amit felolvastam, egy ígélet hangzik el. Nektek most épp az Isten ígéletére van szükségetek, olyan sziklaszilárd ígéletre, amire rá lehet építeni ezt a házasságot. Ebben az Ígében két nagyon fontos dolog van megfogalmazva:

1. Mit tesz Isten, vagyis ki lesz ő a ti házasságotok számára.
2. Milyen célt tűzött ki Isten a ti házasságotok számára, azaz milyen küldetése lesz a ti házasságotoknak.

Az első tehát egy ígélet, hogy Isten tűzfal lesz a ti életek, a ti házasságotok körül. Ahhoz, hogy igazán megértjük ezt az ígéletet, látnunk kell azt a helyzetet, amiben az Ige először megszólalt. Zakariás próféta a fogságban született, még pontosabban a fogság végén. Prófétaai szolgálatát a visszatérés és az ország újjáépítése idején fejtette ki. A

prófeta látomásokat lát az újjáépítésről. Ennek a fejezetnek az elején egy férfiút látunk, mérőszinórral a kezében, aki megy, hogy megmérje Jeruzsálemet, mi a széle és mi a hossza, hogy az ő mérése nyomán újjáépüljön a város. Nagyon szomorú kép fogadja: egy angyal így kiált felé: fuss, mert kerítetlenül lakják Jeruzsálemet, benne emberek, vagyis pogányok és barmok, vagyis tisztátalanság van. A mai korban a városok már nincsenek bekerítve, de az akkori korban a legrettenetesebb állapot volt, ha egy városnak le voltak rombolva a védőfalai. Rettenetes volt, hogy a szent város tele volt pogányokkal és tele volt állatokkal. Ilyen lett Jeruzsálem, mert elhagyták az Urat, mert az ő jelenlétét, az ő áldását kizárták belőle. Most azonban a bűnét megbánt és visszatérő népnek Isten azt ígéri, hogy ez az átkos állapot megszűnik, és ha még nincs is kőfal, ami védelmet és oltalmat nyújthatna, mely megakadályozná a pogányság és a tisztátalanság beáramlását, Isten maga tűzfalként védelmezi a várost. Tudjuk, hogy a tűzfal sokkal hathatósabb, mint a kőfal, hiszen a kőfalat le lehet rombolni, a kőfalon át lehet törni, a tűzfalon azonban semmilyen ellenség nem tud áttörni és nem tud kárt okozni a bent lévőknek. A bent lévők érzik a tűzfal melegét, védelmét, az ellenség érzi, hogy számára itt nincs hely, és ha mégis megpróbálna betörni, ez biztos pusztulást jelentene számára.

Ezt a védelmet, oltalmat ígéri most Isten a ti házasságotok számára. Nagy szükségetek lesz nektek erre. Mert a házasság, így a ti házasságotok is, Isten szerzeménye, az Isten munkája. Az ördög pedig épp az Isten munkáját támadja a legjobban, egyik legfőbb céltáblája ebben a világban épp a házasság. Hogy ez mennyire így van, azt nem is szükséges számotokra ecsetelnem. Ha egy házasságba sikerül betörnie, ha a családi békeességet, az egyetértést sikerül lerombolnia, teljes diadalt aratott. Az emberi élet egyik legnagyobb erőssége épp a család, annak melegsége, összetartása. Az a házasság, amit Isten védelmez és oltalmaz, ilyen csodálatos erősség lehet. Ha ti erősek lesztek az Úrban, ilyen megtámadhatatlan lesz a ti házasságotok. Ez a tűzfal nektek, bent lévőknek csodálatos melegséget ad, amire nemcsak nektek lesz szükségetek, hanem ha Isten benneketek gyermekekkel megajándékoz, azoknak is. Az Úr ebben az Igében azt ígéri, hogy örködni fog szerelmeitek, hűségetek felett. Ő óv meg titeket pogányságtól, hitetlenségtől, tisztátalanságtól.

Az Ige második része azt a célt fogalmazza meg, amit Isten a ti házasságotok által el akar érni, meg akar valósítani. Megdicsőítem magamat öbenne. Mít is jelent ez tulajdonképpen? Nagyon fontos ezt megértenünk, hiszen Jézus Krisztus a főpapi imájában egész életét, munkáját így foglalja össze: elvégeztem azt a munkát, amit reám bízta, megdicsőítettelek téged a földön. Hogyan dicsőítette meg Jézus az Atyát? Először is egészen egyszerűen azzal dicsőítette meg, hogy az örökkévalóságból eljött erre a földre, emberré lett és elmondhatta: aki látott engem, látta az Atyát. Vagyis azzal dicsőítette meg az Atyát, hogy a láthatatlan Istent láthatóvá tette a földön. Isten teljessége ott volt minden mozdulatában, minden cselekedetében, minden szerető lehajlásában, minden gyógyításában, minden megbocsátásában. Ahol mi Isten dicsőségét teljességgel megrontottuk, eltiportuk, a felismerhetetlenségig eltorzítottuk, ott ő ezt a dicsőséget teljes fényében újból felragyogtatta. Ott, ahol az a legkevésbé volt látható: a vakokban, bénákban, vámszedők asztalánál, halottakban ragyogtatta fel az Atya dicsőségét. A legszürkébb hétköznapiakban, a mindennapok taposómalmában személye által ott ragyogott szüntelen az Atya dicsősége. Egy elesett, sötétségben veszteglő világban, ahol az Isten iránti közömbösség vagy épp a gyűlölet uralkodott, ahol naponta káromolták az ő nevét – egy ilyen világban Jézus megdicsőítette, láthatóvá tette Istent.

Drága ifjú testvéreim! Nem kisebb és nem kevesebb a ti házasságotok célja és küldetése. Ebben a házasságban a láthatatlan Istennek láthatóvá kell lennie. A szürke hétköznapiakban, a gyárban, az iskolában, a konyhában, a gyermekszobában ti az Isten di-

csőségét, szeretetét és szentségét kell hogy felragyogtassátok. Ez egyáltalán nem könnyű feladat. De most Isten dicsősége rátok ragyog, és így ti a világosság fiaivá váltok. Mi magunktól nem tudjuk az Atyát megdicsőíteni, mi magunktól csak annyira vagyunk képesek, hogy szégyent szégyenre halmozzunk. A mi kezeink szennyesek, és így minden, amihez hozzányúlunk, beszennyeződik. De ahol Krisztus megjelenik a családban, ott felragyog az Isten dicsősége.

Ezért Istenre tekintetek, Jézus Krisztusra nézzetek, akinek az élete célja az Atya dicsőítése volt. Mi most mint szülők, rokonok és barátok abban a hitben állunk mellettek, azért imádkozunk, hogy Isten tűzfalként védelmezze házasságotokat és dicsőítse meg magát bennetek. Ámen.

Temetési beszéd

Balogh Béla

Jézus mellett – többre hivatva

Alapige: Máté 4,18–25

A hozzátartozók, a pályatársak, a kolozsvári közönség és az egyház együtt gyászolja a Bihar vármegyei Kisházán született, 69 évet élt színművészt. Nehéz családi körülmények közepette telt el gyermekkora. Élete álma teljesedett be, amikor színész lett. A súlyos nehézségekhez hozzászokott ember szorgalmával maradt hűségese a színházhoz közönséghez – nyugdíjazása után is.

Elköltözött testvérünk személyét egy közeli hozzátartozóm vallomásának segítségével mutatom be. E sok próbán átment lélek így összegezte életét: – Teremtő Istenem nagyon sok szerepet osztott ki nekem az életben. Bár bizonyos, hogy egyiket sem „játszottam” tökéletesen, mégis alázatban büszke vagyok arra, hogy egyik szereposztást sem utasítottam vissza. – Hasonló vállalkozó szellemet hordozott most elhunyt színművész testvérünk is, azzal a különbséggel, hogy a városunkbeli és vidéki alakításai mindig mindenki tetszését megnyerték.

A felolvasott bibliai szakasz az elhunyról arra tereli a figyelmünket, aki bennünket mindig többre és jobbra képesít. A názáreti Jézust mutatja be üdvözítő életművének kezdetekor: miként gyűjt magának tanítványokat, és miként adja vissza a betegeknek egészséges emberi méltóságukat. A két cselekvés az emberekért, vagyis érettünk történik. Isten felől induló cselekvés ez, amellyel meg akarja keresni, meg akarja találni és végül meg akarja tartani a mi életünket – földön és mennyben.

Az elbeszélésből kitűnik, hogy mind az elhíváshoz, mind a gyógyításhoz egyaránt Jézusra van szükség. Nélküle az emberiség az elvesztett paradicsomot, az összetört egészséget siratja reménytelenül. Észrevettétek-e a történetből, hogy Jézus a többre, a jobbra hív el? Aki nem figyel fel erre, Jézus küldetésének a lényegét veszi szem elől. Mert mit tesz Jézus? Széjjel jár, hogy tanítványokat, hogy munkatársakat gyűjtsön. Ott Galileában, azon a földön, melyet az Írás „népek Galileájának” nevez. Simon és András épp most vetik ki hálójukat – reménységben. Jakab és János, az öreg Zebedeus két fia pedig a hálókat foltozva készülnek egy újabb halászatra.

Ki tudná megmondani, hogy az itteni foglalkozást, a halászmesterséget mi mindennel lehet behelyettesíteni? Hasznosabbnál hasznosabb és nemesebbnél nemesebb foglalkozások és hivatások egész sora juthatna eszünkbe. Jézus azonban olyanra hívta el András

és Simont, Jakabot és Jánost, amely minden egyéb mesterség és hivatás felett való: „Azt mívelem, hogy embereket halásszatok.” Boldog ember az, aki meghallja e többre hívó hangot, Jézusnak szavát!

A maga módján a színészember is emberhalász. Hány és hány szívét nyer meg a színész a szép, a jó és az igaz ügynek?! Apostolság ez a javából, mert akarva-akaratlanul a teremtői gondolatot valósítja meg: embernyi embert akar faragni a gondolkodó lényből!

Az evangélista azt írja, hogy a két testvérpár a Genezáret tó halászterületét otthagya, Jézus mellett egy másik területre lép. Megkapó az, hogy a hívást meghallva, azonnal indulnak. Immár nem halakat akarnak összefogni, hanem embereket akarnak összetartani. Egymással és Istennel.

Útban Jézussal mindenkin segítenek. Még felsorolni is sok, hogy hányféle bajban szenvedtek azok, akik felkeresték Jézust. És meggyógyultak, Testi és lelki betegek között Jézus nem tett különbséget: az embereknek rendbe jött az élete. Nem magától jött rendbe. Jézus az, aki segített rajtuk. Ezért nagyon sokan keresik őt. De engedjük beszélni az evangélistát! „Azok pedig azonnal otthagyván a hajót és atyjukat, követék őt. És bejárta Jézus az egész Galileát, tanítva azok zsinagógáiban, és hirdetve az Isten országának evangéliumát, és gyógyítva a nép között minden betegséget és minden erőtelenséget. És elterjede az ő híre egész Szíriában, és hozzávívék mindazokat, akik rosszul valának, a különféle betegségekben és kínokban sínylődőket, ördögösöket, holdkórosokat és gutaütötteket, és meggyógyítja vala őket. És nagy sokaság követé őt Galileából és a Tízvárosból és Jeruzsálemből és Júdeából és a Jordánon túlról.”

Amikor veszteség és gyász ér, mintha testileg és lelkileg egyaránt megcsonkulnánk. Érezzük, hogy szegényebbek lettünk. És minél nagyobb egyéniség távozott közülünk, annál szegényebbek lettünk. Ilyenkor gyakran erőtelen az emberi szó, szinte lehetetlen a vigasztalás. És mégis! Biztatnunk kell egymást. Az egyház Jézussal biztat: azzal, aki bennünket mindig többre hív, nagyobb méltóságra emel. Jézussal, aki előbb a legnagyobb emberi méltóságba emel minket, amikor visszaadja nekünk az elvesztett istenképességünket, majd visszaajándékozza a mennyet, az elvesztett Paradicsomot.

Anélkül, hogy az apostolságot az előadóművészi hivatással összetéveszteni, adjunk hálát annak életéért, aki emberként és színművészként csaknem másfél emberöltőn át a miénk lehetett. Örizzük szeretettel, tisztelettel és kegyelettel az emlékezetét. Ámen.

(Elhangzott Ille Ferenc színművész temetésén, 1998. szept. 12-én.)

Karácsonyi versek magyarországi evangélikus költőktől

Id. Harmati Béla

Ádventi fohász

Róma 13,12–14

Epedve várunk, Isten szent Fia!
Kinek a mennybolt lábod zsámolya,
Hol Istennél nyertél dicsőséget,
Visszavárunk újból földre Téged!

Ádvent időben, mintha kél a Nap,
Előreküldöd fény sugaridat.
Felgyúl szívünkben újból a remény,
Hogy már közel vagy Krisztus, égi fény!

Ezrek lába bűnök útját járja,
Parány erőnk ellene hiába.
Sokak szívére száll nehéz ború:
Jaj, bűn javára dől e háború!

Nem! Nem! – köztünk nem szánthat a kétség,
Krisztussal lenni örök reménység!
El ne kerülj, ajtónk nyitva-tárva,
Sok itt a bűn, sok fekszik a sárba.

El ne kerülj városunkat, kérünk,
Krisztus világunk, édes reményünk!
Nagy a Sötétség, úgy röpköd nyila,
Végünk, ha nem jössz Isten szent Fia!

Elég az álom, lássunk új csudát,
Téged keresünk, lelkünk Krisztusát!
El ne kerülj templomunkat kérünk,
Krisztus, világunk, édes reményünk!

Fogadd be Jézust!

Augustus császártól rendelet érkezett:
„Mindenki siessen oda, hol született!”
Szűzmária s József Betlehembe értek,
Vendégfogadóban éji szállást kértek.
De helyet már csak az istállóban kaptak,
Ezen az éjszakán friss szalmán aludtak.
Ez éjjel ment végbe a régen várt csoda:
Itt született meg a világ Megváltója.
Jászol a bölcsője, hideg a szobája,
Ó, be nehéz napok virradtak Reája!
De a megváltónak legnagyobb fájdalma,
Ha a szívedből is kirekeszted Őt ma!
S minden szenvedésért kárpótlás lesz Neki,
Ha a szíved Jézust igazán szereti!!!

Ékesen járjunk, ha nappal vagyon,
A test bilincse ne fojtson agyon.
Házunk, lakásunk egy templom legyen,
Ádventi ének szárnyára vegyen.

Ne az aggasszon, mi testünk java,
Lelkünkre nézzünk, Isten szent Fia!
Téged öltünk fel, mint fehér ruhát,
Várjunk, mint mátka vőlegényurát.

El ne kerülj hajlékunkat, kérünk,
Krisztus, világunk, édes reményünk!
Ellen a Sátán s minden serege,
Sötétben bujkál, nem bírunk vele.

Hol győz a bűn, Krisztus, vess oda fényt,
Csüggedő szívben gyújts újból reményt!
Hány gyermek sír bűnbilincsebe zárva,
Esdve Krisztus mentő kezéd várja.

El ne kerülj iskolánkat, kérünk,
Krisztus világunk, édes reményünk!
Mint Gedeonnak nem kell fegyver,
Harcot vívunk Te pusztá neveddel.

Vígan megyünk új csatára Veled,
Ha sereged immár Te vezeted.
Szívünk kítárva, jövel, készen vár,
Költözz be Krisztus, ádventi király!

Simeon jóslata

Mikor agg Simeon kis Jézust meglátta,
Szentlélek szállt reá és ezt mondja szája:
Mostan elbocsátasz, Uram, békességgel,
Mert megtelt a lelkem égi reménységgel.
Szemeim meglátták Te üdvösségedet,
Ki által megváltod elvesztett népedet.
Jövel Jézus, válts meg, mi is eltévedtünk,
Magunk esze után kárhozatba mentünk.
Te azért jöttél, hogy légy feltámadásunk,
Ne hagyj veszni, Jézus, maradj meg minálunk!!!

Ádventi út az éjszakában

Ádventi út nem volt még nehezebb
életemben. Reánk sötétedett a vándorlás alatt.
Arcunkba vágta a szél a havat,
és sáros csatafákba süppedt a láb.
Tovább! Tovább!
Orosz katonai autók,
messze célba futók,
robogtak el mellettünk,
és mi ott mentünk,
zimankós éjszakában árva ketten...
de láthatatlan őrizetben.

Biztatni kezdtük egymást: Mondj ígéket!
Bátoríts velük engem, én meg téged!
S csendült: „Ne félj, mert én vagyok veled!”
„Ne félj, csak higgy!” – hangzott a felelet.
„Én minden napon veletek vagyok.”
Felragyogtak, mint fénylő csillagok,
ezek a biztató ígéreteik.
Elfeledtették a félelmeiket...
Mindent, ami addig bántott, gyötört.
– Kutyaugatás. Fények... Galgagyörk.

Évek telnek, s hányszor eszembe jut!
Hiszen – ilyen ádventi út
egész életünk sötét éjszakán át,
míg el nem érjük otthonunk határát.

*

És néha bizony csüggesztő nehéz.
Roskadozik a láb, lankad a kéz.
Sokszor elesnénk,
hogya nem biztatná testvér a testvért,
s nem ragyognának igecsillagok:
„Ne félj, csak higgy!” „Ne félj, veled vagyok!”
Hirdetem neked, hirdeted nekem.
Át éjen, ködön, veszedelmeken.
Ha sóhaj sürget: „Testvér, nem bírom”
– csendül a jó hír, evangéliom,
zendül az ige örök vigasza...
S így érkezünk haza.

Karácsonyi rímek...

Ezüstöt ölt
A téli föld.
Havas kis ut
A hegyre fut.
Karácsony int
felénk megint.
Keresi árva, elhagyott
a betlehemi csillagot.

Köd hamva hull,
és rajta tul,
mint zúzmarás,
fehér varázs,
erdők-mezők
az Érkezőt
jelentgetik ma ékesen.
Őt keresem! Őt keresem!

Már megjelent!
– zenél a csend.
Reményed Ő!
– zúg a fenyő.
Ilyen fehér!
– dalol a dér.
És szól az út, mit láb tapos:
Alázatos! Alázatos!

Lombjavesztett
ág didereg
a jegenyén:
Ilyen szegény!
Róla zenél
a szél, a szél,
zenélj te is, szegény szívem:
Eljött igen! Eljött igen!

Id. Harmati Béla

Övéi közé jött

Övéi közé jött,
De nem fogadták be.
Ki megveti Jézust,
Annak rossz a szíve.

De ki nemes szívű,
Mind befogadja Őt,
Zöld ággal kezében,
Várja az Érkezőt.

Mi is befogadjuk,
hisz bennünket szeret!
Érettünk hagyta el
A tündöklő eget.

Idejött miértünk,
Hogy minket megváltson.
Légy ma üdvözölve,
Ó, dicső Karácsony!

Édes szent Karácsony!

Van-e itt gyászoló?
Örvendjen e napon,
Vigaszt lopózzék be
Máma az ablakon!

Van-e síró árva?
Könnnyét törölje le,
Megszületett Jézus,
Lejött a menny Vele.

Van-e haragvó szív?
Engedjen fel máma,
Siessen Jézushoz,
Békét talál Nála.

Vigaszt, békét hozó
Édes szent Karácsony,
Legszebb ünnep vagy te
A kerek világon.

Betlehem mezején

Betlehem mezején
Nagy fényesség támadt,
Örömet hirdetett
Angyal a világnak:

Hogy az a csöpp gyermek,
Ki jászolban fekszik,
Világüdvözítő
Nagy dolgot cselekszik:

Tanít minket – végül
Elmegy keresztfára,
Tisztító vére lesz
Bűneinknek ára.

Fény az éjszakában

Betlehemi mezőn
Volt sűrű sötétség,
De az éjszakában
Fényessé vált az ég.

Angyal szava szólott
A nagy fényességben:
Öröm van a földön,
Öröm van az égben.

Mert Jézus közénk jött,
Lehozta a mennyet,
Tegyünk félre máma
Bánatot, keservet!

Karácsonykor

Ünnepe a szeretetnek,
Isten hozott, szép Karácsony!
Boldogságot, békét árasz
Szerteszét a nagy világon.

Ó, hozd meg azt mindenkinek,
Miert küzdött, mire vágyott,
S hol nem lángol még szeretet,
Minden szívben gyújts világot!

Békesség a földön

Békesség a földön
És nagy jóakarat,
Ezt hirdetik máma
Mennyből jövő szavak.

Békesség a házban,
Szűnjék a civódás,
szétbontja a házat
A rút marakodás.

Békesség a szívben
Isten békessége,
Tiszta örömnünknek
Így soh' sem lesz vége!

A betlehemi jászol

Betlehemben a jászolban
Egy kis gyermek fekszik,
Király lesz Ő, menny királya,
Hogyha megnövekszik.

Mi gyermekek kicsik vagyunk,
Most gyenge még kezünk,
De megnövünk s e királynak
Katonái leszünk.

Scholz László

Remegő kérdés Advent idején

Mi lenne, hogyha felednék,
karácsony napján, Uram, téged?

Vakon támolygó koldus lennék,
kiből kihunyt a fény s az emlék;
a gyermekkor karácsonyfája,
ajándékvárásnak bűbája,
halk csengettyűszó, zengő zsoldár,
szín, hang, tűz, lélek – mind kihullt már.
Nevem lenne háládatlanság,
nem méltó rá, hogy elsóhajtsák.
Ember sem lennék, érző, többé,
magam tagadnám mindörökké.
Hogy mások, Uram, se láttak?...
De én, ha én téged kizárlak,
agyamból, véremből kihagylak,

Csak Jézusra nézz!

Karácsonykor van hideg tél,
De szívünk örvend és remél.

Jézus szívünk reménysége,
Ő az égnek fényessége.

Vele eljött a szeretet,
Benne Isten van veletek!

Félre hát a búsulással,
Ne törődjünk semmi mással,

Ha Jézust látja csak szemünk,
Akkor lesz boldog ünnepeünk!

Nincs olyan szív

Nincş olyan szív, mely meg ne indulna,
Jászol előtt ma le nem borulna,
Nincsen, ki ne imádkozna máma,
Temploma' vagy a csendes szobába'

Méltó a gyermek, hogy tiszteljük Őt,
A Megváltót, édes Üdvözítőt,
Bűnt elhagyjuk, hisz megváltott minket,
Tisztítsuk meg máma szíveinket!

bús feledésnek odaadlak –
mi pótolhatná még hiányom,
valamiféle új karácsony?
Ők is rád várnak öntudatlan,
kik álmodnak öntudatlan,
de nem lelik, mi megelégit –
Téged keresnek és az égít!
S most én inogjak meg hitemben?
Réges-rég szállást vettél bennem,
a betlehemed vagyok, jászlad.
Aki tiéd, nem tétovázhat!

Szüntesd, Uram, hát remegésem,
hogy mire fényes ünnep virrad
s megcsap az édes fenyőillat:
Nálad legyek, Nálad egészen!

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában.
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Hatházy Ferenc
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

